

Tko je u pravu?

Često nam na promocijama naše ustanove, pogotovu Hrvati u Srijemu i Podunavlju, govore kako bi oni rado kupovali Hrvatsku riječ, ali kažu – ili je nema na kioscima, ili je prodavači stave ispod tezge tako da se ne vidi i nerado ju prodaju. A i oni sami, kažu, nekako nerado kupuju na kioscima. Kad im predložimo da se pretplate pa će im svakog petka stizati na kuću, onda kažu – pa željeli bi oni to, ali tako da tjednik bude zapakiran da nitko, pa ni poštar, ne može vidjeti što oni kupuju i čitaju. I dodaju – treba biti čvrsto zapakiran kako se ne bi niti slučajno oštetio prilikom transporta – da ni slučajno ne izviri logo s nazivom novina.

Mi im onda govorimo kako je ratno vrijeme prošlo, kako su neka druga vremena, kako nemaju razloga strahovati. Oni onda, istina ne baš uvjerljivo, potvrđuju i kažu kako smo mi u pravu, ali da mi iz Subotice ne znamo što su oni tamo proživjeli, kako je bilo devedesetih, a dodaju i par primjera kojima poručuju kako niti danas nije lako, kako neprijateljski stav spram Hrvata niti danas nije nestao u tim sredinama.

Na žalost, događaj u Srijemu prošloga vikenda kao da potkrepljuje ovakve strahove. Prošloga su vikenda u dvorištu župe Uzvišenja Svetog Križa u Rumi vandali uništili novopostavljenu dvorišnu rasvjetu, porazbijali je, a potom i izgazili. Prošle je godine oštećen i kip Blažene Djevice Marije u istom dvorištu. Za četiri godine službovanja, kaže sadašnji župnik u Rumi, ovo je treći napad. A sada smo na pragu 2011. godine, a devedesete godine, kada je ova crkva bila objektom više napada, trebale bi biti davno iza nas. Tada su u prvom napadu minom raznesena masivna ulazna drvena vrata, a u drugom napadu, na Novu 1994. godinu, vandali su provalili u crkvu i demolirali njezinu unutrašnjost – od klupa, harmonija, sporednih oltara i slika, do glavnog oltara i velike oltarne slike, pisali su Glas ravnice iz 1994. godine i vlč. Marko Kljajić u svojoj knjizi. I na koncu, što reći? Ukoliko počinitelji budu uhvaćeni i kažnjeni za svoja nedjela, onda se ipak nešto mijenja u ovome društvu. Jer, vandali iz devedesetih odgovarali pred sudom nikada nisu.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Razbijena rasvjeta u dvorištu župne crkve u Rumi

IZGREDI SE PONAVALJAJU.....6

Izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije posjetilo hrvatske institucije u Srbiji

POTPORA SUNARODNJACIMA U SUSJEDSTVU.....7

TEMA

Župi Presvetog Trojstva u Somboru vraćen dio oduzete imovine

PRVI KORAK NAKON DESETLJEĆA ČEKANJA.....8-9

Srbija daleko od poslijeratne istine i katarze

RATNI ZLOČINI NA RUBU SAVJEŠTI.....10-11

INTERVJU

Krunoslav Kićo Slabinac, glazbenik i zabavljač

OSJETIO SAM POTREBU POVRATKA KORIJENIMA...12-13

REPORTAŽA

Ljutovo

ŽIVOT NADOMAK GRADA...14-16

EKONOMIJA

Izmjena uredbi Vlade Republike Srbije, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

POVEĆANA PREMIJA ZA MLIJEKO.....17

SUBOTICA

Kolekcija starog oružja Petra Stajića iz Subotice jedna je od značajnijih u zemlji

PUŠKA NA ZIDU, CVIJET U SRCU.....18-19

DOPISNICI

Izložba kolača božićnjaka i koncert u Lemešu

DAHBOŽICA.....28-29

KULTURA

Održani XVIII. dani ogranka Matice hrvatske u Splitu

PREDSTAVLJENA I KULTURA VOJVOĐANSKIH HRVATA..32-33

SPORT

Milica Šoštarec, plivačica

OSTVAREN VELIKI REZULTAT..47

RAZBIJENA RASVJETA U DVORIŠTU ŽUPNE CRKVE U RUMI

Izgredi se ponavljaju

U noći s petka na subotu, 10. na 11. prosinca, nepoznati počinitelji uništili su rasvjetu u dvorištu župne crkve Uzvišenja Svetog Križa u Rumi. Novopostavljena rasvjeta je najprije porazbijana, a zatim i izgažena. Procjena ukupne štete još nije napravljena, ali je najvjerojatnije da će se cjelokupna rasvjeta morati kupiti nova.

U razgovoru sa župnikom crkve u Rumi vlč. Željkom Tovilom saznali smo kako ovo nije prvi incident u župnoj crkvi u Rumi, ali da je svakako najveći u posljednje vrijeme.

»Zabilježeno je više slučajeva upada i divljanja huligana u dvorištu župne crkve u Rumi. Prije ovoga najteži izgred dogodio se u rujnu 2009., kada je u noći kada su u Rumi održavani susreti društava 'Matija Gubec' oštećen kip Blažene Djevice Marije, a počinitelji ovog nedjela, kao i svih ostalih, nikada nisu pronađeni«, navodi župnik Tovilo.

Razbijena dvorišna rasvjeta je, inače, postavljena oko novopodignutog kipa Blažene Djevice Marije i trebala je ukrasiti župno dvorište uoči predstojećih božićnih i novogodišnjih blagdana.

Župnik Željko Tovilo navodi još i kako je o najnovijem događaju izvješten i osobno ministar unutarnjih poslova Ivica Dačić, a o izgredu su prilog napravili i Radiotelevizija Vojvodine i B 92.

»Povodom ovog događaja razgovarao sam i s predstavnicima lokalne samouprave u općini Ruma koji su obećali kako će o trošku općine biti postavljen i video nadzor u dvorištu, kako se u budućnosti slični događaji ne bi događali«, prenosi rumski župnik sadržaj razgovora s lokalnim vlastima.

U subotu ujutro policija je izvršila očevid i potraga za nepoznatim brojem NN osoba je u tijeku.

Kako pišu dnevni listovi Danas i Dnevnik vandalski čin u Rumi osudili su predsjednik Općine Ruma Goran Vuković, načelnik Srijemskog okruga Savo Ališić, narodni zastupnik Vlatko Ratković i svećenik pravoslavne crkve Svetog Duha Blagoje Katić. Vandalski čin osudila je i Liga socijaldemokrata Vojvodine.

Nikola Jurca

vlč. Željko Tovilo

godine, o zabrani 15 ekstremističkih navijačkih skupina. Ekstremisti su očigledno to shvatili kao poruku da mogu nekažnjeno nastaviti sa svojim djelovanjem i napadima.

Građanska Vojvodina poziva nadležne institucije – a to svakako nije samo Ustavni sud Srbije – da konačnu počnu primjenjivati zakonske propise i izricati rigorozne sankcije počiniteljima ovakvih incidenata, kojima se na očigledan način raspiruju međunarodna, vjerska i rasna mržnja i netrpeljivost. Zahtijevamo hitnu reakciju policije, tužiteljstva i pravosuđa povodom incidenta u Rumi.

Posebnu ironiju predstavlja činjenica da se incident dogodio u noći nakon 10. prosinca, Međunarodnog dana ljudskih prava, dana kada su mjerodavni u Srbiji tvrdili kako ova država poštuje ljudska prava. Također, incident se dogodio samo noć nakon sramote koja je nanesena Srbiji, kada je Ministarstvo vanjskih poslova odlučilo da država neće imati predstavnika na ovogodišnjoj dodjeli Nobelove nagrade za mir.«

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

Država treba zaštititi sve građane

»Prvu informaciju o navedenom događaju dočekali smo s nevjericom, jer doista smo vjerovali kako su vremena tijekom kojih su objekti rimokatoličke crkve bili meta redovitih napada, iza nas. Nažalost, realnost je ipak drugačija. Činjenica je da je prošle godine spomenuta župa također bila predmet napada, a da je ovaj incident uslijedio tek što je dvorište župe uređeno«, kaže se u priopćenju DSHV-a. »Iako je riječ o napadu na vjerski objekt, mi u DSHV-u imamo osnovane sumnje da se ovdje radi o incidentu u kojem je pokraj vjernika rimokatoličke crkve, meta napada bila i hrvatska zajednica nastanjena u Rumi, budući da u velikom dijelu ovdašnje populacije, pa tako i kod izgređenika, vlada mišljenje katoličanstvo = hrvatstvo. Ovaj napad mogao bi se protumačiti kao refleksija na događaje iz svakidašnjice, jer u ne tako davnoj prošlosti slični incidenti su se dešavali redovito nakon sportskih i drugih događaja u kojima su akteri bili Republika Hrvatska i Republika Srbija, ali svakako glavni poticaj možemo pronaći u neprimjerenom reagiranju nadležnih državnih institucija u ovakvim situacijama. Svjedoci smo da u ovakvim slučajevima počinitelji gotovo redovito ne budu pronađeni, a ako i budu pronađeni, onda se to kazneno djelo nastoji okarakterizirati na drugi način, a ne kako to zaista treba: kao napad na vjerskoj i nacionalnoj osnovi, s ciljem širenja vjerske i nacionalne netrpeljivosti, a sve s ciljem kako bi izgređenici prošli uz minimalne sankcije, a mjerodavne državne institucije mogle u svojim izvješćima predstaviti kako je broj incidenata počinjenih na vjerskoj i nacionalnoj osnovi smanjen.

Nažalost, dosadašnja praksa je bila takva, voljeli bismo da se to od sada promijeni, i da počinitelji ovog nedjela budu otkriveni i primjerenom sankcionirani. Vođeni dosadašnjim iskustvima nemamo previše razloga za optimizam, i teško možemo vjerovati u temeljno ustavno načelo da smo svi jednaki pred zakonom.

Smatramo da je država u obvezi pružiti jednaku zaštitu svim građanima Republike Srbije, bez obzira na nacionalnu ili vjersku pripadnost. Samim činom nepružanja podjednake zaštite svim svojim građanima Srbija se udaljava od Europske Unije, jer nije moguće da želimo ulazak u EU bez poštovanja europskih načela.«

Obilježen Dan osnutka HNV-a

Usrijedu, 15. prosinca, u sjedištu HNV-a u Subotici obilježen je Dan osnutka Hrvatskog nacionalnog vijeća. Riječ je o jednom o četiri praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji.

GRAĐANSKA VOJVODINA

Incident u Rumi posljedica toleriranja ekstremista

Incident u Rumi osudio je i više vojvođanskih nevladinih organizacija okupljenih u Građanskoj Vojvodini. U priopćenju za javnost Građanske Vojvodine kaže se kako je incident »izravna posljedica toleriranja ekstremista od strane nadležnih tijela Srbije«.

»Incident se dogodio samo dva dana nakon što se Ustavni sud Srbije oglosio nenadležnim povodom inicijative tužiteljstva i Ministarstva pravosuđa, koja je podnesena još 16. listopada 2009.

Potpota sunarodnjacima u susjedstvu

Tijekom sastanaka, među ostalim, dogovoreno je i stipendiranje dvoje budućih studenata na Vukovarskom veleučilištu

Razvijanje odnosa s Hrvatima u Vojvodini i sagledavanje njihova aktualnog položaja bili su cilj sastanaka izaslanstva Vukovarsko-srijemske županije s predstavnicima hrvatskih institucija u Srbiji, održanom u ponedjeljak, 13. prosinca, u Subotici.

Na sastanku izaslanstva Vukovarsko-srijemske županije s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća dogovorena je potpora za dva buduća studenta iz ovdašnje hrvatske zajednice na Vukovarskom veleučilištu. Studentima će o trošku županije biti osigurano mjesto na fakultetu, smještaj i stipendija u iznosu od 1000 kuna mjesečno. Također je dogovoreno da će na sastanku koji se tiče projekata prekogranične suradnje u okviru izrade Dunavske strategije, koji će biti održan iduće godine u Vukovaru, biti uključeni i pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji.

UNAPRIJEDITI MANJINSKA PRAVA

Župan Vukovarsko-srijemske županije *Božo Galić* je nakon sastanka u HNV-u izjavio kako je ostvarivanje prava Hrvata u Srbiji trenutačno na višoj razini nego prije, ali da još uvijek ima prostora za poboljšanja. »Zahvaljujući nastojanjima HNV-a, manjinska prava Hrvata u Srbiji ostvaruju se na sve višoj razini. Ipak, osobno smatram da to može biti i bolje i brže, kao što je to u Republici Hrvatskoj. Ali, ako niti zajednica niti njezino čelništvo nisu dobro organizirani onda se to teže i ostvaruje. Treba reći i kako su odnosi između dviju država sve kvalitetniji. Sve češći susreti dvojice

predsjednika svakako će pomoći da se cjelokupni odnosi unapređuju, a samim time i položaj Hrvata u Srbiji, odnosno Srba u Hrvatskoj«, rekao je Božo Galić. Predsjednik HNV-a dr. *Slaven Bačić* ističe kako je od svih dvadeset hrvatskih županija Vukovarsko-srijemska županija imala dosad najbolju suradnju s hrvatskom zajednicom u Vojvodini. Ovakvi su susreti, kako je dodao, prilika da se dođe do novih saznanja koja

na srpskom i mađarskom jeziku na vinkovačkoj televiziji, upravo u cilju ostvarivanja manjinskih prava«, rekao je Slaven Bačić.

POSJET INSTITUCIJAMA

Izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije posjetilo je i NIU »Hrvatska riječ«. Ravnatelj ove ustanove *Ivan Karan* prigodom sastanka s predstavnicima županije izrazio je nezadovolj-

mo da se time optereti proračun Hrvatske, ali da to bude u jednom iznosu koji neće biti podcjenjivački za nas. Moj osobni stav je da je 75 eurocenti po glavi Hrvata u Vojvodini podcjenjivanje naših projekata ovdje, budući da imamo dvije profesionalne ustanove i četrdesetak udruga«, rekao je Ivan Karan. Prigodom posjeta Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata gosti iz Vukovara su izrazili zadovoljstvo s dosad realiziranim projektima i programima Zavoda te obećali potporu njegovim aktivnostima, koliko je u njihovim mogućnostima, rekla je za HR nakon sastanka menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a *Katarina Čeliković*.

Na kraju jednodnevnog posjeta, izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije susrelo se i s predstavnicima Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Predsjednik stranke *Petar Kuntić* kaže kako se razlozi dobre suradnje stranke, ali i hrvatskih institucija, s tom županijom nalaze u ozbiljnosti namjera njihovih čelnih ljudi. »Božo Galić je političar koji je na posljednjim izborima pobijedio na svim biračkim mjestima u okviru jedne županije, i to u jednoj veoma nacionalno heterogenoj županiji. On ima sličan odnos i s našim ljudima te je to jedan od razloga zašto je i suradnja s nama veoma dobra. Kako oni ozbiljno razgovaraju s građanima unutar županije, tako se ozbiljno razgovara i surađuje s predstavnicima Hrvata u Srbiji«, rekao je Kuntić. Podsjetimo, Vukovarsko-srijemska županija ostvaruje suradnju s AP Vojvodinom, s kojom je već ranije potpisala Protokol o međusobnim odnosima.

D. B. P.

Sastanak u HNV-u: upoznavanje s položajem Hrvata u Vojvodini

bi mogla koristiti i u unapređivanju ostvarivanja prava Hrvata u Srbiji.

»Po mom osobnom uvjerenju srpska zajednica u Hrvatskoj, pa i u Vukovarsko-srijemskoj županiji, ostvaruje svoja manjinska prava na višoj razini. Posebno je značajno da se do aktualne razine ostvarenosti nacionalnih prava došlo boljim artikuliranjem vlastitih zahtjeva nego što to mi ovdje radimo. U svakom slučaju, saznanja dobivena od naših gostiju iz Vukovara ubuduće ćemo koristiti. Danas smo, primjerice, saznali kako je ta županija financirala programe

stvo potporom koju ovdašnja hrvatska zajednica dobiva od matične države. »Država Srbija, s republičke i pokrajinske razine, financira projekte informiranja u dijaspori na srpskom jeziku u okolnim zemljama. Tako, među ostalim, pokrajinsko tajništvo financira televizijsku emisiju 'Hronika Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema' u produkciji Zajedničkog vijeća općina iz Vukovara. U tom smislu, ne vidim razlog da Republika Hrvatska ne raspiše natječaje za financiranje projekata u području informiranja svojih manjina u okolnim državama. Ne očekuje-

ŽUPI PRESVETOG TROJSTVA U SOMBORU VRAĆEN DIO ODUZETE IMOVINE

Prvi korak nakon desetljeća čekanja

Premda je povrat devet lokala župi Presveto Trojstvo u Somboru tek mali dio onoga što joj je oduzeto i što bi joj i danas trebalo pripadati, velika je to stvar za obnovu i budućnost zgrade samostana i same crkve

Nakon mnogih žalbi i molbi, 1958. godine donesena je konačna odluka da će se od župe Presvetog Trojstva u Somboru oduzeti onaj dio imovine, koji je po tadašnjim zakonima bio višak. Ova župa nije bila jedini takav slučaj, tadašnja je politika nažalost bila takva da se moglo oduzeti što se hoće i kako se hoće. Osobito su na udaru bile crkve, kako rimokatolička, tako i pravoslavna.

Ovih su dana župi Presvetog Trojstva vraćeni lokali koji su imali funkciju poslovnih prostora, a neodvojiv su dio samog samostana, nekada franjevačkog.

NATURALNA RESTITUCIJA ILI DRUGA RJEŠENJA

U nekoliko navrata sakupljena je dokumentacija kako bi se

utvrdilo što je sve potrebno u smislu samoga povrata. Zakon nalaže da se u procesu povrata mora potraživati sva oduzeta imovina, kada se i utvrđuje je li to ostvarivo. Ako naturalna restitucija nije moguća, traže se druga rješenja, kao što je zamjena za druge objekte slične ili iste vrijednosti, dok je treća opcija ekonomska isplata samoga objekta.

Najveće komplikacije zada je postupak povrata oduzetih objekata koji sada imaju funkciju škole, a mnoge oduzete zgrade koje su nekada pripadale ovoj župi danas imaju upravo tu namjenu. To su: Srednja tehnička škola, Osnovna škola »21. oktobar«, zgrada u Ulici Vujadina Sekulića u kojoj je također bila škola ali je vremenom srušena i na tom mjestu danas stoji zgrada koja je pri-

vatno vlasništvo. Osim spomenutog, župi Presvetog Trojstva je pripadala i zgrada na Vijencu Radomira Putnika, gdje je bilo smješteno pjevačko društvo, zgrada pokraj Osnovne škole »Bratstvo-Jedinstvo«, koja je nekada imala 5 stanova a danas se koristi kao dnevni boravak škole, Veliko i Malo katoličko groblje s pratećim objektima, oko 50 jutara obradive zemlje i petnaestak jutara što vinograda, što neobradive zemlje. Škola »Bratstvo-Jedinstvo« pripada časnim sestrama koje također traže povrat imovine. Župi Presvetog Trojstva je pripadao i današnji prostor tržnice »u lancima« – kako je zovu Somborci, koji se nalazi odmah pokraj crkve. Nekada je to bilo župno dvorište, ali 1960. po osnivanju župe Svetog Križa u Somboru obavljena je zamjena. Za župno

dvorište, odnosno za današnji tržnički prostor koji je ustupljen gradu, župa Svetog Križa dobila je 10 jutara zemlje i jedan salaš, jer po pravilima Katoličke crkve svaka župa treba imati svoju imovinu uz pomoć koje uzdržava svećenika.

SREDSTVA OD NAJAMNINE ZA OBNOVU CRKVE I DOMA

Župi Presvetog Trojstva vraćeno je devet lokala, tako da cijela zgrada ponovno pripada prvotnom vlasniku. Župnik i somborski dekan preč. *Josip Pekanović* kaže kako će se poslovni prostori izdavati i u budućnosti, a novac od najamnine koristit će se isključivo za obnovu crkve i samostana, koji već dugo vape za restauracijom.

»Ako dosadašnji korisni-

Povijest župe

Godine 1743. franjevci počinju izgradnju redovničke kuće – današnjeg župnog doma. Kamen temeljac položio je grof *Gabor Patarčić*, katolički nadbiskup i župan bačke županije. Temelj novoj, baroknoj crkvi postavljen je 24. lipnja 1752. godine, a dovršena je i posvećena 5. lipnja 1762. godine na nedjelju Presvetog Trojstva. U listopadu 1781. franjevcima se oduzima pravo uprave nad župom i predaje se biskupijskom kleru. U lipnju 1785. u Somboru boravi car *Josip II.* i tom prigodom izdaje dekret po kojem su franjevci dužni samostan predati za potrebe županije, a crkvu za potrebe župe. Car *Franjo* 1814. godine ukazom predaje samostan somborskim vjernicima i od tada će služiti kao župni dvor. Godine 1888. crkvu je generalno renovirao tadašnji župnik *Julije Fejer*. Unutrašnjost crkve je obnovljena 1939. godine i zatim 1988. a fasada crkve i župnog doma 1970. i 1971. godine.

Sunčani sat će biti obnovljen zajedno s fasadom

Josip Pekačević

ci poslovnih prostora prihvatite uvjete koji im se postave, nema razloga da oni ovdje ne ostanu. Grad je imao obvezu u posljednje dvije godine ne produžavati ugovore sklopljene s bivšim korisnicima, jedino još mesnica ima važeći ugovor do 2013. godine, dok je drugima taj ugovor istekao. I prije je namjena ovih prostora bila za održavanje crkve i kuće, a od rata, odnosno od oduzimanja, počelo je i propadanje kuće i crkve, koji su danas dovedeni u veoma teško stanje. Kada crkvu pogledate izvana i iznutra, ona vapi za obnovom. Nešto je već i učinjeno, te je iz sredstava gradskog proračuna obnovljen krov, a započeta je i obnova

Jedna od posebnosti ne samo župe, već i grada Sombora je sunčani sat koji je naslikan na južnoj fasadi župnog doma još 1852. godine. Osim što na »prirodni« način pokazuje vrijeme, posebnu pozornost plijeni ispisanom porukom: »Jedan od ovih ti je posljednji«. Nažalost, vremenski uvjeti imali su na njega negativan utjecaj, a crkva je do sada bila nemoćna bilo što učiniti u smislu obnove, iako je volja i želja postojala. Župnik Pekačević ističe glavne probleme:

»Obnova samog sunčanog sata nema nikakvog smisla ukoliko se ne obnovi fasada. Stručnjak iz Zavoda za zaštitu spomenika iz Novog Sada je pregledom i analizom utvrdio činjenično stanje – podloga na kojoj je naslikan crtež je propala i treba napraviti novu. Drugi je problem što je prije tridesetak godina obnova urađena pomalo amaterski jer je zid ožbukani, obojen i na vapnu naslikana slika koja je sve ovo vrijeme izložena visokim i niskim temperaturama, te materijal i boja kao takvi više ne drže. Struka zna svoj posao i nema smisla izdvojeno raditi jedan mali kvadratić, a da cijela fasada ostane onakva kakva je. Mišljenja smo da treba obnoviti cijelu fasadu, a kada se dođe do ovog dijela, ljudi koji su osposobljeni izvesti radove trebaju tehnikom freske napraviti isti motiv na zdravoj podlozi – svježem malteru, kako bi boja imala svoju trajnost, tim više što će i dalje biti izložena zimskim i ljetnim temperaturama«, kaže župnik Josip Pekačević.

fasade, međutim ona je u dijelu gdje su poslovni prostori veoma ružna i treba nešto poduzeti. U ovoj situaciji, za koju ne znam dokle će trajati, teško da ćemo dobivati gradski novac. Stoga bih želio da sva sredstva koja će se dobiti od najamnine poslovnih prostora budu utrošena za obnovu samog objekta«, kaže župnik Pekačević.

Prije povrata ovih poslovnih prostora crkvi je vraćena i zgrada osnovne škole u prigradskom naselju Gradina, ali primopredaja još uvijek nije obavljena.

»Ranije smo dobili dokument o povratu stare zgrade koja je nekada bila škola u

Gradini, ali do sada nije obavljena primopredaja, jer objekt i dalje ima stanare. Međutim, u dopisu stoji kako objekt mora biti ispranjen, rasterećen svih dugova i kao takav ponovno vraćen. Imamo još jednu varijantu koju je predložila župa Svetog Križa odgovornima u gradu – razmisliti o potrebama i mogućnosti da se u Somboru otvori centar za liječenje ovisnika. Prijedlog je da se škola na Bezdanskom putu zamijeni za ovaj objekt i ukoliko grad ocijeni da je to izvodivo, mi smo voljni i za tu opciju«, kompromisni je prijedlog preč. Josipa Pekačevića.

Premda je povrat devet lokala župi Presvetog Trojstva u Somboru tek mali dio onoga što joj je oduzeto i što bi joj i danas trebalo pripadati, velik je to korak za obnovu i samu budućnost zgrade samostana i same crkve, ako se u obzir uzmu desetljeća čekanja. Po svemu sudeći, Crkva je i dalje strpljiva i spremna na kompromisna rješenja ne samo za njeno dobro, već za dobro svih vjernika i građana Sombora. Dobar primjer je i pristanak na zamjenu za zgradu koja bi u budućnosti, nadaju se što skorijoj, mogla biti centar za liječenje ovisnika.

Zlatko Gorjanac

SRBIJA DALEKO OD POSLIJERATNE ISTINE I KATARZE

Ratni zločini na rubu savjesti

Sudjenje za zločine u Lovasu

Zbog čega građane Srbije (ali i drugih republika bivše države) sve manje interesiraju suđenja za ratne zločine i žele li se ili ne suočiti s činjenicama i događajima iz proteklog krvavog rata? Nevladine udruge već godinama upozoravaju kako bez individualiziranja krivice još dugo neće biti željene katarze i istinskog pomirenja kojem, barem verbalno i formalno, streme i demokratski orijentirani političari.

No, opredijeljenost tome, ovih potonjih, više se očituje u vjerojatno iskrenim, ali ipak formalnim isprikama u odnosu na konkretnu poduzimljivost nacionalnog sudstva u gonjenju, uhićenju i osudi ratnih zločinaca. Nesumnjiva je volja i želja hrvatskog i srbijanskog predsjednika *Ive Josipovića* i *Borisa Tadića* da »otvore nove stranice povijesti« između dviju zemalja. Klanjajući se nedavno sjenima žrtava na Ovčari i u Paulinom Dvoru, uz riječi isprike, lideri Hrvatske i Srbije obećali su

kako »nijedan zločin neće ostati nekažnjen«. Unatoč takvom otpljavanju odnosa i inzistiranju da se zaokruži put od zločina do kazne, istina je da veliki dio pučanstva ovih dviju država (i ne samo njih) ne želi prihvatiti istinu – da je netko počinio zločine u njihovo ime.

TKO JOŠ GLEDA HAŠKE PROCESE NA TV-U

Civilni sektor, psiholozi i sociolozi u Srbiji upozoravaju kako su suđenja za ratne zločine »dobra prilika« za rasvjetljavanje činjenica što se događalo, po čijim nalogima i pod čijom rukom su na ovim prostorima počinjena teška zlodjela... Ovčara, Lovas, Beli Manastir, Stara Gradiška, Medački džep, Suva reka, Višegrad, Zvornik... samo su neka od mjesta zločina čijim se počiniteljima sudi(lo) pred domaćim sudovima.

I pred licem međunarodne pravde, u Haškom tribunalu, već

se godinama čuju svjedočenja o strahotama koje su posredno ili neposredno počinili optuženi. Ali, ruku na srce, tko još gleda ove procese, sluša, odnosno čuje stravična svjedočenja? Na (pra)početku izravnih TV prijenosa iz haške sudnice, procesi su imali široko gledateljstvo. Suđenja, prije svega, *Slobodanu Miloševiću*, a potom *Vojislavu Šešelju* ili *Veselinu Šljivančaninu*, u Srbiji su, izvjesno vrijeme, pomno praćena. No, poput, dosadnih serijala, interes javnosti je jenjavao, vjerojatno

Premda srbijansko Tužiteljstvo za ratne zločine uredno sva »sredstva javnog informiranja« obavještava o suđenjima, fazi postupka, optuženima i razlozima optužnica i čak u priopćenjima podsjeća što se događalo, u srbijanskim medijima o tome skoro nema niti riječi, ili se pojavi tek nekoliko redaka

čine i organizirani kriminal) uglavnom je prazna kad su u tijeku procesi protiv optuženih za ratna zlodjela. Tek poneki dopisnik povremeno »navrati« čuti o čemu se radi. Međutim, ako se istovremeno sudi optuženima za organizirani kriminal i ratnim zločincima, prednost na ekranu iz sudnice u novinarskoj sobi imaju ovdašnji kriminalci, lopovi, »kumovi kumovih kumova«, osumnjičeni tajkuni... Jer, neusporedivo je tada više zainteresiranih izjavitelja srbijanskih medija.

Koliko je ljudi tek nakon isprike predsjednika Tadića saznalo kako je na Ovčari strijeljano skoro 300 civila, žena, djece i ranjenika, a oni koji su prije 19 godina izvještavali, točnije lagali o 'oslobađanju Vukovara', primjerice, i dalje su na visokim medijskim ali i drugim dužnostima, upozorava Gordana Suša

i zbog višemjesečnih »političkih tirada« optuženika pred kaznenim vijećem (a vijeće je, uzgred, to dopuštalo), pa su tako i iskaži preživjelih žrtava zločina ili rodbine onih koji su završili u masovnim grobnicama ostali u »drugom planu« i(li) samo u sudskim zapisnicima. Gužve u sudnicama i veliki napisi u medijima nastali bi tek kad se izriču presude ili ako bi netko od optuženika – preminuo. I tada je, međutim, background počinjenih zločina uglavnom sumiran – tek ukratko.

IGNORIRANJE ISTINE

Soba za novinare, odnosno tzv. media centar u beogradskom Specijalnom sudu (za ratne zlo-

Premda srbijansko Tužiteljstvo za ratne zločine uredno sva »sredstva javnog informiranja« obavještava o suđenjima, fazi postupka, optuženima i razlozima optužnica i čak u priopćenjima podsjeća što se događalo, u srbijanskim medijima o tome skoro nema niti riječi ili se pojavi tek nekoliko redaka. Za to vrijeme, u mnogo ranijih mjeseci pred Vijećem za ratne zločine svjedočenjima su imenovani počinitelji zlodjela, opisani jezivi događaji na brojnim stratištima i logorima u Hrvatskoj, Srbiji, BiH i na Kosovu. U sudnici izoliranoj od optuženika neprobojnim staklom, sjede uplakane majke, supruge, očeći, braća i sestre, djeca žrtava i poneki promatrač nevladinih udruga za

Kome se sudi i tko (ni)je osuđen

Za deset godina tužiteljstvo u Den Haagu optužilo je 161 osobu, ali je potom 20 optužnica povučeno. Postupci su završeni protiv 121 optuženog u 86 predmeta, u kojima je 11 optuženih oslobođeno optužbi, 61 osuđen, 19 ih je umrlo, a ostali su procesuirani pred domaćim sudovima.

Prema podacima srbijanskog Tužiteljstva za ratne zločine (objavljenim krajem studenog ove godine) do sada je pred domaćim sudom za ratna zlodjela osuđena 51 osoba (ukupan broj godina zatvora 655), oslobađajućih presuda bilo je 13. Pravomoćne presude izrečene su u 12 predmeta u kojima su osuđene 33 osobe, a oslobođeno je 9 osumnjičenika. U tijeku je 9 suđenja na kojima je na optuženičkoj klupi 50 osoba.

ljudska prava, kako bi zabilježili koliko je suđenje objektivno. I tek rijetki dopisnici tiska...

AMNEZIJA BEZ POKRIĆA

Novinarske zadatke, poznato je, određuju urednici kojima prvenstvo čine interesi čitatelja (tj. slušatelja ili gledatelja), ekskluzivnost, odnosno »senzacionalnost« dogadaja, u ovom slučaju suđenja. Kako je i zašto, dakle, procijenjeno da javno mnijenje ne zanima što nam se događa(lo)?

»Javnost generalno nije zainteresirana za suočavanje s prošlošću i aktualna suđenja (na žalost, rijetka) počiniteljima ratnih zločina. Lakše je usvojiti stereotipe po kojima je za sve kriva 'druga strana', a sebe udobno ostaviti u poziciji žrtve«, kaže *Tanja Tagirov*, novinarka i pravica. Mediji, veli ona, slijede taj put jer ako tekst, njegovu najavu, stavite na naslovnu stranu tjednika (na naslovnica dnevnih novina takva se najava nekako izgubi u šarenilu i broju naslova i fotografija) možete biti sigurni da će se to negativno odraziti na prodaju. Praćenje suđenja, osim toga, podrazumijeva i edukaciju novinara i veliki rad, za što u većini medija nema sluha, jer je napušten princip specijalizacije novinara za neko područje, te se od novinara u najvećem broju slučajeva očekuje da se bave svim i svačim.

»Javnost generalno nije zainteresirana za suočavanje s prošlošću i aktualna suđenja (na žalost, rijetka) počiniteljima ratnih zločina. Lakše je usvojiti stereotipe po kojima je za sve kriva 'druga strana', a sebe udobno ostaviti u poziciji žrtve«, kaže *Tanja Tagirov*

Osim toga, dodaje naša sugovornica, volje za razotkrivanjem zločina počinjenih 90-ih godina prošlog stoljeća, osim deklarativno, stvarno nema niti tamo gdje je ona neophodna kako bi se sa zločinima izašlo na kraj – u političkim elitama. Mediji su pod utjecajem politike, kao i sve ostalo u državama nastalim raspadom bivše Jugoslavije, pa je iluzorno očekivati da će se ponašati drukčije od onih »na vrhu«, o kojima nerijetko i financijski ovise. U svemu tome, medijima je najlakše obilježiti tek početak i kraj nekog suđenja i to uglavnom prenošenjem nekoliko redova agencijskih vijesti: svima je savjest nakon toga čista – nije da nisu objavili – a stvari ipak ostaju takve kakve jesu, obilježene općom amnezijom i stereotipima. Po onoj *Krležinoj* gomili, koja jest da zaudara, ali je bar toplo, zaključuje *Tanja Tagirov*.

Na žalost, urednici resornih rubrika nekoliko srbijanskih dnevnika nisu bili raspoloženi za objašnjavanje svog viđenja važnosti događaja. Poznata novinarka i bivša urednica neovisne produkcije *WiN Gordana Suša* ukazuje kako »svako suđenje za ratni zločin u kojem se utvrđuje, važno je reći, individualna krivica, prestavlja atak na godinama njegovanu kolektivističku 'patriotsku' sliku o herojskoj borbi Srba u minulom ratu«.

Ovčara, Šljivančanin i reagiranja

Srbijansko Tužiteljstvo za ratne zločine, prema riječima tužitelja *Vladimira Vukčevića*, i dalje istražuje zločin na Ovčari. Vukčević smatra kako je, upravo, pravomoćna presuda ranije izrečena za zločin na poljoprivrednom dobru u blizini Vukovara veoma značajna u procesu pomirenja u regiji, jer je ojačala povjerenje između pravosudnih tijela zemalja u regiji i međunarodnih institucija. »Čini mi se kako je upravo ovim predmetom utrt put za međusobno pomirenje sudstva Srbije i Hrvatske. Svi sporazumi i memorandumima o suradnji faktički datiraju od pokretanja tog predmeta«, naglasio je srpski tužitelj za ratne zločine, prenijeli su ovdašnji mediji.

U zločinu koji je počinjen na Ovčari život je izgubilo oko 260 ljudi, a u samom predmetu koji je okončan pravomoćnom presudom identificirano je oko 200 žrtava. Apelacioni sud potvrdio je 14. rujna ove godine presudu Vijeća za ratne zločine kojom je 13 pripadnika tzv. Teritorijalne obrane Vukovara osuđeno na ukupno 180 godina zatvora zbog ubojstva 200 hrvatskih civila u listopadu 1991. na Ovčari.

Podsjetimo, drugog je tjedna u prosincu Haški tribunal ublažio kaznu *Veselinu Šljivančaninu*, bivšem časniku ex JNA i načelniku sigurnosti gardijske brigade koja je, uz paravojne postrojbe, prouzročila zločine u Vukovaru. Po konačnoj presudi Šljivančanin je osuđen samo za pomaganje u mučenju zarobljenika na Ovčari, ali ne i za njihovu likvidaciju, tako da je osuđen na 10 godina zatvora, čime je zamijenjena prethodna kazna na 17 godina robije.

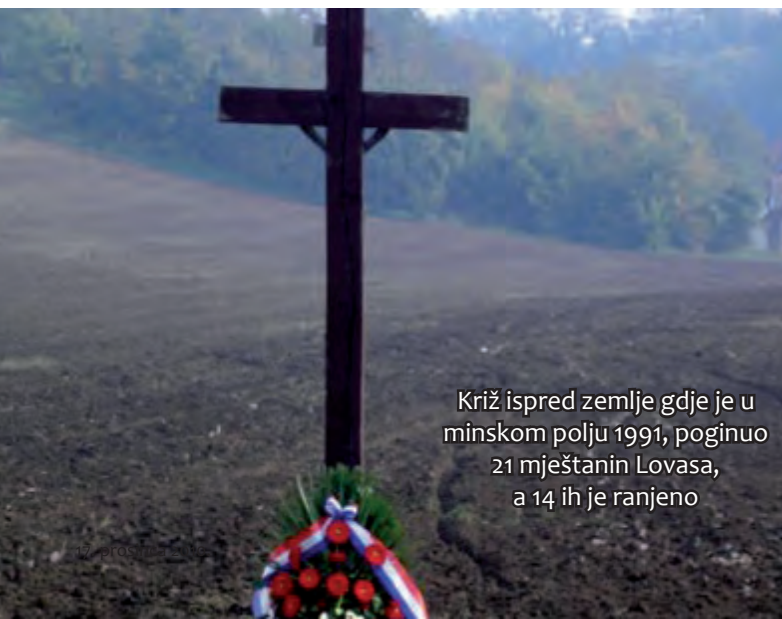
Mediji u Hrvatskoj prenijeli su negativna reagiranja i osude na preinačenje presude, dok je u Beogradu, prema izvješćima domaćeg tiska, direktor vladine Kancelarije za suradnju s Haškim tribunalom *Dušan Ignjatović* izjavio je kako je tribunal preispitivanjem presude pokazao »jednu dozu kredibiliteta« te pozdravio odluku preispitivanja prethodno izrečene presude Šljivančaninu od 17 godina zatvora. On je odbio komentirati novoizrečenu kaznu *Veselinu Šljivančaninu* ocjenjujući kako »nema mjesta nikakvoj egzaltiranosti« i da »treba imati u vidu žrtve Ovčare«. Opći je stav da se radi »o veoma teškom djelu u kojem je stradalo mnogo ljudi«.

»Svako pojedinačno suđenje otkriva razmjere zvjerstva i raskrinkava sliku o možda bliskim susjedima kao što su *Sima Četnik*, *Gavra* ili *Trcko* (suđenje u tijeku), koji su optuženi da su tamo negdje u Zvorniku masakrirali 23 civila pripadnika romske nacionalnosti. Koliko je ljudi tek nakon isprike predsjednika *Tadića* saznalo kako je na Ovčari strijeljano 294 civila, žena, djece i ranjenika, a oni koji su prije 19 godina izvještavali, točnije lagali o 'oslobađanju Vukovara', primjerice, i dalje su na visokim medijskim ali i drugim dužnostima. S obzirom da je izostalo suočavanje s prošlošću i lustracija, takvi i njima bliski mediji, logično je, koriste priliku zataš-

kati, falsificirati i relativizirati zločine i u tome su vrlo uspješni, jer skoro 40 posto građana Srbije *Ratka Mladića*, optuženika za najteži ratni zločin genocid, smatra herojem. Podilaženje takvom raspoloženju jedan je od razloga 'nezainteresiranosti' javnosti za suđenja za ratne zločine«, upozorava *Gordana Suša*.

Na kraju, očito je teško pogledati sebe i odraz istine u zrcalu. Prihvatanje istine u cjelini (bez obzira na nacionalni predznak) potrajaće godinama, a ako se ništa ne promijeni, bit će to samo »sizifov posao« na svim prostora bivše SFRJ gdje se vodio krvavi rat – unatoč ispričama i porukama političara.

Bojana Oprijan Ilić

Križ ispred zemlje gdje je u minskom polju 1991, poginuo 21 mještalin Lovasa, a 14 ih je ranjeno

KRUNOSLAV KIĆO SLABINAC, GLAZBENIK I ZABAVLJAČ

Krunoslav Kićo Slabinac, poznati glazbenik i zabavljač, nedavno je u rodnom Osijeku, baš za Dan grada, nagrađen Pečatom grada Osijeka za životno djelo. Obično takve nagrade idu u ruke laureatu na samom kraju karijere, no Kićo je djelovao nekako drukčije, prpošno i veselo, petnaestak je minuta držao na nogama prepunu dvoranu HNK u Osijeku, brojne Osječanke, Osječane i ostale goste, a frenetičan je plje-

sak odzvanjao sve do Drave i dalje do Dunava. Nisu ga zabravili, a to je svakome čovjeku drago.

HR: Netom ste rekli kako ste glazbenu karijeru započeli u rodnom Osijeku davne 1959. godine, na popularnom glazbenom natjecanju, gdje su vas prijatelji izgurali na scenu i predstavili kao Little rock Kida. Međutim, promidžbeni je trik puknuo kao mjehur od sapunice jer je netko iz gle-

dališta doviknuo: Ma kakav Kid, to je Kićo iz Rajznerove, znam ga ja. Kako je to izgledalo?

Tada smo već svirali plesnjake u Radnjaku, bili smo generacija koja je iz ničega napravila nešto što je u svijetu već bilo »in«, i dogovorimo se da ja nastupim na tom natjecanju. Pokazalo se da je to bila odskočna daska za naš VIS i mene osobno, jer poslije sam i nastavio solo karijeru. A bilo je normalno da se

u Osijeku svi poznajemo, jer Osijek je oduvijek bio grad s dušom i svak je svakoga znao.

HR: Moram priznati, nisam vas baš poznavao tih kasnih 50-ih, ali upoznali smo se ranih 60-ih, kada ste svirali za ples u Domu omladine u Šidu. Sjećate se tog plesnjaka?

Da, sjećam se Šida, i ti nastupi u okolici Osijeka ostali su mi u dragom sjećanju, no Šida se sjećam i iz razloga jer onda nije bilo putničkih automobila i bio je problem kako 'dopeljati' i sebe i opremu. Ali stari kombi Hitne pomoći i jedan tata za par piva vozio je opremu i nas na koncerte u Šid. Sjećam se dobro toga doba, to vrijeme i ti Dinamiti, te naše gaže i danas su mi u veoma dobrom sjećanju, jer ti su dečki bili najbolji glazbenici na svijetu. *Antun Tuca Nikolić, Albert Krasnić, Ratko*

Osjetio sam potrebu povratka korijenima

Razgovor vodio: Slavko Žebić

Divjak za bubnjevim i ja, doista smo obilježili jednu epohu. E, ali kvaka je u nama, jer nije tada bilo novca da se ulaže u bend. Električne gitare, gitare na struju, bile su skupe i mi smo ih hoblali iz colarice i sve drugo, od magneta do pojačala naših su ruku djelo, ali takvo, da je sve sličilo onom kulturnom filmu »Europa noću« kojega smo gledali u kinu u Osijeku.

HR: Poslije, kao momak, dolazio sam u Osijek na ples, a Dinamiti su palili i žarili u Radnjaku?

Jest, punih 6 godina Dinamita, pa jedna godina zatišja, pa još nekoliko gaža i moj rastanak s Dinamitima. Nakon vojske odlazim u Zagreb i nastavljam solo karijeru, a Dinamiti uzimaju dva nova člana, dolazi *Dado Topić* i *Josip Boček*, a za mene prestaje era električnih gitara i VIS-a. Osjetio sam potrebu povratka korijenima, zajedno s *Antunom Nikolićem* osnivamo tamburaški sastav Slavonski bečari, orkestar koji je dizao na noge posjetitelje diljem Hrvatske i diljem svijeta, a slavonsku smo narodnu pjesmu podigli na pijedestal koji ona svakako zaslužuje. Ovjekovječili smo naš talent i naše prijateljstvo na opće zadovoljstvo i nas, i brojnih posjetitelja, i hrvatske zajednice diljem svijeta.

HR: To je bilo već kasnih 60-ih, a negdje polovicom 70-ih bio sam vanjski suradnik Radio Novog Sada i na nekakvom koncertu u SPENS-u susrećem Kiću u novom ruhu, Kiću vrhunskog šoumena. Smatrate li sebe i zabavljačem, ne samo pjevačem?

Uvijek sam tvrdio da dobar pjevač mora biti i dobar zabavljač

i nastojao sam njegovati tu disciplinu. Nažalost, to mnogi kod nas nisu razumjeli, pa su nas koji smo se tako ponašali zvali svaštarama a nastup svaštarenjem. No, vani se to jako cijeni, to je izuzetno teška disciplina, koja je po pravilu i dobro plaćena. A meni su neki ljudi koje sam smatrao bliskima znali govoriti - opet si više pričao a manje pjevao. Pjevao sam često u Novom Sadu, diljem Vojvodine, posebice diljem Srijema, pjevao sam u Beogradu i diljem Srbije, ma svugdje me je bilo.

HR: Ako bi našim čitateljima htjeli brojkama dočarati – koliko je to ploča, koliko nosača zvuka i koliko koncerta kroz jednu tako bogatu karijeru?

Teško pitanje, to su me neki novinari već pitali i ni ja ne znam odgovor. Od mojega debitantskog nastupa na Splitu 1969. godine i prvoga singla Plavuša, vjerujem da znate tu pjesmu, nije bilo festivala na kojemu nisam barem jedanput pobijedio, nema glazbene nagrade koju nisam zavrijedio, izuzev PORIN-a, pobjeđivao sam na međunarodnim festivalima, 13 punih godina bio zvijezda glazbene scene u bivšem Sovjetskom Savezu, pobijedio na festivalu u Seulu, u Južnoj Koreji, počasni sam građanin tri grada u Americi i ne znam što da još dodam. Otprilike 500 singlova, 50 longplejki, 200 raznih CD-a, tisuću koncerata samo u Sovjetskom Savezu i još tisuću u hrvatskoj zajednici od Kanade, preko Amerike do Australije, najbolje da napišete – tisuće i tisuće koncerata i nastupa.

HR: Putevi su nam se nekad ukrštali, pa smo se sreli i u Zagrebu, bolje rečeno na

Remetama, gdje sam jedne godine došao kod strica Đuke za Badnjak. Odlazimo na polnoću i imamo što vidjeti i čuti. Kićo je pjevao najljepše božićne pjesme koje sam ikada čuo.

Da, ja živim na Remetama, točnije u Gospočaku i crkva na Remetama je moja župa gdje redovito odlazim na mise i punih 25 godina prijateljujem s Karmelićanima. Mogu vam reći da sam upravo zahvaljujući njihovoj potpori snimio novi CD duhovnih pjesama, uključujući božićne i uskršnje, te nekoliko balada i šansona, što ostaje trajni materijal. I još nešto vam moram reći – u suradnji s Đakovačko-osječkom nadbiskupijom pripremam opus od koja tri CD-a, s božićnim, uskršnjim i marijanskim pjesmama. Dakle, zaokružio sam sve, osim roka, osim tamburice i najljepše izvorne slavonske pjesme – tu su i duhovne pjesme, tako rado pjevane u našem narodu.

HR: I kako kažu naši stari – nedokučivi su putovi Gospodnji. Ja, kao vanjski suradnik Hrvatske riječi, dolazim u Suboticu na Veliko prelo, kad tamo opet Krunoslav Kićo Slabinac?!

Osjećam se dijelom velike obitelji hrvatske zajednice diljem Bačke, tih naših Bunjevaca i Šokaca. Često sam nastupao u Vojvodini i moram priznati da su mi prirasli srcu. Ja njih doista doživljam kao svoje i iznimno mi je drago da i oni mene tako doživljavaju. Vrlo rado se odazivam pozivima iz Subotice, Sombora, Baje, Mohača, Pečuha i svugdje gdje je naših Hrvata, od gradišćanskih Hrvata u Austriji do Karaševa u Rumunjskoj, pa sve do Sjeverne i Južne Amerike,

Kanade i Australije i svugdje gdje nas još ima. Na jednom od koncerata je pokojna *Nela Eržišnik* rekla: »Svugdje na svijetu začepili smo sve rupe od Prnjavora do New Yorka.«

HR: I to nije sve. Nedavno je realiziran novi projekt HRT-a u okviru serijala »Lijepom našom« pod nazivom »Kolo igra, tamburica svira«, pred prepunom sportskom dvoranom u Subotici i na sceni ponovno Kićo. Kako ste to doživjeli?

Zajedno s *Brankom Uvodićem* jedan sam od utemeljitelja te prelijepe ideje koja plijeni pozornost Hrvata na svim meridijanima i općenito svih koji ovome serijalu nazoče, pa smo doista gostovali diljem svijeta. Moji Bunjevci pozvali su me u Suboticu i ja sam se rado odazvao i ponovno bio ponosan što sam s našim svitom na sjeveru Bačke.

Želio bih još dobroga zdravlja i nešto novca, ne kao materijalnih bogatstava već da realiziram još nešto započetih projekata, jer tvrdim da HRT još nije iskoristio ni polovicu mojih mogućnosti i potencijala.

HR: A što biste poželjeli čitateljima Hrvatske riječi u ovo vrijeme adventa i iščekivanja najvećeg kršćanskog blagdana, blagdana Božića?

Puno Božjeg blagoslova i svim Hrvatima diljem Vojvodine i svim ljudima dobre volje želim čestit i blagoslovljen Božić i sretnu i blagoslovljenu Novu 2011. godinu, ali s porukom da oстане barem malo onog našeg inata i prkosa, da ostanemo ono što jesmo i to u najljepšem smislu, jednostavno rečeno ljudi, uvijek spremni priteći u pomoć svim ljudima dobre volje.

Osjećam se dijelom velike obitelji hrvatske zajednice diljem Bačke, tih naših Bunjevaca i Šokaca. Često sam nastupao u Vojvodini i moram priznati da su mi prirasli srcu. Ja njih doista doživljam kao svoje i iznimno mi je drago da i oni mene tako doživljavaju. Vrlo rado se odazivam pozivima iz Subotice, Sombora, Baje, Mohača, Pečuha i svugdje gdje je naših Hrvata, od gradišćanskih Hrvata u Austriji do Karaševa u Rumunjskoj, pa sve do Sjeverne i Južne Amerike, Kanade i Australije i svugdje gdje nas još ima.

ŽIVJETI IZVAN GRADA: LJUTOVO

Život nadomak grada

REALIZACIJU SERIJE REPORTAŽA
POD ZAJEDNIČKIM NAZIVOM
»ŽIVJETI IZVAN GRADA«
SUFINANCIRAO JE GRAD SUBOTICA

Piše: Dražen Prčić

Fotografije: Nada Sudarević

IGOR VUKOVIĆ, PREDSEDNIK SKUPŠTINE MZ LJUTOVO

Jasna vizija budućeg razvoja

Ljutovo danas broji oko 1180 stanovnika, koji žive u 300-tinjak kućanstava i nekoliko salaša klasičnog tipa u ovom selu nadomak Tavankuta, na nešto više od 10 kilometara udaljenosti od Subotice.

»Lijeva strana našeg naselja, kada se dolazi iz smjera Subotice, tzv. Kobino selo, posve je parcelizirana i urbanistički riješena, dok je s druge strane lokalne ceste prema Tavankutu sve znatno više 'razvučeno i razbacano', te u znatnoj mjeri manje i urbanistički sređeno. Mi smo ipak još uvijek mlada mjesna zajednica, jer smo se tek 1994. godine 'odcijepili' od Tavankuta i nakon svih proteklih godina, posebice devedesetih prošloga stoljeća, ipak možemo biti zadovoljni koliko smo uspjeli uraditi. Prošle je godine urađena plinifikacija, postavljena je kompletno nova telefonska mreža,

optički kabel dolazi do sela, postoji potreba za puno više ADSL priključaka nego što je to bilo predviđeno u primarnom projektu i postupno se nastoji učiniti još dosta toga. Ponajprije na asfaltiranju mjesnih ulica, jer do danas je pod asfaltom sveukupno svega 1 kilometar«, upoznaje nas sa svojom mjesnom zajednicom predsjednik Skupštine *Igor Vuković*, koji volonterski obavlja ovu dužnost već drugi mandat.

Za potrebna sredstva za asfaltiranje i nužnu modernizaciju ulica i cesta u Ljutovu, aplicirano je prema Pokrajini.

»Od Fonda za kapitalna ulaganja zatražena su sredstva za asfaltiranje tzv. 'bečar atara' koji povezuje naselje od Ljutova i završava u Novom Žedniku, urađen je i idejni projekt, no u međuvremenu su Đurđin i Žednik odustali, pa mi to nastavljamo forsirati skupa s Malom Bosnom. To je naš izuzetno važan interes, ponajprije zbog državnog obradivog poljoprivrednog zemljišta koje je u većoj mjeri izdano u zakup našim žiteljima, koji također na tom potezu imaju i svoje privatne parcele. U pogledu ostalih aktivnosti, dobili smo novac (1,73 milijuna dinara) za projekt budućeg vodovoda, koji je predan početkom godine subotičkom JKP 'Vodovod i kanalizacija' i sada je stvar na njima, a problem predstavlja i dobivanje urbanističkog akta čija je cijena 2 milijuna dinara - što je za našu MZ golemi novac i nadamo se pomoći grada, kao i samog Vodovoda i kanalizacije po pitanju rješavanja ovog vitalnog problema.«

Prema riječima prvog čovjeka MZ-a, stanovništvo sela je relativno mlado i nema većeg iseljavanja prema gradu ili susjednim selima.

»Prosjek godina žitelja Ljutova je oko 40 godina starosti i zanimljivo je istaknuti kako nemamo praznih kuća, za razliku od mnogih mjesta u našoj neposrednoj okolini. Svaka kuća koja se ponudi na prodaju, po iole pristojnoj cijeni, bude prodana, a malo bolja kuća se može kupiti za oko 10.000 eura.«

Problem zapošljavanja postoji i u Ljutovu, kao i u drugim prigradskim sredinama, pa ovdašnji stanovnici ili rade u Subotici i obližnjem Tavankutu ili se samostalno bave poljoprivrednom djelatnošću.

»Pokraj klasičnog ratarstva, u selu se nekoliko mještana bavi stočarstvom i naravno voćarstvom, jer ovaj naš kraj je nekada bio nadaleko čuven po svojim kruškama – viljamovkama. Sada su dominantne jabuka i breskva, i u posljednje vrijeme sve više i višnja, pa u sezoni berbe nemamo dovoljno ljudi u selu kolike su potrebe za radnom snagom. Sve više raste interes i za vinogradarstvo na crnom pijesku koji nas okružuje, i stoga mi je osobito žao zbog propadanja nekadašnjeg AD 'Peščara', koji posjeduje 140 hektara pod sustavom za navodnjavanje i kako sve to danas izgleda nakon obavljenog procesa privatizacije. Jer ipak dosta obitelji ovisi o ovoj tvrtki«, konstatira predsjednik Skupštine MZ. Ljutovo je vrlo mirno selo i pokraj raznolikog etničkog sastava nikada nije bilo nikakvih razmirica među mještanima, a njihovo zajedništvo često se ogleda u visokom stupnju međusobne tolerancije. Pokraj katoličke crkve, za koju su temelji tek postavljeni i koja misne obrede vrši u dvorani Doma kulture, u selu egzistira i baptistička crkva kojoj pripada određeni dio mještana.

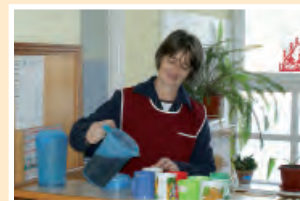
»Lijepo je istaknuti primjer baptističke crkve koja je za poslove oko izgradnje temelja buduće katoličke crkve, koja se nalazi upravo na drugoj strani ceste, ustupila struju za mješalice i kopanje bunara«, kaže Vuković.

Na koncu viđenja svog rodnog mjesta iz kojeg odlazi samo put radnog mjesta u subotičkoj 'Elektro distribuciji', gdje je zaposlen na mjestu elektrotehničara, Igor Vuković ne može zaobići zasigurno najveću kulturnu tradiciju Ljutova – lokalnu dramsku sekciju i Festival amaterskih kazališta koji se već godinama održava.

»Na naš festival stižu gosti iz susjednih država i s teritorija cijele naše zemlje, jer je u pitanju lijepo druženje i njegovanje umjetnosti amaterskog teatra kojem su svi tradicionalno skloni u Ljutovu.«

LJUBICA PETRAK, POMOĆNA RADNICA

Najviše nedostaju ambulanta i ljekarna

Punih 26 godina *Ljubica Petrak* radi u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Ljutovu, u kojoj prema potrebama obavlja sve pomoćne poslove. Na dan kada smo, praveći ovu priču, posjetili ovo prigradsko naselje nadomak Tavankuta, naša je sugovornica upravo dovršavala redovitu dužnost loženja radi održavanja toplote u školskom objektu.

»Prije zaposlenja u Ljutovu, gdje živim cijeloga života, radila sam i 11 godina u gradu, pa se već nakupilo i blizu četiri decenija radnog staža. U školi radim najčešće prvu smjenu od 6 do 13 sati, izuzev kada je jako hladno i mora se jače založiti, onda dolazim dvokratno, od 5 do 10 i od 14 do 16 sati. Neovisno o radnoj smjeni, uvijek nastojim obaviti i sve kućanske poslove, te skrbiti za svoju obitelj.«

Na zamolbu da uspoređi nekadašnji život s ovim današnjim u rodnom mjestu, *Ljubica* kaže:

»Meni se čini kako je nekada bilo puno ljepše i svi smo se mnogo više družili. Kada sam bila mlađa, na cijelom teritoriju Ljutova i Tavankuta bio je jedan disko klub u koji smo svi odlazili, a danas, primjerice, mladi Ljutovčani nemaju gdje izaći i nema nikakvog oblika zabave. Što se tiče svakidašnjice, sve što mi je potrebno trudim se nabaviti ovdje u selu, a ukoliko mi treba nešto dodatno odlazim do Tavankuta. Do Subotice odem svega jednom mjesečno.«

Kao veliki problem života u svom selu *Ljubica Petrak* navodi nedostatak bilo kakve medicinske skrbi i ljekarne zbog čega se mora odlaziti u obližnji Tavankut ili čak do grada.

»Nažalost, tri mjesne zajednice moraju dijeliti jednu jedinu ambulantu koja se nalazi u Tavankutu, pa često dolazi do gužve, a da bi se došlo na red tijekom dana treba doći već rano izjutra. Što se tiče prijevoza, s obzirom kako nemam automobil, koristim bicikl, izuzev kada je suviše hladno, kada sam primorana voziti se autobusom koji, na sreću, dosta redovito prometuje na liniji Subotica-Ljutovo-Tavankut. Moja kćer, koja pohađa četvrti razred gimnazije u Subotici, u hrvatskom odjelu, svakodnevno putuje u grad i upravo zahvaljujući dobroj autobusnoj povezanosti, nema problema s redovitim pohađanjem nastave.«

O planovima maturantice, majka buduće studentice govori:

»Njezina je želja otići na studij u Zagreb, jer kako sama kaže, nakon četiri godine školovanja u rodnom Ljutovu, pa u Tavankutu i konačno Subotici, vrijeme je za novu destinaciju.«

ANKETA: Zašto volim Ljutovo

Zorica Sloboda: Za sebe volim kazati kako sam rođena Mirgešanka – Ljutovčanka, no moram priznati kako sam znala pomišljati na odlazak iz rodnoga sela u kojemu i danas živim, ali su me nekako uvijek na ostanak vukli moji korijeni. Meni i mojoj djeci je ovdje uvijek bilo lijepo i prostrano, veliko dvorište, mogućnost igranja i druženja. Nekako sam uvijek ovdje život doživljavala mnogo opuštenije i smirenije, što se u usporedbi sa životom u gradu itekako zna osjetiti. Ljudi su angažirani u seoskim poslovima i dosta rade oko svojih okućnica, ali se uvijek nađe vremena za koju »kavu na miru« i razgovor prijatelja. Često odlazim do grada, mogu reći gotovo svakog drugog dana, ali uopće ne osjećam tu udaljenost na relaciji Subotica-Ljutovo.

Petar Horvat: Tradicija amaterskog glumišta u Ljutovu postoji od 1979. godine i mnogi su se Ljutovčani okušali u dramskoj sekciji. Upravo zato cijelo selo »živi« za dane festivala kada nam u goste dolaze drugi amaterski teatri iz zemlje i inozemstva, pa se svi družimo uz lijepe i zanimljive predstave. Osobno sam glumački aktivan od 1997. godine, a i moja kćer je povremeno glumila. Trenutačno je u pripremi nova predstava, koja je trebala biti za Novu godinu, ali je zbog bolesti jedne od glumica njezina premijera malo odgođena.

Ibolja Marton: U Ljutovu sam rođena, tu i živim, tu sam se i udala, jednom riječju ovdje mi je cijeli život. Nezaposlena sam i nisam u mogućnosti naći nikakav posao u selu. Bavim se isključivo kućanskim poslovima, pa najviše vremena provodim doma sa svoje troje djece. Nažalost, upravo za njih nema dovoljno zabavnih sadržaja u selu, pa moraju ići do Tavankuta ili grada. Do Subotice vrlo rijetko odlazim, možda dva puta godišnje.

IVAN ORČIĆ, DJELATNIK PROTUGRADNE ZAŠTITE

Protugradne aktivnosti

»Iako sam rođen u Maloj Bosni, Ljutovčanin sam od svoje prve godine i tu živim cijeloga života. Trenutačno sam bez stalnog zaposlenja, jer sam 2002. godine u 'Severu' proglašen tehnološkim viškom. Moja glavna sadašnja aktivnost odnosi se na angažman pri hidrometeorološkom zavodu u djelovanju na protugradnoj zaštiti, jer sam zadužen za ispaljivanje specijalnih raketa koje razgrađuju ledene oblike koji prijete usjevima. Uglavnom se ispaljuju rakete tipa TD6 i TD8, koje lete do visine od 6 i 8 kilometara i svojim barutnim punjenjem skupa s česticama srebra i joda, uspješno djeluju u preveniranju potencijalne štete. Najčešće djelujem u velikim vrućinama i kad je visoka vlažnost zraka, i ponekad se mora vrlo brzo djelovati, jer se začas stvori nepogoda«, pojašnjava *Ivan Orčić* svoj sadašnji posao.

Uspoređujući kvalitetu življenja na relaciji prošlost – sadašnjost, naš sugovornik je svoj glas dao prošlim vremenima.

»Nekada je to bilo mnogo bolje, jer je postojala financijska sigurnost i moglo se kvalitetnije živjeti. Primjerice, danas kao nezaposlena osoba nemam na osnovi čega ni podići kredit, a bez posla smo i supruga i ja. Trebalo je u takvim okolnostima podići troje djece, no ipak smo nekako uspjeli. Ipak je, s druge strane gledano, jeftinije živjeti na selu, osobito jer svatko ima neku kakvu-takvu okućnicu uz pomoć koje može osigurati potrebne namirnice. U trgovini ne kupujemo ništa osim kruha, šećera, soli, dok sve ostalo sami nastojimo osigurati.«

Ivan Orčić je više od 40 godina član i Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Tavankutu.

»Vatrogasni sam časnik prve klase, a dvadesetak sam godina obavljao i dužnost tajnika u vatrogasnom društvu, pa mi se na toj relaciji i odvijao gotovo cjelokupni društveni život. Nažalost, nisam uspio registrirati automobil, pa slabije odlazim do Tavankuta, do Subotice još rjeđe, ali vjerujem kako će sve u budućnosti biti bolje.«

Povećana premija za mlijeko

Izmijenjen i broj grla autohtonih rasa za koje se mogu dobiti poticajna sredstva, a ukupna suma poticaja namijenjena za očuvanje i održivo korištenje genetičkih resursa domaćih životinja za 2010. godinu povećana je s dosadašnjih 15 milijuna na 20 milijuna dinara

Vlada Republike Srbije 10. je prosinca donijela Uredbu o izmjenama uredbe o uvjetima i načinu korištenja premije za mlijeko za 2010. godinu. Novina u odnosu na prethodnu uredbu je da će premija za mlijeko umjesto dosadašnjih 1,50 dinara biti 4,00 dinara po litri. Pravo na korištenje premije za mlijeko po ovoj uredbi imaju i pravne osobe, a ne kao do sada samo

fizičke osobe. Pravo na premiju imaju svi proizvođači koji su predali najmanje 3500 litara za četvrto tromjesečje, a ne kao do sada 4000 litara za tromjesečje.

Vlada Republike Srbije 13. je prosinca donijela još jednu izmjenu uredbe, koja se odnosi na izmjene uredbe o utvrđivanju programa o

raspodjeli i korištenju poticajnih sredstava za očuvanje i održivo korištenje genetičkih resursa domaćih životinja za 2010. godinu. Ovom je uredbom izmijenjen broj grla autohtonih rasa za koje se mogu dobiti poticajna sredstva. U 2010. godini provode se mjere za očuvanje i održivo korištenje genetičkih resursa domaćih životinja, i to za sljedeće autohtone rase i sojeve:

podolsko goveče – najviše 190 grla (umjesto dosadašnjih 150 grla)

buša – najviše 240 grla (umjesto dosadašnjih 150 grla)

domaći bivol – najviše 65 grla (umjesto dosadašnjih 50 grla)

domaći – brdski konj – najviše 70 grla (umjesto dosadašnjih 50 grla)

nonius – najviše 20 grla (umjesto dosadašnjih 50 grla)

balkanski magarac – najviše 155 grla (umjesto dosadašnjih 50 grla)

mangulica – najviše 245 grla (umjesto dosadašnjih 150 grla)

moravka – najviše 25 grla (umjesto dosadašnjih 50 grla)

resavka – najviše 20 grla (umjesto dosadašnjih 30 grla)

pramenka i čokanska cigaja – najviše 1600 grla (umjesto dosadašnjih 1000 grla)

balkanska koza – najviše 170

grla (umjesto dosadašnjih 150 grla)

kaporka, banatski gološijan i svrljiška kokoš – najviše 250 jedinki (umjesto dosadašnjih 500 jedinki).

Ovom je uredbom određena visina iznosa poticaja za svaku vrstu nabrojanih domaćih životinja, a ukupna suma poticaja namijenjena za očuvanje i održivo korištenje genetičkih resursa domaćih životinja za 2010. godinu povećana je s dosadašnjih 15 milijuna na 20 milijuna dinara.

Kompletan tekst Uredbe može se pogledati na sajtu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kao i na sajtu Regionalnog ureda za ruralni razvoj Subotice na internetskoj adresi www.rkancelarijasu.net.

IZVJEŠĆE O ZAVRŠENIM JESENSKIM POLJOPRIVREDNIM RADOVIMA NA PODRUČJU SJEVERNE BAČKE

Godina kukuruza

Ova se godina u poljoprivrednoj proizvodnji može nazvati godinom kukuruza, jer proizvedenih 8,37 tona po hektaru skinutih s oko 80 posto površina, izuzetno su dobri rezultati za naše uvjete, ocjenjuje potpredsjednik Regionalne gospodarske komore Subotica *Ivan Vojnić Tunić*. To važi i za soju jer su nezapamćeni prosječni prinosi od 3,21 tone po hektaru, kao i za šećernu repu s prinosima od 5 vagona po hektaru.

U izvješću o završenim jesenskim poljoprivrednim radovima, koje je bilo tema sjednice Odbora za poljoprivrednu u subotičkoj komori, navodi se

kako je zbog loših vremenskih uvjeta ostalo još oko 15.000 hektara neskinutih površina, od čega najviše kukuruza i to na području Subotice gdje je preko 8 tisuća hektara ostalo neobrađeno. U općini Ada neskinutih površina je oko 1300 hektara, u Bačkoj Topoli oko 3000 hektara, a u Kanjiži, Malom Idošu i Senti ispod tisuću hektara.

»Ovu godinu karakteriziraju i dobri finansijski rezultati koji su prijašnjih godina uvijek bili nekako kontra u odnosu na prinose. Naime, kad je rodilo onda su proizvodi bili jeftini, a kad nije rodilo bili su skupi. Ove godine naprotiv imamo solidnu proizvodnju, a cijena je kod

nekih kultura i dvostruko veća nego prethodne. To je posljedica poplava, suša i požara, koji su se dogodili u okruženju, u Europi i Rusiji, što je utjecalo na povećni izvoz pšenice i kukuruza«, kaže Vojnić Tunić.

Kada je riječ o jesenskoj sjetvi, on navodi kako je u usporedbi s višegodišnjim prosjekom naše regije pšenice zasijano manje čak nekih 13 posto, odnosno u dobrim godinama uvijek je bilo oko 52 tisuće hektara zasijano pod pšenicom, dok je sada to 45,5 tisuća hektara. No, to je ipak oko 6 posto više nego prethodne kada je pod pšenicom bilo oko 42 tisuće hektara. »Očito je da će se

poplave u Mađarskoj i europskim zemljama odraziti na prezimljavanje pšenice, a to znači da ćemo u ovako ekstremno kišnim godinama, kao što je ova, imati prednost da naši proizvodi i sljedeće godine budu na cijenici«, smatra Vojnić Tunić.

On ističe kako bi se država morala više usmjeriti na razvoj poljoprivrede, jer je to djelatnost koja i u ovim teškim godinama donosi milijardu dolara suficita i zaslužuje biti adekvatno zastupljena u proračunu Srbije. Tim prije jer agrarni ekonomisti kažu da s relativno malim ulaganjima Srbija može godišnje izvoziti i do 6 milijardi dolara.

S. M.

KOLEKCIJA STAROG ORUŽJA PETRA STAJIĆA IZ SUBOTICE JEDNA JE OD ZNAČAJNIJIH U ZEMLJI

Puška na zidu, cvijet u srcu

Petar Stajić, umirovljenik iz Subotice, vlasnik je jedne od značajnijih kolekcija starog oružja na ovim prostorima. Njegova je kuća u Kertvarosu prepuna vrijednih primjeraka pušaka, revolera, pištolja, sablji, mačeva, bajuneta i drugih vojnih predmeta i opreme iz različitih povijesnih razdoblja. Najstarije vatreno oružje u njegovu posjedu je kubura s početka 1700-ih godina, a posebno lijepu zbirku ima iz razdoblja Prvog svjetskog rata, koju zapravo najvećim dijelom čini oružje i ostaci opreme ovdašnjih muškaraca mobiliziranih u austrougarsku vojsku.

»Što se kolekcionarstva tiče, ja sam, moglo bi se reći, multidisciplinaran«, objašnjava Petar Stajić. »Još kao mali dječak sakupljao sam poštanske marke,

kasnije sam pravio numizmatičke kolekcije, a kad sam postao već odrastao momak počeo sam sakupljati staro vatreno oružje i stara sječiva. Poslije se to proširilo i na druge oblike militarija, razne komade vojnog materijala i opreme, od kaciga, do košuljica bombi, topovskih granata.«

VRIJEDNOST OVISI O PUNO FAKTORA

Svaka cijev, bila ona duga ili kratka, uredno je, kaže Stajić, prijavljena u MUP-u, gdje se vodi evidencija o vlasnicima i gdje se izdaje dozvola za držanje.

»Eksponate sam najčešće nabavljao preko rođaka, poznanika, prijatelja, koji znaju da se time bavim«, kaže Petar Stajić. »Dio tog oružja godinama je bio zakopan, ili na tavanima,

pod strehama. Ljudi su to oružje nekada držali po kućama nedostupno djeci, neki su ga držali i ilegalno, pa se onda na to vremenom zaboravljalo. Poslije puno godina neki od nasljednika to obično pronađe i onda, znajući da se time bavim, ponudi meni. Nekad nešto platim, nekad mi poklone, bliži prijatelji mi uglavnom poklanjaju, no zanimljivo je kako često dođem u kontakt s ljudima koji misle da staro oružje u njihovu vlasništvu ima visoku cijenu. Sve ovisi o tome kakvu to oružje ima kulturološku, povijesnu vrijednost, koliki je stupanj očuvanosti, tko je bio vlasnik. To daje vrijednost oružju, a ne samo starost. Mnogi koji posjeduju, recimo, neki stari revolver, misle kako je to velika vrijednost. Međutim, to za kolekcionara može biti i nevrijedno, ili malo vrijedno,

Među velikim brojem vojnih eksponata pozornost posebice privlači dio kolekcije iz Prvog svjetskog rata, koju zapravo čini autentično oružje i dijelovi vojne opreme ovdašnjih muškaraca mobiliziranih u austrougarsku vojsku

jer je pitanje koji je model, ima li ga puno na tržištu, tko je bio vlasnik i slično.«

Prije tri tjedna Petar Stajić je bio na natjecateljskoj izložbi kolekcionara u Beogradu, gdje je, među ostalim, izložio i svoj austrougarski pištolj Flober od 5,5 mm koji je raritet. Ljudi su, kaže, uživali gledajući ga.

»To su pištolji koje su obično austrougarski veleposjednici kupovali svojim sinovima kada napune 14-15 godina. Kupovali su im i puške, kako bi vježbali i naslijedili oca u lovu.«

PREPOZNATLJIVI ŠLJEMOVI ZARAČENIH VOJSKI

Najstariji eksponat, već spomenuta kubura s početka 1700-ih

godina nije kremenjača, nego ima perkusiono opaljenje, što znači da je proizvedena prije nego što je počela proizvodnja klasičnih kapisli s centralnim opaljenjem. U ovu se kuburu barut stavljao kroz usta cijevi, što je tehnika koju dobro poznaju čitatelji nekadašnjih stripova

Takve su ogrlice nosili svi vojnici austrougarske vojske, ona je mala metalna kutija koja se otvara, a u njoj se na papiru nalaze ispisane generalije vojnika – ime, prezime, vojna postrojba, adresa. U slučaju pogibije ta je ogrlica služila radi identificiranja vojnika, a dostavljana je nje-

Metalna kutija austrougarskog vojnika s osobnim podacima

o Komandantu Marku i Bleku Steni, iz čijeg razdoblja kubura i potječe.

»Imam puno stvari iz Prvog svjetskog rata«, dodaje Stajić. »Čini mi se kako mi je iz tog vremena najzanimljivija ogrlica koju je oko vrata nosio jedan ovdašnji austrougarski vojnik.

govor obitelji. Iz tog vremena imam i više starih austrougarskih pušaka, recimo austrougarski vojni karabin kalibra 7,62 s pet metaka. Imam i više raznih tipova austrougarskih, zapravo mađarskih sječiva i bajuneta iz tog doba. Austrougarski su vojnici imali pravo nakon demo-

biliziranja zadržati bajunet, za razliku od vatrenog oružja, tako da se u mnogim obiteljima i dan-danas mogu naći komadi starih austrougarskih bajuneta. Vatreno su oružje ti vojnici kući donosili samo u slučaju da je riječ o trećepozivcima, koji su oružje držali kući i bili spremni na poziv cara.«

U svojim vitrinama ovaj umirovljeni službenik drži i nekoliko vojničkih šljemova – njemački iz Drugog svjetskog rata, ruski i američki iz istog rata, stari srpski šljem iz Prvog svjetskog rata, te šljem stare jugoslavenske vojske. Ima i više košuljica ručnih bombi, sve iz Prvog svjetskog rata, te drvenu čuturicu austrougarskog vojnika. Tu je, dakako, i drveni sanduk u koji su zavojačeni regruti ostavljali svoje civilno odijelo i oblačili vojničku odoru, a koja je u tom sanduku ostajala sve do razvojačenja.

WINCHESTERKA I KOCKARSKI REVOLVERI

U njegovu je posjedu i karabin Mosin Nagant, kojih je crnogorski kralj Nikola svojevremeno uvezao 10.000 komada iz Rusije. Kojim je putem ovaj karabin dospio u Vojvodinu ne zna se, a njegov sadašnji vlasnik pretpostavlja kako je tu stigao s crnogorskim kolonistima. Zanimljivo je kako je to bila samo cijev karabina, bez drveća koje je vremenom propalo i otpalo, pa je Petar Stajić sam izradio novo drveno tijelo karabina, potpuno vjerno originalu. Taj je karabin i sada u funkciji, prestar je doduše da bi se iz njega pucalo, ali mu zatvarač i mehanizam za okidanje i dalje odlično funkcioniraju. Pogled privlači i stara sablja, još iz vremena Turaka, čije je sječivo i dalje odlično očuvano i, čini se, prilično vrijedno. Tu su i mačevi koje je Stajiću svojevremeno poklonio nekadašnji natjecatelj i prvak države u mačevanju *Lazo Jaramazović*, zatim fotografije žene s lovačkim motivima, snimljene početkom XX. stoljeća, na ivici tadašnjeg shvaćanja

pornografije, pa putni kovčeg iz 1920-ih, bodeži...

Atraktivna je i kolekcija revolvera i pištolja, uredno posloženih na zidnoj vitrini.

»Revolvera imam oko 40, a pištolja 6. Razlika između revolvera i pištolja je u tome što revolveri imaju burence, a pištolji ga nemaju. Imam jedan američki mornarički Kolt s kraja XVIII. stoljeća, zatim austrougarski Gasser, koji je bio konjički revolver u austrougarskoj vojsci. Tu su, naravno, i malecki revolveri koji su u stvari bili kockarsko oružje, a bez obzira što su tako mali, bili su izrazito ubojiti.«

Zbirku krasi i puška Winchester, donesena iz Amerike, koja je, kada ju je Stajić nabavio, bila u dijelovima, zahrđala u najlonskoj vreći. Nosi serijski broj 1, a model je iz 1896. godine. Sadašnji ju je vlasnik sastavio i restaurirao, a i danas je u funkciji, postoji još i oružni list uz nju. Stajić je s njom nekoliko puta išao i u lov. Iz nje se puca isključivo streljivom s dimnim barutom, a to se streljivo posebno izrađuje, jer takve proizvodnje više nigdje nema. Tu je, recimo, i belgijska puška Lefoshe, koju je nabavio od vlasnika iz Banata koji je tvrdio kako ju je njegovom djedu darovao vlasnik jednog tamošnjeg dvorca na kojem je on radio. Ta puška potječe s početka XIX. stoljeća.

Kolekcija Petra Stajića smještena je u kući oca njegova punca, *Béle Tugyija*, u kojoj on s obitelji danas živi. Član je Nacionalne asocijacije za oružje Srbije, a kako saznajemo iz drugih izvora, njegova zbirka spada među vrjednije u zemlji.

Iako skuplja oružje i uživa u njemu, Petar Stajić na pitanje znači li to da je ratoboran, odgovara: »Ne, nisam ratoboran, dapače. Dok sam bio u vojsci kažnjen sam na dva dana zatvora jer sam kapetanu na smotri rekao kako više volim cvijeće nego pušku, s obzirom da mi je puška bila malo zahrđala, nisam vodio dovoljno računa o njoj.«

Z. Perušić

Impresivna zbirka revolvera i pištolja

PREVENTIVNI PROGRAM ZA OSNOVCE

Kako biti jači od iskušenja

U edukaciji radioničarskog tipa djeca saznaju o načinima izgradnje samopouzdanja i adekvatnim reakcijama

Oko 500 osnovaca u dobi šestog razreda do sada je prošlo preventivni program Caritasa kojim mladi jačanjem samopouzdanja uče kako reći »ne« narkomaniji i drugim oblicima ovisnosti. Program se provodi četvrtu godinu zaredom, a u njegovoj realizaciji sudjeluju suradnici Caritasa - *Nina Mamužić, Hajnalka Remete, Aniko Baba, Slobodan Mac i Timea Terkelj*.

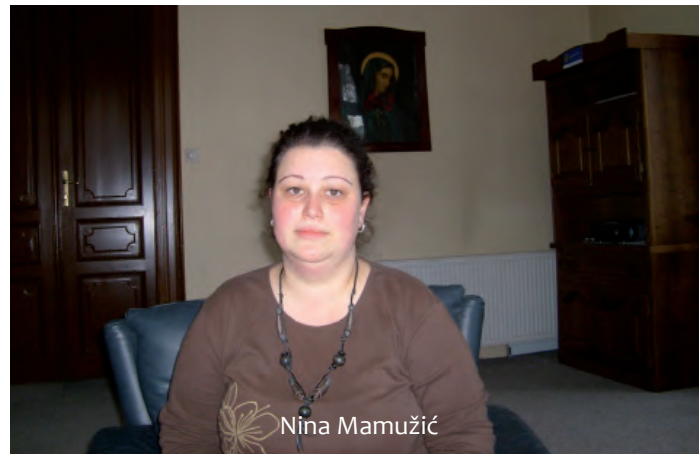
Nakon što su edukativne radionice organizirane prvo u gradskim školama, prošle i ove godine provodile su se u prigradskim, odnosno seoskim sredinama – u Tavankutu, Čantaviru, Bajmoku, Hajdukovu, a na Paliću dvije godine uzastopno zbog velikog zanimanja škole i osnovaca za ovakav oblik radioničarskog rada. Radionice se odvijaju u razredima na srpskom, hrvatskom i mađarskom jeziku.

POGLED NA SEBE

»Program za jednu skupinu odvija se u sedam susreta trajanja od po sat i pol, u okviru školskih slobodnih aktivnosti. To nisu klasična predavanja u kojima polaznicima programa pričamo što je droga i kakav poguban utjecaj ima, jer daci o tome u šestom razredu već imaju informacije, mi se više bavimo načinima koji će mladog čovjeka ojačati kako bi odolio iskušenju i izazovu. A to podrazumijeva da se bavimo samopouzdanjem, općenito pojmom i preispitivanjem vlastitog, kao i načinima kojima se potiče, gradi i razvija samopouzdanje«, kaže Nina Mamužić, koordinatorica preventivnog programa za osnovce, po opredjeljenju omladinska radnica i suradnica nevladinih organizacija i udruga građana.

Jedna od metoda koja se koristi u radu s mladima je »igranje uloga«, gdje se kroz odigravanje

situacija koje se u okruženju, u životu, doista mogu dogoditi, mladi postavljaju u situaciju da nauče kako reagirati na adekvatan način, da kažu NE, i na koje sve načine samopouzdanje mogu odoljeti iskušenju i odbiti izazov. »Impresionirana sam otvorenosti djece u seoskim školama, njihovom spremnošću da otvoreno priđu svim ovim temama«, iznosi jedan

Nina Mamužić

od dojmova Nina Mamužić. Program sa svakom skupinom počinje na isti način, mini-testiranjem kroz koje djeca prvo sama sagledavaju sebe: je li im teško reći »ne«, što misle o pojmu samopouzdanja, kako ga vide i »mjere« kod sebe, i tome slično. Isti test prolaze i na kraju programa, a cilj je uspoređujući svoje stavove i odgovore na početku i u završnici susretanja zaključiti jesu li se i u čemu promijenili, kakav su napredak postigli, znaju li i mogu li više, koliko su mijenjali vlastite stavove.

»Djeca koja su imala nisko samopouzdanje bar shvate da je tako, jer je nemoguće za sedam radionica izgraditi ga u potpunosti, i shvate zašto im je bitno da ga ojačaju. Saznaju više o sebi, primjerice, o mehanizmu unutarnjeg konflikta, kada se 'lome' između dvije stvari – 'probati - ne probati', i kako se tada trebaju postaviti«, pojašnjava Nina

Mamužić dobrobiti koje svaki pojedinac može na ovaj način dobiti u najmlađem uzrastu. »Suština programa je stvaranje svijesti o tome koliko je potrebno jačati ličnost.«

PREPOZNATI ZAMKE

U čemu realizatori vide najveću dobrobit preventivnog programa za osnovce?

ru' čime su mladi oduševljeni: 'Kada ti radiš nešto negativno, ja se osjećam tako i tako, loše, i molio bih te da to više ne radiš'. To je super za mlade koji sada ulaze u tinejdžersko doba, kada se vrlo lako može izgubiti komunikacija s roditeljima, i nadam se da će pomoći učvršćivanju komunikacije djece i roditelja, jer je jako bitno da se upravo u ovom dobu ona ne izgubi, da se ne izgubi dodir roditelja s djecom. Razmišljamo da bi bilo veoma dobro sličan program uraditi i s roditeljima«, kaže Nina Mamužić o iskustvima i planovima.

Prema objašnjenju edukatora, u ovim preventivnim programima cilj jedne od metoda, nazvane »ja govor«, je na pozitivan i smiren način skrenuti pozornost drugoj osobi s kojom komunicirate na neki njegov postupak koji vas boli, tišti i ne godi vam. Nina Mamužić smatra kako ovakve praktične upute o komunikacijama vode boljem i zadovoljnijem svijetu i da jačaju mlade da se odupru iskušenjima s kojima će se susretati. »Ne smijemo ih nespremne slati u život«, naglašava ona.

K. Korponaić

U Vojvodini 85 tisuća invalidskih umirovljenika

Pomoć pri zapošljavanju invalida i poboljšanje socijalno-ekonomskog položaja ove kategorije stanovništva, prioritetni su zadaci u sljedećoj godini definirani na godišnjoj skupštini Gradske organizacije invalida rada. Direktor pokrajinskog PIO fonda *Slavko Imrić* rekao je kako s teritorija Vojvodine trenutno 85 tisuća umirovljenika prima invalidsku mirovinu, a 15 tisuća invalida prima naknadu od Fonda, s tržišta rada ili čeka zaposlenje. On je podsjetio na obvezu poslodavaca da na 50 zaposlenih uposle i jednu invalidnu osobu, a ukoliko to ne urade, dužni su uplaćivati nadoknadu u Fond, kojom se osigurava edukacija invalidnih osoba za deficitarna zanimanja.

S. M.

POSILIJE NOVOG SADA I KIKINDE, »FESTIVAL PAMETI« ODRŽAN I U SUBOTICI

Rješavanje svjetski poznate mozgalice

Festival je istodobno poruka društvenoj zajednici da uoči kako ima pametne učenike u koje vrijedi ulagati, podupirati ih i pratiti njihov razvoj

Poslije Novog Sada i Kikinde, Subotica je treći vojvođanski grad u kojemu je održan »Festival pameti«, natjecanje u brzini rješavanja logičke slagalice »Doris«. Natjecali su se srednjoškolci iz Gimnazije »Svetozar Marković«, Srednje tehničke škole »Ivan Sarić« i Politehničke škole, a pet različitih »Doris« shema u rekordnom vremenu riješili su *Goran Pletikosić, Aleksa Bijelić i Aleksandra Dragić*, svi iz Politehničke škole. Organizator festivala je Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, a autor ove na svijetu najbolje mozgalice *Zdravko Živković*, koji je i sam prisustvovao natjecanju, kaže kako je cilj festivala pružiti šansu učenicima srednjih škola u Vojvodini da pokažu svoje logičke vještine, steknu samopouzdanje, da znaju da su pametni i da mogu riješiti svaki izazov koji se nađe pred njima. Istodobno je to poruka društvenoj zajednici da uoči kako ima pametne učenike u koje vrijedi ulagati, podupirati ih i pratiti njihov razvoj.

Živković je magistar ekonomskih znanosti, viši je savjetnik i tajnik Odbora za proračun u

Vladi AP Vojvodine, a njegova slagalica »Doris« prošle je godine u najprestižnijem američkom časopisu »Games« proglašena najboljom mozgalicom za 2009. godinu (Best puzzle of the Year 2009.) s komentarom kako je podigla ovaj tip slagalice na »veličanstvenu razinu«.

»Igra je zasnovana na 24 pločice i trima bojama, a jedini zadatak je složiti sve pločice tako da boja bude ista na mjestu gdje se dvije pločice dodiruju. Ali, tu ima jako puno kombinacija. Slagalica 'Doris' je nadmašila 'Rubikovu kocku' po tome što ima mnogo više kombinacija i puno više mogućnosti, jer se mogu slagati jako lagane figure koje su prihvatljive djeci od sedam godina, ali i veoma složene koje rješavaju samo najpametniji. Osim toga razvija kreativnost jer možete sami praviti figure i nalaziti rješenja, a omogućava i igru protiv suparnika. Siguran sam kako sva ova djeca mogu riješiti slagalicu, samo je pitanje vremena tko će to učiniti brže«, kaže Živković.

Učenica 4. razreda Politehničke škole *Tamara Klimek* kaže kako je za »Doris« čula prošle godine kada je proglašena najboljom logičkom igrom,

ali do sada nije imala priliku slagati je. »Sheme su različite, nije teško, ali treba biti koncentriran. U ekipi nas je bilo desetak i išlo nam je svima odlično. Dok smo vježbali prije natjecanja trebalo nam je šest do deset minuta

matičara, gdje će se susresti s najvećim umovima koji dolaze iz cijelog svijeta, vidjeti što druge rade i upoznati se s tim skupom«, kaže Živković.

On je inače početkom 2008. godine upravo na skupu rekre-

ovisno o težini sheme«, kaže Tamara.

»Festival pameti« će biti održan u 20 gradova Vojvodine nakon čega slijedi finale u Novom Sadu, gdje će se natjecati po tri pobjednika iz svakog grada. »Prvih troje dobit će šansu otići u Ameriku na godišnji skup rekreativnih mate-

ativnih matematičara, koji se održava svake druge godine u Atlanti u čast najpoznatijeg američkog matematičara *Martina Gardnera*, predstavio prvi put svoju novu igricu kojom je oduševio sudionike skupa.

S. Mamužić

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Živojin Đorđević pravi plan reorganizacije

Četrdeset i šest od 52 radnika »World of wine« ostalo je bez posla nakon što je ova vinarija s Palića 30. rujna otišla u stečaj, priopćio je na konferenciji za novinare donedavni predsjednik Samostalnog sindikata u toj tvrtki *Milan Trešnjić*. On je naveo kako se *Živojin Đorđević*, kao vlasnik koji je »World of Wine« doveo u stečaj, ovih dana nalazi u vinariji i – mimo stečajnog upravitelja *Bogdana Novakovića* iz Bačke Topole – »skupa s ekspertskim timom pravi plan reorganizacije tvrtke«.

Đorđević je svojim radnicima ostao dužan četiri plaće, a nakon stečaja još dvije, dok doprinosi za mirovinsko osiguranje nisu uplaćivani nekoliko godina. Sindikalci su optužili vlasnika tvrtke da je poslije proglašenja stečaja antidatirao otpremnice robe na skladištima i prebacio je u svoje tri tvrtke: »Milma commerce« iz Beograda, DD »Ljutovo« i d.o. »Medoprodukt« iz Tavankuta. Time je otuđio robu u vrijednosti od 121 milijun dinara, a kako je rekao *Milan Trešnjić*, o tome će biti obaviješteni stečajni upravitelj, stečajni sudac *Ivan Čeljuska*, kao i mjerodavni u odjelu za privredni kriminal Ministarstva unutarnjih poslova.

Modest Dulić novi predsjednik subotičkih demokrata

Na izborima za Gradski odbor Demokratske stranke, održanim u subotu 11. prosinca, za novog predsjednika izabran je, kao jedini kandidat, *Modest Dulić*, koji je na toj dužnosti zamijenio *Sašu Vučinića*, gradonačelnika Subotice. Članstvo stranke je biralo i 25 članova Gradskog odbora od 35 predloženih kandidata. Mandat novoizabranog čelnika stranke traje dvije godine.

»Sljedeće godine očekujem veću mobilnost i osnaživanje same organizacije pred lokalne izbore koji su nam veoma bitni. To će biti naši prioritetni ciljevi, dakako uz ostvarivanje svih onih obećanja koja smo dali u prethodnom razdoblju. Želimo riješiti veliki dio problema, koje su građani zacrtali kao krucijalne, i na taj način sebe prikazati kao ozbiljnu i odgovornu organizaciju«, rekao je *Modest Dulić*, prenosi Radio Subotica.

Za članove Gradskog odbora izabrani su: *Nenad Ivanišević*, *Marta Aroksalaši Stamenković*, *Slavko Parać*, *Đendi Seleši*, *Daniel Kovačić*, *Dragan Trklja*, *Darko Antelj*, *Ljubica Kiselički*, *Olivera Radnić*, *Dalibor Karadža*, *Ivan Vujić*, *Dejan Balažević*, *Robert Santo*, *Silvija Arandelović*, *Nataša Aleksić*, *Nebojša Janjić*, *Smiljana Mileković*, *Senad Planić*, *Damir Bubić*, *Stojan Ivošević*, *Elizabeta Tumbas*, *Vladimir Dulić*, *Božidar Krstić*, *Miloš Ubović* i *Igor Skenderović*.

Subotica veliko gradilište

U Vladi AP Vojvodine potpisan je prvi od 110 ugovora kojima se potiče razvoj građevinske industrije na teritoriju Vojvodine. Za realizaciju ovih kapitalnih projekata osigurano je 6 milijardi dinara. Ugovor su potpisali direktor Fonda za kapitalna ulaganja AP Vojvodine *Momčilo Milović* i ministar zaštite okoliša i prostornog planiranja u Vladi Republike Srbije *Oliver Dulić*, koji je najavio i značajna sredstva iz ovog programa za grad Suboticu.

»Zahvaljujući ovom programu u Subotici će najzad biti završen bazen u Dudovoj šumi, bit će okončana obnova Dječjeg kazališta, a zahvaljujući sveukupnoj pomoći Fonda za kapitalna ulaganja APV bit će završeni i drugi započeti projekti u Subotici koji su se našli u problemu zbog nedostatka novca«, rekao je ministar *Dulić*. »To su škola u Đurđinu, renoviranje župnog doma u Keru, obnova pravoslavne crkve, asfaltiranje gradskih ulica, dovlačenje infrastrukture do industrijskih zona i drugi projekti koji su započeti, zahvaljujući ovim

sredstvima u sljedećoj godini će biti završeni. Dakako, i Y krak će sljedeće godine definitivno biti izgrađen. Očekujem da će zbog ovog velikog financijskog paketa koji smo osigurali Subotici, grad biti sljedeće godine veliko gradilište«, naglasio je *Oliver Dulić*.

Postavljena privremena rampa

Na ulazu u zgradu filijale PIO fonda, Nacionalne službe za zapošljavanje i Zavoda za zdravstveno i socijalno osiguranje, postavljena je rampa za ulaz osoba s invaliditetom. Prema riječima direktorice PIO fonda u Subotici *Maje Glončak* rampa je privremenog karaktera, a iz inozemstva se očekuje platforma koja će biti konačno rješenje, i koja će biti postavljena za oko dva mjeseca.

Humanitarni koncert učenika i profesora Muzičke škole

Humanitarni koncert učenika i profesora Muzičke škole bit će održan u ponedjeljak, 20. prosinca, u Dvorani sportova. Na koncertu će nastupiti zbor i orkestar subotičke Muzičke škole, pod ravnanjem dirigentice *Elvire Huszár*, a na repertoaru će se naći filmska glazba. Ulaznice po cijeni od 350 dinara mogu se kupiti u Galeriji »Pod tornjem«, a dio prihoda s koncerta bit će namijenjen za pomoć Kraljevu, radi saniranja školskih zgrada stradalih u zemljotresu. Početak koncerta je u 19 sati i 30 minuta.

Novogodišnji gala koncert

Subotička filharmonija i ove će godine prirediti Novogodišnji gala koncert, koji će po običaju biti održan u dva termina, 28. i 29. prosinca, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 20 sati. Predsjednik Subotičke filharmonije *Miroslav Jovančić* rekao je kako će, kao i prošle godine, orkestrom dirigitirati *Miroslav Homen*, dirigent iz Rijeke. »Homen je autor tradicionalnoga dijela programa na koji smo navikli, a koji se sastoji od popularnih *Straussovih* skladbi, a ove će se godine naći i *Bisetove* i *Rossinijeve* skladbe, primjerice, čut ćemo uvertiru iz opere 'Carmen'. Program je raznolik, a glavni akcent ovoga koncerta su gosti solisti«, rekao je *Jovančić*.

Sa Subotičkom filharmonijom nastupit će vokalne solistice – Subotičanke *Rebeka Bobány* i *Alenka Ponjavić*, te violinistica i pjevačica *Katica Illényi* iz Budimpešte, koja će ispuniti središnji dio gala koncerta. Karte za koncert mogu se kupiti u Suvenirnici ispod Gradske kuće po cijeni od 4500 dinara za prvu večer i 1000 dinara za drugu.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta »PETROL« d.o.o, Beograd, Ulica španskih boraca br. 24, podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja projekta: »Postaja za opskrbu motornih vozila svijetlim gorivom i tečnim naftnim plinom (benzinska crpka) na katastarskoj čestici broj 11080/5 k.o. Donji grad na teritoriju grada Subotica.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, II. kat Gradske kuće, soba 226 u razdoblju od 10.12.2010. do 20.12.2010. od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom mjerodavnom tijelu.

BLOKIRAN RAD SAVJETA MZ SONTA

Začarani krug, zasad bez izlaza

Rad Savjeta MZ Sonta u svojevrsnoj je blokadi, a takvo će stanje najvjerojatnije potrajati do razrješenja problema s mandatom jednoga od članova, *Marka Silađeva* s liste »DSHV-Andrija Adin«.

Podsjetimo, i u početku rada ovoga saziva Savjeta njegov mandat je osporavala oporba, koju tvore petero socijalista, jedan radikal i predstavnik grupe građana *Antun Zlatar*. Po njihovoj tvrdnji Marko Silađev je, kao radnik Mjesne zajednice, izborom u Savjet dospio u sukob interesa. Nove nejasnoće oko njegova statusa nastale su na pretposljednjoj sjednici Savjeta kada je, grubo narušivši dogovor članova većinske koalicije DSHV-a i DS-a, u jednoj točki dnevnog reda glasovao uz oporbenu skupinu, a poslije sjednice se najprostijim rječnikom »razračunao« s dopredsjednikom Savjeta, predsjednikom MO DSHV-a Sonta. U stranci je odmah pokrenut stegovni postupak, kojega je Silađev predupredio vraćanjem članske iskaznice i davanjem izjave da se odriče svih stranačkih dužnosti, no članstva se u Savjetu, kako je pokazao slijed zbivanja, ne odriče. Sljedeća sjednica, na kojoj Silađev nije bio nazočan, prekinuta je na samom početku zbog nedostatka kvoruma. Do ovakve situacije došlo je zbog napuštanja sjednice od strane sedmero članova oporbene skupine. U međuvremenu MO DSHV Sonta pokreće postupak za opoziv Marka Silađeva iz Savjeta i kooptiranje novoga člana sa svoje liste, međutim, Općinsko se izborno povjerenstvo, i pokraj urgencije, još uvijek ne oglašava. Tako je stvoren začarani krug, iz kojega izlaz još nije niti na vidiku.

Ivan Andrašić

DUNAVSKA STRATEGIJA

Šansa za cijelu Srbiju

Konačni tekst Dunavske strategije na 90 stranica, koju je Europska komisija usvojila 9. prosinca, stigao je u Vladu AP Vojvodine. Prema riječima potpredsjednika Vlade AP Vojvodine i pokrajinskog tajnika za međuregionalnu suradnju *Borisa Barjaktarovića*, u dokumentu su na sažet način prikazani prijedlozi projektnih ideja, s naglaskom na ravnomjerni razvoj i integraciju svih regija, koje pripadaju regiji Dunava.

»Novina u odnosu na posljednji nacrt teksta Dunavske strategije je definiranje uloge Europske investicijske banke koja će sudjelovati u financiranju projekata Dunavske strategije«, kaže Barjaktarović. »S obzirom da nema novih izvora financiranja, bar ne do 2014. godine kada se očekuje da Dunavska strategija bude uključena u proračun EU od 2014. do 2020. godine, jasno je da će se novac preraspoređivati u okviru IPA programa. To je idealna prilika za Srbiju i Vojvodinu, jer će u sljedećim javnim pozivima za prikupljanje prijedloga projekata u okviru prekogranične suradnje Srbije s Rumunjskom, Mađarskom i Hrvatskom, svakako jedan od prioriteta biti projekti vezani uz Dunav.«

U priopćenju Pokrajinskog tajništva za međuregionalnu suradnju Barjaktarović ističe kako su sastanci zajedničkih mješovitih povjerenstava za ekonomsku suradnju Srbije i Rumunjske i Srbije i Mađarske bili u znaku Dunavske strategije, čije će provođenje u budućoj suradnji imati značajno mjesto. Strategija je zasnovana na četirima osnovnim stupovima – poboljšanje povezanosti regija u prometu, energiji i informacijama, zaštita životnog okoliša, jačanje društvenih i gospodarskih potencijala dunavske regije i jačanje dunavske regije, koji su razloženi na 11 prioriteta područja. Inače, Boris Barjaktarović je sudjelovao u radu Dunavske konfe-

rencije 13. prosinca u Golupcu, na kojoj su šef izaslanstva EU u Srbiji *Vensan Deger* i *Natalie Vershelde* iz Generalnog direktorata za regionalnu politiku u Europskoj komisiji predstavili Dunavsku strategiju. Tom je prigodom potpredsjednik Vlade Srbije za europske integracije *Božidar Đelić* izjavio kako je Dunavska strategija razvojna šansa za cijelu Srbiju i jedna od ključnih identifikacija europske budućnosti Srbije.

Đelić je naveo kako će prvi projekt u okviru provođenja Dunavske strategije u Srbiji biti revitalizacija Golubačke tvrđave i Golupca, za što će sljedeće godine biti izdvojeno 6,5 milijuna eura od ukupno 18,5 milijuna, koliko će zajedno izdvojiti Beograd i Europska komisija. On je podsjetio kako Dunav kroz Srbiju protječe u duljini od 578 kilometara, što je četvrtina njegovog toka.

IZVANREDNA SKUPŠTINA HKPD »MATIJA GUBEC« IZ RUME

Usvojen novi statut

Izvanredna skupština HKPD »Matija Gubec« iz Rume održana je u subotu 11. prosinca u prostorijama društva radi usvajanja novog statuta zbog usklađivanja sa Zakonom o udruženjima Republike Srbije.

Novi Statut je donesen u skladu s pozitivnim zakonskim propisima a pomoć u pisanju novog Statuta dobivena je od strane Nezavisne omladinske organizacije Rume (NOOR) i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata iz Subotice.

N. J.

ODRŽANA GODIŠNJA SKUPŠTINA HKUPD-A »MOSTONGA« BAČ

Iznimno aktivna godina

Godišnja skupština HKUPD-a »Mostonga« iz Bača održana je u nedjelju, 12. prosinca, u prostorijama društva. U skromnom i svečanom ozračju došašća, izvješće o radu za 2010. godinu i plan rada za 2011. godinu iznijela je predsjednica KUD-a *Dara Filipović*.

U izvješću o radu predsjednica je istaknula kako je, iako u teškim uvjetima zbog nedostatka odgovarajućeg prostora za rad, »Mostonga« imala iznimno aktivnu godinu. Od Šokačkog bala,

preko Županje, Slavonskog Broda, Susreta Šokadije, Ravnog Sela, Dana europske baštine, Sombora, Lemeša, Bačkog Brega, pa do Bačkog Monoštora i Sonte, folkloriši i tamburaši su prezentirali pjesme i plesove i bogatu nošnju Šokaca ovog podneblja. Putovalo se u stari kraj, Tuzlu, sunarodnjaci iz Tuzle su uzvratili posjet i to treba biti tradicija ovog društva.

Stanka Čoban

DAR NAD DAROVIMA – ZAŠTIĆENA NEMATERIJALNA BAŠTINA

Licitarsko srce

Svakoga četvrtka Muzej Slavonije u Osijeku organizira edukativne radionice u suradnji s licitarskim obrtom Blažeković, u čast nadolazećeg Božića, kako bi podigli razinu ovog umijeća i licitarskih proizvoda općenito, tako nezamjenjivih u ne tako davnoj prošlosti

Srce je dar nad darovima, a kada ga mladi momak daruje djevojci, onda je to nekada značilo da će uskoro zaruke. Znam da znate, riječ je o licitarskom srcu, simbolu ljubavi u nekim, nama tako dragim vremenima, a sve do skora znalo je krasiti božićno drveće i mamiti poglede djece i mladeži, ali i onih starijih, budeći uspomene na prohujalu mladost. Otkuda sada o srcu?

Možda zbog nadolazećeg Božića, a svakako zbog činjenice da je Hrvatska nedavno na podugu UNESCO-vu listu zaštićene nematerijalne baštine dodala još tri izvanredna događaja, odnosno običaja – Sinjsku alku, zatim otkanje, način pjevanja u dalmatinskoj Zagori, i umijeće izrade licitarskih proizvoda u sjevernoj Hrvatskoj, ali slobodno mogu reći diljem

MUZEJ SLAVONIJE I OBRTO BLAŽEKOVIĆ

Svakoga četvrtka Muzej Slavonije u Osijeku organizira edukativne radionice u suradnji s licitarskim obrtom Blažeković u čast nadolazećeg Božića, kako bi podigli razinu ovog umijeća i licitarskih proizvoda općenito, tako nezamjenjivih u ne tako davnoj prošlosti. Mahom su uključeni studenti Umjetničke akademije u Osijeku i učenici osječkih srednjih škola, a voditelji radionica su bračni par *Ranogajec*, *Antonija* i *Josip*, nasljednici obrta Blažeković, koji uskoro navršava 6. decenij postojanja. *Antonija*, koja vodi ovaj obrt, zakonita je nasljednica i kći pokojnoga *Franje Blažekovića*, koji je obrt započeo 1953. godine, a oni su ga započeli nakon ženidbe, 1983.

u galerijama, gradskim i županijskim poglavarstvima i različitim kulturnim događanjima, a mi nastojimo održati visoku razinu kvalitete naših proizvoda. Nekada su djeca nakon igranja pojela te naše proizvode, pa i danas, dođu nam stariji kojima zaškri suza u oku, te im spakiramo ostatke od pečenja da osjete okus nekadašnjih slastica. Danas je naš proizvod upakiran u kutije, stoji po vitrinama i izlozima i meta je zanimanja različitih protokola«, kaže *Antonija Ranogajec*.

U (NE)MILOSTI TRŽIŠNIH UVJETA

I priča supruga *Josipa* vrlo je slična, a želja da održe obrt u životu i nakon 6 decenija graniči se s inatom.

»U obrt sam ušao ženidbom s *Antonijom*, zavolio sam to ali izloženi smo na milost i nemilost tržišnih uvjeta. Stariji još i kupe konjića ili 'bebača' za unuke, srce gospođi za važan nadnevak, ali mladi rijetko dolaze. Ne znaju to, nisu educirani, a ovo što radimo s Muzejom na dobrom je tragu. Naš je proizvod danas sveden na suvenir, ali neki ga ljudi rado kupuju i nose diljem svijeta. Nedavno je jedan gospodin kupio hrpu

proizvoda i nosi ih sestre u Venezuelu. Tijekom ljeta dosta je naših ljudi koji proizvode odnose u Austriju, Njemačku, Švicarsku, Kanadu, Ameriku i mogu doista reći da ih možete naći diljem svijeta, a nedavno je grupa turista iz Japana kupila veću količinu i ponijela ih kući.«

Ravnatelj Muzeja Slavonije *Grgur Marko Ivanković* pun je hvale za ovaj bračni par koji otima tradiciju od zaborava. »Već nekoliko godina radimo ove radionice u Adventu, pa mi je baš drago da smo se poklopili s nastojanjima ministra *Biškupića* da to umijeće zaštititi kao nematerijalnu baštinu, zajedno sa Alkom i otkanjem. Međutim, smatram da sustavno moramo podizati razinu zanimanja za sve što je naše, jer imamo i primjera materijalne baštine koja propada, a mi ne vodimo dovoljno brige. Istaknuo bih *Varaždin*, čiji su se građani saživjeli sa svojim gradom i to je vidljivo golim okom, a mi *Osječani*, unatoč veličini grada, njegovoj povijesti i brojnim spomenicima, nismo dovoljno sazreli i spoznali potrebu da brinemo o svom gradu. I to je vidljivo golim okom«, kaže *Ivanković*.

Slavko Žebić

Josip i Antonija Ranogajec
s voditeljima i sudionicima radionice

Hrvatske, jer kao mali radovao sam se mami koja sa sajma u Šidu nosi meni konja, a sestri lutku. A kada smo već odrasli i sam sam djevojci kupio srce sa zrcalom.

»Danas ovaj obrt ide nekim društvom, možda i dobrim putem, nema više odlazaka na kirbaje i proštenja, danas smo nekako okrenuti suvenirnicama, turističkim zajednicama, muzejima

U SKUPŠTINI AP VOJVODINE ODRŽAN SEMINAR O HOLOKAUSTU

Tešku prošlost preobraziti u svijetlu budućnost

Drugi po redu seminar o holokaustu, u organizaciji Židovske općine Novi Sad i Centra »Simon Vizental« iz Jeruzalema, održan je 14. prosinca u Skupštini AP Vojvodine. Seminar je otvorio pokrovitelj, predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sándor Egeresi*. »Sjećanje je važno, jer postoji nešto čega se treba plašiti više od smrti. Auschwitz označava slutnju da pojedinac nije nimalo vrijedan i da mu nitko i nigdje ne dolazi u pomoć. Važno je sjećati se, upravo zbog naše djece, jer generacije očeva, na izravan ili neizravan način sudionici i svjedoci – šute. O zločinima roditelja progovaraju djeca. Holokaust je najsustavniji pokušaj provedbe totalnog i

potpunog genocida ikada počinjenog, koji nosi univerzalne pouke. Taj nepojamni zločin nas uči da ksenofobija, rasizam i antisemitizam mogu dovesti do kolektivnog nasilja i do zverstava nezamislivih razmjera i da svako društvo, ma koliko bilo u kulturnom, znanstvenom i tehničkom pogledu napredno, može postati kriminalno onog trenutka kad izgubi sposobnost razlikovanja pravde od nepravde«, rekao je Egeresi.

Na temu holokausta sa stajališta Katoličke crkve govorio je beogradski nadbiskup, mons. dr. *Stanislav Hoćevar*. U predavanju je mons. Hoćevar izložio kronološki pristup tom delikatnom povijesnom pitanju, pitajući se jesmo li sposobni tešku

prošlost preobraziti u svijetlu nadu za budućnost. Istaknuo je kako povijest odnosa kršćana i židova jest opterećena nerazumijevanjem i neprijateljstvom, kao i to da su za antijudaizam, na nesreću, i kršćani krivi. Mons. dr. Hoćevar je istaknuo veliki broj primjera crkvenih poglavara koji su načinili pozitivne korake i prekretnice Katoličke crkve prema židovskoj zajednici. Radi se o dugačkoj povijesti

stavova i načina razmišljanja različitih naroda, a da bi se odgovor dao trebalo bi ispitati što je bio motiv za djelovanje ili nedjelovanje u svakom konkretnom slučaju.

Na seminaru su sudjelovali i veleposlanik Izraela u Srbiji *Artur Kola*, te episkop bački *Irinej*, dr. *Efraim Zurof*, dr. *Slobodan Marković*, *Aleksandar Velić* i dr. *Ana Frankel*.

A. Jukić-Mandić

SVEČANO OBLJEŽENA 200. OBLJETNICA POSVEĆENJA CRKVE UZVIŠENJA SVETOG KRIŽA U PETROVARADINU

Puno je zaslužnih za opstanak župe

U povodu 200. obljetnice od posvećenja crkve Uzvišenja Svetog Križa u Petrovaradinu, u petak, 10. prosinca, održana je svečana akademija kojoj je nazočio veliki broj župljana i prijatelja. Ova prelijepa petrovaradinska crkva u Starom Majuru, u tzv. Ljudevit dolu, 200 godina pruža utjehu i mir svojim župljanima. Na teritoriju gdje se nalazi nekada je bilo groblje, a 1713. godine ondašnji gradski sudac *Kristofor Nizl* dao je sazida-

ti kapelicu u čast Raspetom Spasitelju.

Pozdravnim i riječima zahvale, osvrćući se na sve koji su zaslužni za opstanak crkve i čije riječi i djela i dalje žive kroz crkvu i župljane, otvorena je svečana akademija. Kroz povijesno razdoblje postojanja crkve nazočne je vodio *Petar Pifat*, voditelj svetišta Majke Božje Tekijske. O ljudima koji su udahnuili život crkvi, župnicima i upraviteljima župe govorio je preč. *Marko Kljajić*.

Svečanost su pratile i skladbe »Kao košuta«, »Zdravo Djevo«, »Moj Srijem«, »Gospe ribara Težaka« u izvedbi zbora HKPD-a »Jelačić« uz dirigentsku palicu *Vesne Kesić-Krsmanović*. VIS »Tekije« je svojim izvedbama skladbi »Ne kori«, »Velik si«, »Kriste volim te« i »Ljubav« pridonio svečanom duhu akademije.

Zahvalama Bogu, uz pjesme »Tebe Boga hvalimo« i

»Častimo te Križu Sveti«, koje je pratio profesor *Đuro Rajković* na orguljama, pridružili su se svi nazočni.

Akademiji je prethodila misa koju je vodio vlč. *Stjepan Barišić* u koncelecijaciji s preč. Markom Kljajićem, a svečanost je nastavljena i u subotu, 11. prosinca, svečanom misom koju je vodio biskup mons. *Đuro Gašparović*.

Ankica Jukić-Mandić

HKD »VLADIMIR NAZOR« IZ STANIŠIĆA POSTAVILO SVOJU INTERNETSKU STRANICU

Aktivnosti društva, povijest sela i galerija fotografija

Ako u internetski pretraživač vašeg računala ukucate www.ahkdvnazor.rs pred vama će se pojaviti internetska stranica Hrvatskog kulturnog društva »Vladimir Nazor« iz Stanišića. Na njoj su predstavljene aktivnosti društva i povijest sela, te galerija fotografija. Društvo je odlučilo pokrenuti internetsku stranicu radi lakšeg upoznavanja javnosti sa svojim radom i uspostavljanja veza i suradnje s institucijama, kako iz domicilne tako i matične domovine.

S. T.

U SUSRET SVINJOKOLJIMA

Opres, trihinelozu uvijek prijeti

Najbolja zaštita ljudi i životinja leži u preventivi, a najznačajnija preventivna mjera jest redovita deratizacija protiv štakora i miševa, kao i održavanje objekata za uzgoj svinja na što višem higijenskom nivou

Trihinelozu je infekcija trihinelom, od koje mogu oboljeti sve vrste sisavaca. Ova infekcija nije izazvana virusom ili bakterijom, nego crvolikim namjetnikom koji putem konzumiranja zaraženih životinja može dospjeti u čovječji organizam. Opasnost za čovjeka predstavljaju životinje koje su po svojoj prirodi mesojedi ili svaštojedi, a dominantne su u prehrani ljudi.

Trichinella spiralis je utvrđena u skeletnoj muskulaturi vrlo velikog broja sisavaca. Međutim, nemaju svi sisavci podjednak značaj u nastanku i širenju trihineloze kod ljudi. U svakom podneblju određene životinjske vrste, u ovisnosti od navika i kulture prehrane ljudi imaju veći ili manji značaj. Kod nas su od posebnog značaja domaće svinje, a u znatno manjoj mjeri i divlje svinje. Od ostalih životinja trihinela je utvrđena kod štakora, miševa, vukova, lisica, medvjeda, jazavaca, nutrija, konja, kao i nekih drugih životinja. Trihinelozu se u prirodi održava u rezervoarima koje čine divlje životinje i glodavci (silvatični ciklus), odnosno domaće životinje i glodavci (sinantropni ciklus).

Ova dva ciklusa nisu u potpunosti razdvojeni, već se često preklapaju. Mišoliki glodavci su dominantni prenositelji, bez obzira na ciklus.

ZARAZA I PREVENTIVA

Čovjek se zarazi konzumiranjem zaraženog mesa, najčešće domaćih svinja. U cilju preventiranja ove bolesti kod ljudi, u svim zemljama se poduzimaju određene mjere koje imaju za cilj sprječavanje zaraze životinja, odnosno prenošenje infektivnih larvi s već oboljelih životinja na ljude (premortalne mjere) i mjere koje se primjenjuju poslije klanja životinja (postmortalne mjere). Najbolja zaštita ljudi i životinja leži u preventivi. Najčešći prijenosnici trihinele na domaće svinje su štakori i miševi, koji su u velikoj mjeri zaraženi trihinelom. Prisustvo štakora u objektima gdje se nalaze svinje za uzgoj može prouzročiti da svinja kao svaštojed pojede zaraženu životinju, čime u svoj organizam unosi trihinelu. Izlaganju zaraze trihinelom posebice su izložene svinje koje jedan dio ili sve vrijeme tova provode u šumi ili pašnjacima.

Najznačajnija preventivna mjera u suzbijanju trihineloze jest redovita deratizacija protiv štakora i miševa, kao i održavanje objekata za uzgoj svinja na što višem higijenskom nivou. S druge strane, postmortalne mjere podrazumijevaju pregled mesa, podvrgavanje zaraženog mesa različitim postupcima kojima se infektivne larve uništavaju i neškodljivo uklanjanje takvog mesa, što predstavlja čist ekonomski gubitak.

PREGLED MESA

Odmah nakon početka »svinjokolje« i prije doručka koji se sprema od svježeg mesa, potrebno je svaku zaklanu svinju posebice pregledati u veterinarskoj ambulanti. Iako su tovljeni u istim uvjetima i u istom prostoru, na pregled mesa potrebno je odnijeti uzorke svih zaklanih životinja. Uzorci za trihinoskopski pregled uzimaju se s trupova zaklanih svinja odmah po vađenju unutarnjih organa i rasijecanju trupa u dvije polovice. Uzorci se po pravilu uzimaju s korijena prečage, kojim se ona hvata za kralježnicu

(crura diaphragmatis). To je diaphragma koja razdvaja trbušne od grudnih organa, koja se završava mišićem kojim se ona hvata za kralježnicu. Uzorak se uzima s mjesta gdje mišićni dio prelazi u tetivni. Uzorak se tako uzima da zahvati oba stupa u veličini oraha. Ukoliko su trupovi rasječeni, uzorci se uzimaju s obje polovice tako da svaki bude veličine lješnjaka.

Pregled mesa svinja se obavlja na osnovi pravilnika. Ovim je propisima regulirano uzimanje uzoraka, način pregleda, procjena upotrebljivosti mesa za ljudsku prehranu, kao i postupak s mesom trihineloznih svinja. Za pregled mesa svinja na trihinelozu koristi se metoda kompresije ili metoda umjetne digestije zbirnih uzoraka mesa.

Pregled mogu obavljati isključivo veterinarske institucije ovlaštene za utvrđivanje prisutstva larvi trihinele u mesu svinja zaklanih u domaćinstvu za potrebe domaćinstva. O izvršenim pregledima na trihinelozu vodi se ažurna evidencija na posebnom obrascu.

Antun Španović

U SONTI NEMA TRIHINELOZE

Meso treba pregledati

U brojnim obiteljima u Sonti pri kraju su svinjokolji, po tradiciji vezani uz predbožićno razdoblje. Za razliku od proteklih godina, u ovoj sezoni nije zabilježen niti jedan slučaj trihineloze. Po riječima republičkog veterinarskog inspektora *Georga Gusmana*, nakon izbijanja epidemije trihineloze u općini Apatin 2007. godine, kad je zaraženo i nekoliko Sonćana, građani, iako je cijena 300 dinara po jedinici, sve rjeđe izbjegavaju pregled uzoraka mesa zaklanih svinja.

I. Andrašić

OPĆINSKI PRORAČUN APATINA TEŽI ZA POLA MILIJUNA EURA

Novac za dovršetak tvornice vode

Apatinska pivovara i SO Apatin postigli su dogovor o uplati nadoknade za zaštitu i unapređenje okoliša u iznosu od 500.000 eura. Po dogovoru, višestruko uvećan zakonski određen iznos ove nadoknade Pivovara će u općinski proračun uplatiti do konca ove godine, a ovoga plaćanja bit će oslobođena u sljedeće dvije godine. Tako će financijska situacija u općinskom proračunu biti znatno poboljšana, a većina ovog novca bit će uložena u dovršetak gradnje tvornice vode.

I. Andrašić

TRADICIONALNA KULTURNO-KULINARSKA MANIFESTACIJA ODRŽANA U OSIJEKU

Srijemska svinjokolja

Ovaj četvrti po redu srijemski običaj započeo je u ranim jutarnjim satima prošle subote, kada je 12 ekipa prognanih Srijemaca iz Hrvatske i dvije iz vojvođanskog dijela Srijema počelo s izradom tradicionalnih i nadaleko poznatih i priznatih srijemskih delicija, kao što su - kobasice, švargle, krvavice, čvarci s »dušom«...

Čvarci su dijeljeni i građanima Osijeka

Da moderan način života još nije otjerao bogatu tradiciju iz svijesti prognanih srijemskih Hrvata pokazala je i ove godine Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, sa sjedištem u Zagrebu, organizacijom tradicionalne kulturno-kulinarske manifestacije »Srijemska svinjokolja«.

Nakon Zagreba, Virovitice i Požege »svinjokoljski« je red došao na glavni grad Slavonije – Osijek. S obzirom na činjenicu da Zajednica djeluje kroz devet ogranka diljem Hrvatske (Osijek, Požega, Virovitica, Koprivnica, Bjelovar, Rijeka, Poreč, Zadar i Zagreb) te devet zavičajnih klubova, koji su organizirani prema mjestu stanovanja iz kojih su Hrvati doseljavali iz Srijema (Beška, Gibarac, Golubinci, Hrtkovci, Kukujevc, Nikinci, Slankamen, Petrovaradin i Srijemska Mitrovica), domaćin ovogodišnje Svinjokolje bio je Ogranak Osijek.

POZNATE I PRIZNATE SRIJEMSKJE DELICIJE

Ovaj četvrti po redu srijemski običaj započeo je u ranim jutarnjim satima prošle subo-

te, kada je 12 ekipa prognanih Srijemaca iz Hrvatske i dvije iz vojvođanskog dijela Srijema počelo s izradom tradicionalnih i nadaleko poznatih i priznatih srijemskih delicija, kao što su – kobasice, švargle, krvavice, čvarci s »dušom«... Bilo je tu i kuhanog vina i rakije, jer je zima tog dana napokon pokazala zube i natjerala celzijevce da se spuste debelo ispod ništice.

Za ručak se tradicionalno kuhao paprikaš, pekle krafne i salenjaci, a sve se to bogatstvo srijemskih okusa i mirisa događalo pred brojnim promatračima, građanima Osijeka, koji su se i sami mogli uvjeriti (i probati!) u poznatu i priznatu kvalitetu domaćih srijemskih proizvoda.

Pokrovitelj ove kulturno-kulinarske manifestacije bila je Osječko-baranjska županija, a to je bio i povod za primanje izaslanstva Zajednice kod župana *Vladimira Šišljagića* i njegovog zamjenika *Željka Kraljička*. Osim o svinjokolji bila je to prigoda da protjerani Hrvati iz Srijema, Bačke i Banata progovore s čelništvom Županije i o ostalim neriješenim problemima koji godinama muče tu populaciju hrvatskog stanovništva.

Vlatko Fijala i Mato Jurić s predavačima Željkom Ferencom i Dejanom Rukavinom

ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP

U poslijepodnevnom satima Zajednica je u okviru svojih aktivnosti vezanih za znanstveno-stručne manifestacije organizirala u suradnji i pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja Vlade Republike Hrvatske znanstveno-stručni skup »Edukacija poljoprivrednih proizvođača«. Stručno predavanje na temu »Intezivni uzgoj holstein pasmine goveda u Hrvatskoj« održao je doktor veterine *Dejan Rukavina*, dok je drugo predavanje održao dipl. ing. agronomije *Željko Ferenc* na temu »Skladištenje voća i povrća«. Oba predavanja izazvala su veliko zanimanje Srijemaca, što su pokazali i brojni komentari te pitanja upućena predavačima, a na predavanjima je u ime pokrovitelja Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja nazočio državni tajnik mr. sc. *Josip Kraljičković*.

U večernjim satima u restoranu Classic održana je srijemska večera na kojoj su služeni srijemski specijaliteti spremljeni toga dana uz tamburašku glazbu vinkovačkog sastava Dike,

a prisustvovali su joj brojnih gosti iz političkog i društvenog života, među kojima i pokrovitelj župan *Vladimir Šišljagić*.

U okviru večere održano je i tradicionalno natjecanje u spravljanju kobasica, a kao i uvijek kod Srijemaca temeljni kriteriji bili su kvaliteta i estetika prehrambenih proizvoda. Odlukom posebnog žirija sastavljenog od članova svih zavičajnih klubova i ogranka Zajednice najbolje kobasice napravila je ekipa Petrovaradinaca, a proglašeni su i pobjednici u raznim kategorijama spremanja mesa. Najveća konkurencija i najneizvjesnija borba bila je u dodatnoj kategoriji nazvanoj »najbolji degustator alkoholnih pića«, ali je ipak jednoglasno, nakon dugog vijećanja žirija, nagrada završila u rukama hrvatskog Nikinčana *Josipa Špehara*.

Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i ovom je manifestacijom pokazala uspješnost organiziranja kulturnih, sportskih i kulinarskih manifestacija koje kroz brojna događanja čuvaju duhovni, nacionalni i kulturološki identitet Srijema.

Zlatko Žužić

DRUŠTVO VOJVOĐANSKIH I PODUNAVSKIH HRVATA OBILJEŽILO BLAGDAN

Materice u Zagrebu

Iseljeni bački Hrvati u Zagrebu tradicionalno su obilježili blagdan Materica

Ovo je dan kada velikoj majčinskoj ljubavi treba reći iskrenim srcem – hvala! To je najdublje značenje Materica, rekao je dr. Štilinović

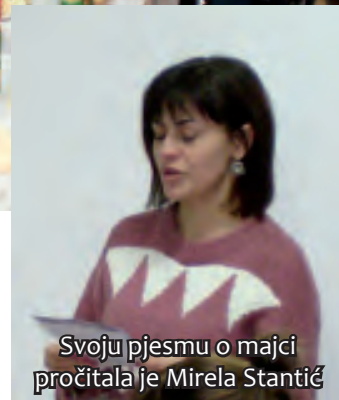
Zdravlje i moralna snaga svakog naroda ovisi o tome koliko mu je zdrava obitelj, kao osnova društva. Zahvaljujući toj moralnoj čvrstini obitelji, Hrvati u Bačkoj su se održali usprkos svim nepovoljnim političkim i ekonomskim prilikama u kojima su stoljećima živjeli. Dakako da je u tom održanju i samobitnosti važnu ulogu imala i tradicija, čuvanje obiteljskih narodnih običaja koji se događaju u obitelji i unose ljepotu u život rodbinske zajednice te jačaju njezinu međusobnu povezanost, privrženost i ljubav. Pokraj ostalih obiteljskih blagdana, među bunjevačkim Hrvatima osobito su drage Materice, blagdan majki koji se slavi prije Božića, treće nedjelje došašća.

Svjesni kako danas živimo u klimi općeg otuđenja, u vremenu kada se minoriziraju sve kršćanske i ljudske vrijednosti, kada smo posvećeni sami sebi i okrenuti isključivo vlastitim interesima i materijalnim vrijednostima, a sve manje primjećujemo smisao temeljnih ljudskih i civilizacijskih vrijednosti koje su utkane u dubinu našeg bića i koje su temelj naše civilizacije, Društvo vojvođan-

skih i podunavskih Hrvata i ove je godine 12. prosinca obilježilo Materice u svojim klupskim prostorijama u Zagrebu.

Obilježavanje ovog dragog blagdana u bogatoj tradiciji Hrvata Bunjevaca otvorio je *Zvonimir Cvijin*, predsjednik Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata, a o tradiciji i značenju Materica govorio je dr. *Luka Štilinović*, ustvrdivši kako su Materice blagdan majčinstva iz kojeg izvire dostojanstvo svake žene.

»To je dan zahvale onim ženama koje su voljele život pa su zato s radošću prihvaćale taj velik, zapravo najveći Božji dar – život u osobi svakog pojedinog djeteta. Nema većeg dara nego što je život. Taj dar u suradnji s Bogom daruju nam naši roditelji, a na poseban način majka, jer je čovjek zapravo tijelo od tijela majčina i zato se to jedinstvo ne da ničim izbrisati. Najkraće rečeno: Materice su dan kada velikoj majčinskoj ljubavi treba reći iskrenim srcem – hvala! To je najdublje značenje Materica«, rekao je dr. Štilinović dodavši kako mnogi ne znaju da se Materice slave ne samo u Bačkoj, nego i u Sinjskoj krajini, u Dalmatinskoj zagori, a

Svoju pjesmu o majci pročitala je Mirela Stantić

ponegdje i u Hercegovini.

Kako je ove godine na obilježavanju Materica bilo dosta mladih podrijetlom iz Vojvodine, koji sada žive u Republici Hrvatskoj, i studenata hrvatskih sveučilišta iz Vojvodine, svoje pjesme o majkama pročitale su *Mirela* i *Sanela Stantić*, a uz prigodni domjenak održana je i projekcija filma »Božić u Bačkoj«.

U nastavku obilježavanja Materica bunjevački Hrvati, koji sada žive u glavnom gradu Hrvatske, prisutnim su ženama čestitali Materice, a one su ih po starom običaju darivale tradicionalnim darovima. Na kraju je pročitana čestitka prof. *Ante Sekulića* svim ženama te njegova iskrena zahvala svima koji su mu za rođendan priredili veliku radost i ugodu družanja sa svojim suzavičajnicima. Svi prisutni su prof. Sekuliću zahvalili te mu na čestitci od slame svojim potpisom čestitali Oce i poželjeli sretne i blagoslovljene božićne blagdane.

Zlatko Žužić

IZLOŽBA KOLAČA BOŽIČNJA

Dah B

Uvrijeme došašća ili adventa sva naša čula su zadovoljena. Vidimo divno ukrašene trgove, čuju se božićne pjesme, u kući osjećamo divne mirise, osjećamo pahuljice na licu, a duša se priprema za dolazak Spasitelja kroz svete mise zornice ili rorate, svetu ispovijed i pričest. Kada se tomu doda neki lijep kulturni događaj, onda možemo reći kako doista osjećamo Božić.

Lijepa je večer bila i 11. prosinca u Domu kulture u Svetožaru Miletiću. Hrvatsko-bunjevačko umjetničko društvo »Lemeš« već godinama svojim sugrađanima večer pred Materice priređuje izložbu kolača božićnjaka i koncert.

Ove su godine svoje božićnjake pokazale i gošće – članice HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora – *Marija Čuvardić*, *Marijana Gorjanac* i *Natalija Šolaja-Karas*. *Antonija*

Izložba božićnjaka

AKA I KONCERT U LEMEŠU

Božića

Dječji tamburaški orkestar HGU »Festival bunjevački pisama«

i *Elizabeta Ileš*, *Krista Tošaki*, *Stana Tošaki* i *Dorđe Kaić* pokazali su kako Lemešani izrađuju kolače božićnjake. Sudionicima izložbe organizatorica izložbe *Lucia Tošaki* dodijelila je zahvalnice.

Muzičko društvo »Musica viva« otpjevalo je dvije skladbe: »Bijeli Božić« i »Tiha noć«, a *Antonija Ileš* je odsvirala skladbu za klavir »Zlato mamino« pod vodstvom *Marite Topić*.

U drugom dijelu programa predstavili su se gosti – Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama« iz Subotice, tj. njihov Dječji tamburaški orkestar. Izveli su 15 skladbi – 6 instrumentala i 9 sa solistima, pod dirigentskom palicom profesorice *Mire Temunović*. Solisti su bili: *Ines Bajić*, *Katarina Skenderović*, *Kristina Vojnić Purčar*, *Marija Sekereš*, *Luka Skenderović* i *Kristina Kamenj*.

Publika je izuzetno lijepo primila goste. Auditorij nije štedio dlanove – pljeskom su nagrađivali izvođače. Repertoar je zadovoljio svačije ukuse, jer su skladbe bile od »Slavujevog poja« do »Kan kana«, od balada do šaljivih pjesama, a nisu izostale ni božićne pjesme. Može se reći kako su Lemešani uživali u dva sata izuzetno kvalitetnog programa.

T. L.

PROSLAVA MATERICA U TAVANKUTU BRIŽNO SE NJEGUJE

Jabuka – simbol blagdana

Darivanje jabuka na Materice u tavankutoj crkvi bilo je svojevrsna najava »Festivala jabuke«, udruge u osnutku, čiji će rad biti usredotočen na organiziranje različitih manifestacija tijekom godine, vezanih uz voćarsku djelatnost

Materice – narodni običaj, ali isto tako i crkveni blagdan, slavi se na treću nedjelju došašća, kada majke daruju svoju djecu orasima i jabukama u koje se zabadaju metalni novčići, a u novije vrijeme čestitarima se posreći i više od toga, odnosno »zaluta« među jabuke i poneka čokolada, šal, rukavice, i drugi slični darovi. To je razlog više da se ovaj blagdan s nestrpljenjem očekuje.

Materice su s veseljem dočekali i najmlađi mještani Tavankuta, na čijim su se snježnim ulicama od ranog nedjeljnog jutra mogli vidjeti brojni tragovi malenih stopa. Kako to već običaj i nalaže, osim svojih majki, čestitari nisu namjeravali izostaviti običi niti svoje rođakinje i susjede koje slave ovaj blagdan.

JABUKA U BIBLIJI

Međutim, valjalo je stići i na misno slavlje, u čemu je većina i uspjela. Brojna djeca okupila su se u crkvi Srca Isusova, gdje su i ove godine majkama i prisutnim vjernicima čestitali Materice prigodnim recitacijama, nakon čega su darovani jabukama, orasima i slasticama. Tom su prigodom od župnika preč. *Franje Ivankovića* doznali što simboliziraju jabuke i zašto se upravo baš one daruju na ovaj blagdan.

»U Bibliji se na šest mjesta nalazi simboličan govor o jabuci, a u našim narodnim običajima jabuka se vezuje uz Materice, Oce, Badnju večer i uz blagdan Sv. Blaža, kada se u crkvi blagoslivljaju jabuke

i vino. U narodnom predanju jabuka se smatra rajskim voćem, te joj je stoga u našim običajima dano uvaženo mjesto među svim voćem. U Tavankutu ona ima osobit značaj, jer mnogi od nje i žive«, rekao je preč. *Ivanković*.

OSNIVANJE UDRUGE

Darivanje jabuka na Materice u tavankutoj crkvi bilo je svojevrsna najava »Festivala jabuke«, udruge u osnutku, čiji će rad biti usredotočen na organiziranje različitih manifestacija tijekom godine, vezanih uz voćarsku djelatnost.

Tavankut, poznat po voćarstvu, poglavito po proizvodnji jabuka, treba svoj potencijal višestruko iskoristiti, u edukacijskom, društvenom, kulturnom i turističkom smislu, kaže jedna od idejnih pokretača festivala, ravnateljica Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu *Stanislava Stantić-Prčić*.

»Želimo da ovo selo dobije i promidžbenu ulogu, kako bismo privukli ljude, ne samo iz okolnih mjesta, nego i izvan granica, primjerice iz Hrvatske i Mađarske. Program manifestacija je još uvijek u pripremi, ali se za sada

zna da će središnja manifestacija biti održana početkom rujna. U realizaciji programa ove udruge planiramo uključiti sve relevantne čimbenike sela, dakle, crkvu, HKPD »Matija Gubec«, školu, zadruge, kao i sve ostale koji su vezani uz voćarsku proizvodnju«, navodi *Stanislava Stantić-Prčić*.

Djelatnost udruge obuhvaćala bi, kaže, stručna predavanja o voćarstvu, izložbe voća, potom kulturne manifestacije, slamarke kolonije, kao i literarne i likovne natječaje.

Osim toga, namjera je proširiti rad Učeničke zadruge, koja djeluje pri mjesnoj osnovnoj školi, i to upravo podizanjem zasada voća, a u dogledno vrijeme planira se i formiranje isturenog srednjoškolskog odjela voćarskog smjera. Na taj način, učenci bi, uz savjete stručnjaka, već u najranijoj dobi izravno imali priliku upoznati se s mogućnostima koje nudi voćarska proizvodnja, te tako bili motivirani ostati živjeti na selu.

Rad Udruge »Festival jabuke« zasigurno će mještanima Tavankuta pružiti korisna iskustva, edukaciju, a možda i novi pogled na svoje okruženje.

Marija Matković

Kronologija od 17. do 23. prosinca

17. PROSINCA 1789.

Na proputovanju za Halaš u Suboticu stiže generalisimus grof *Laudon*, glasoviti vojskovođa koji je pod Beogradom porazio turske postrojbe. Organiziran mu je svečani doček, a zatim je održan i raskošni bal.

17. PROSINCA 1915.

Rođen je *Marko Čović*, profesor slavistike, prozni pisac, publicist, urednik više listova i časopisa, među ostalim i »Klasja naših ravni«. Osim romana »Doktor filozofije«, zapažena mu je knjiga novela »Žito zove«, zatim djelo memoarskog karaktera »Priča o lopti« i druga djela. Umro je u Sao Paulu 17. travnja 1983. godine.

17. PROSINCA 1919.

Rođen je *Antun Pejić*, pravnik, novinar, spisatelj. Bio je novinar »Hrvatske riječi«, Tanjuga, Radio Beograda i drugih glasila. Zastupljen je u zbornicima i antologijama. Zbog političke nepodobnosti preko dva desetljeća bio je prognan iz publicistike i književnosti. Umro je 14. kolovoza 1991.

18. PROSINCA 1919.

U »Nevenu« je zabilježeno kako je na poticaj dr. *Babijana Malagurskog* održana konferencija bunjevačkih intelektualaca. Jedan među njihovim zaključcima je, koliko zanimljiv, toliko i šokantan, budući da prema njemu: »Bunjevštinu još ne treba uvoditi u višestranački život«.

18. PROSINCA 1982.

Poznatij subotičkoj sportašici *Mariji Letić* uručeno je visoko priznanje Zlatni orao Zrako-

plovnog saveza Jugoslavije, kao najboljoj sportašici godine.

18. PROSINCA 2002.

Subotičko poduzeće »Subotica-trans«, u suradnji s jednom autobusnom tvrtkom iz Hrvatske, uvodi redovitu liniju na relaciji Subotica-Zagreb i obratno.

19. PROSINCA 1958.

U Tavankutu je rođen dr. *Goran Zelić*. Školovao se u Subotici, a studirao u Zagrebu, gdje diplomira na Elektrotehničkom fakultetu, kasnije magistrira i doktorira. Autor je brojnih znanstveno-istraživačkih studija i drugih uradaka. Suradnik je i zaposlenik više znanstvenih institucija u Nizozemskoj, SAD i dr.

19. PROSINCA 1978.

U Subotici je pušten u rad Regionalni računalni centar sjeverne Bačke. U gradnju samoga objekta investirano je 20, a u najsuvremeniju računalnu opremu još 85 milijuna dinara.

19. PROSINCA 2002.

U povodu 100. obljetnice od smrti subotičkog senatora i novinara *Age Mamužića* (1844.-1902.), Pučka kasina 1878. priredila je večer posvećenu ovom značajnom javnom djelatniku.

20. PROSINCA 1896.

U nazočnosti velikog broja vjernika, uglednika, gostiju i drugih uzvanika, posvećena je novopodignuta crkva svetog Roka u Keru, čija je gradnja započeta 1894. godine.

20. PROSINCA 1995.

Nizom prigodnih programa,

predstavama i akademijom, obilježena je 50. obljetnica osnutka dvaju profesionalnih teataru u Subotici – Hrvatskog narodnog kazališta i Magyar Színháza. Početkom 1951. go-

dine ove su kuće objedinjene u subotičko Narodno kazalište, koje je imalo Dramu na hrvatskom i Dramu na mađarskom jeziku, kao i Muzičku granu, ubrzo potom Operu s baletom.

21. PROSINCA 1945.

Poznati slikar *András Hangya* utemeljio je Tečaj figuralnog crtanja. Među prvim polaznicima su: *Gábor Almási*, *Gustav Matković*, *Pál Petrik*, *Imre Sáfrány*, *Ivan Tikvicki*, *Marko Vuković* i drugi, koji će kasnije postati glasoviti slikari, pedagozi i povjesničari umjetnosti.

21. PROSINCA 1992.

Ukinuto je najveće subotičko »Kino Jadran«. Nakon renoviranja ovaj je prostor predan na uporabu *Ljubiši Ristiću* i njegovom KPGT-u, koji je nebrigom do neupotrebljivosti devastirao subotičku kazališnu zgradu podignutu 1854. godine

21. PROSINCA 2004.

Drama na srpskom jeziku subotičkog kazališta premijerno je izvela »Ptičice«, djelo suvremenog hrvatskog glumca i pisca *Filipa Šovagovića*.

22. PROSINCA 1918.

U netom oslobođenoj Subotici održana je prva kazališna predstava nakon rata. Umjetnički ansambl Srpskog narodnog pozorišta iz Novog sada izveo je četvoročinu komediju »Svijet« *Branislava Nušića*.

22. PROSINCA 1961.

Poslije 11 godina obnovljena je kulturna predstava subotičkog kazališta »Č'a Bonina razgala« *Matije Poljakovića*. Ovaj igrokaz pisan u narodnom duhu održao se na repertoaru do kraja 60-ih godina XX. stoljeća – izveden je oko sto pedeset puta na subotičkoj i scenama diljem Jugoslavije.

22. PROSINCA 2000.

Subotički alpinist *Zvonko Šarčević* »osvojio« je najviši vrh Gradske kuće, postavivši na križ žarulje koje su osvjetljavale središte Subotice tijekom božićnih i novogodišnjih praznika.

23. PROSINCA 1854.

Gradsko vijeće marijaterezijanske Subotice, uz velika odricanja, otplatilo je zadnju ratu zateznih kamata na isplaćenu glavnici elibertacije od 32.150 forinti. Time su zbirni troškovi pribavljanja statusa slobodnog kraljevskog grada – s 266.666 forinti i 40 krajcara, narasli na 316.914 forinti i 34 krajcare.

23. PROSINCA 2000.

U bolnici u Novom Sadu iznenada je preminula među kolegama i pacijentima uvažena i cijenjena liječnica *Ksenija Kašiković-Aleksov*. Rođena je 16. lipnja 1930.

Nova knjiga: Bunjevačke narodne pripovijetke

SUBOTICA – U izdanju NIU »Hrvatska riječ« objavljena je knjiga *Balinta Vujkova* »Bunjevačke narodne pripovijetke«. Knjiga sadrži 64 pripovjedača što ih je, kako sam Vujkov navodi, sakupio i obradio na sjeveru Vojvodine: »Prema kazivanju pripovjedača koje sam slušao, i prema kazivanju drugih starijih ljudi, narodna pripovijetka je među ovdašnjim Hrvatima cvjetala još u posljednjim desetljećima prošlog (XIX. op. u.) stoljeća. Odmah se nameće pitanje je li pripovijetka bila podjednako rasprostranjena u svim društvenim slojevima, ili u kojima više, u kojima manje. Smatram da na ovo pitanje nalazimo odgovor i u okolnosti, da sam pripovjedače našao isključivo u redovima seoske i gradske sirotinje ... Ta dva svijeta, kako na salašima tako i u gradu, imala su različite utjecaje na razvoj i očuvanje narodnih pripovjedača. Drukčije to nije moglo biti, jer je i narodna pripovijetka kao vrsta narodnih umotvorina, nužno održavala stremljenja, shvaćanja i snove određene sredine.«

Knjiga »Bunjevačke narodne pripovijetke« može se kupiti u subotičkim knjižarama: »Danilo Kiš«, »Školska knjiga« i »Limbus«, po cijeni od 500 dinara.

Nova donacija Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata

SUBOTICA – Konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj* uručila je u ponedjeljak donaciju Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata. Riječ je o dijelu ostavštine njezina nedavno preminuloga oca, etnomuzikologa i skladatelja *Julija Njikoša* kojega je on namijenio ovoj ustanovi.

»U pitanju je glazbena literatura koja će koristiti daljnjem proučavanju baštine vojvođanskih Hrvata, budući da se jedan dio skladbi odnosi izravno na nas. Svakako da će ovo pridonijeti započetom poslu ustrojavanja arhive, a građu ćemo staviti na raspolaganje udrugama koje se u okviru djelatnosti bave glazbom«, rekao je za HR ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov*.

Glede stručne obrade pristigle glazbene literature bit će angažiran suradnik Zavoda, prof. tambure *Vojislav Temunović*.

Adventsko-božićni program Instituta »Ivan Antunović«

SUBOTICA – Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice priređuje Adventsko-božićni program, koji će biti održan u Subotici, večeras (petak, 17. prosinca). U predvorju Gradske kuće, u 18 sati, bit će otvorena izložba božićnjaka – radova školske djece i žena, kao i predstavljanje kalendara »Subotička Danica« za 2011. Potom će, u 19 sati, uslijediti tradicionalni Adventski koncert zbora Collegium musicum catholicum u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske. Zbor će pjevati uz pratnju solista i komornog gudačkog orkestra sastavljenog od profesora Muzičke škole u Subotici.

Promocija »Kulturne povijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata« u Sonti

SONTA – Promocija tjednika »Hrvatska riječ« i monografije dr. *Matije Evetovića* »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« održat će se večeras (petak, 17. prosinca) u mjesnoj knjižnici (MZ Sonta), s početkom u 19 sati. U programu večeri nastupit će i članovi literarne sekcije KPZH »Šokadija« iz Sonte.

Odgodena projekcija »Zagrebačkih priča«

SUBOTICA – Zbog tehničkih razloga, odgađa se projekcija filma »Zagrebačke priče«, najavljena za subotu, 18. prosinca, u Art kinu »Aleksandar Lifka«. O datumu i vremenu projekcije javnost će biti pravodobno obaviještena, navodi se u priopćenju organizatora.

Koncert »Klape i mandoline« u Sinagogi

NOVI SAD – Pod pokroviteljstvom Grada Novog Sada, u subotu, 18. prosinca, s početkom u 20 sati, u novosadskoj Sinagogi bit će održan koncert pod nazivom »Klape i mandoline«, na kojem će nastupiti vokalno-instrumentalni sastavi »Kontrada« iz Zadra i »Sol« iz Paga, pobjednik festivala »Opatija 2010.«.

Ovo je druga godina kako Novi Sad organizira koncert spomenutih sastava, što za cilj ima unaprjeđenje međunarodne kulturne suradnje grada Novog Sada s gradovima u Hrvatskoj.

Koncert zagrebačkog zbora »Lira« u Novom Sadu

NOVI SAD – Koncert Mješovitog pjevačkog zbora »Lira« iz Zagreba, pod ravnanjem *Roberta Homena*, bit će održan u subotu, 18. prosinca, u crkvi Imena Marijinog (Trg slobode bb) u Novom Sadu, s početkom u 18,30 sati. Na programu će biti djela *Gallusa*, *Handela*, *Zajca* i drugih autora, a bit će izvedeno i nekoliko tradicijskih skladbi u aranžmanu *Emila Cossetta*, uz tamburaški sastav. Koncert je plod suradnje Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini – MO Novi Sad i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici.

Božićni koncert u Vajskoj

VAJSKA – Tradicionalni Božićni koncert u Vajskoj pod pokroviteljstvom HKUPD-a »Dukat« iz Vajske, održat će se u subotu, 18. prosinca, u crkvi sv. Jurja pod geslom »Radujte se narodi«. Na koncertu će sudjelovati domaći MKUD-a »Buzavirag«, a po prvi put gostovat će i dječji zbor MKUD-a »Corvin Matyas« iz Bača. Na koncertu će biti i prikazan dječji igrokaz »Intervju s pastirima«. Početak je u 18 sati.

Božićni koncert HKPU »Zora« iz Vajske

VAJSKA – Hrvatska kulturno-pjevačka udruga »Zora« u osnutku iz Vajske organizira Božićni koncert koji će biti održan u utorak, 21. prosinca, u crkvi svetog Jurja u Vajskoj. Uz domaćine, na koncertu će nastupiti i članovi HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina. Početak koncerta je u 18 sati.

Božićni koncert Katedralnog zbora »Albe Vidaković« i STO-a

SUBOTICA – Božićni koncert, koji 21. godinu zaredom organizira Katedralni zbor »Albe Vidaković« pod ravnanjem s. *Mirjam Pandžić* u suradnji sa Subotičkim tamburaškim orkestrom, bit će održan u utorak, 21. prosinca, u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Osim Katedralnog zbora i Subotičkog tamburaškog orkestra kao vokalni solisti nastupit će *Antonija Piuković*, te *Marija* i *Josip Jaramazović*. Koncert počinje u 19,30 sati, a ulaz je slobodan.

Ž. V.

Predstavljena i kultura vojvođanskih Hrvata

*Predstavljen Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, održano predavanje o Hrvatima u Vojvodini, te priređen koncert »Glasovi orgulja u ravnici« * Gosti iz Subotice razgovarali o mogućoj suradnji s predstavnicima Agencije za odgoj i obrazovanje, podružnice Hrvatske matice iseljenika, Splitsko-dalmatinske županije i u Grada Splita*

Na poziv splitskog ogranka Matice hrvatske, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH) predstavljen je na osamnaestim Danima Matice hrvatske Split sudjelujući u trodnevnom programu, održanom od 7. do 9. prosinca. Bogat program obuhvatio je predstavljanje djelatnosti i misije Zavoda, predavanje o Hrvatima u Vojvodini, koncert »Glasovi orgulja u ravnici«, razgovore o mogućoj suradnji u Agenciji za odgoj i obrazovanje te podružnici Hrvatske matice iseljenika, prijem u Splitsko-dalmatinskoj županiji i u Gradu Splitu.

Gostovanje Zavoda, njegovi djelatnici – ravnatelj *Tomislav Žigmanov* i stručna suradnica za kulturne manifestacije *Katarina Čeliković* – ocjenjuju vrlo uspješnim i plodnim, s konkretnim dogovorima o mogućim oblicima buduće suradnje.

UPOZNAVANJE S HRVATIMA U VOJVODINI

Djelatnost ZKVH-a iz Subotice predstavljena je 7. prosinca u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu. Ravnatelj Zavoda *Tomislav Žigmanov* je tom prigodom istaknuo kako je misija Zavoda razvoj, unapređenje i očuvanje hrvatske kulture u Vojvodini. »Ukoliko bih htio evaluirati prve dvije godine rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, onda mislim da možemo biti ponosni na ono što smo uradili, s obzirom na vrstu, broj i doseg rezultata«, zaključio je Žigmanov.

Stručna suradnica zadužena za kulturni menadžment *Katarina Čeliković*, predstavila je kulturnu scenu Hrvata u Voj-

Prijem u Splitsko-dalmatinskoj županiji

vodini. »Po pitanju ostvarivanja prava u njegovanju vlastite kulture, hrvatska nacionalna zajednica do prije dvije godine nije imala niti jednu profesionalnu instituciju, kao ni riješeno pitanje financiranja. Naša kultura je uglavnom još u sferi amaterizma, a kao takva nije zanimljiva medijima, ni u Srbiji, niti u Hrvatskoj«, rekla je Čeliković.

Predavanje o Hrvatima u Vojvodini održao je ravnatelj Zavoda *Tomislav Žigmanov*. Jedan od problema s kojim se zajednica suočava, nagla-

sio je, jest nedostatak kontinuiteta, iako su uspostavljene tanke niti s hrvatskom kulturom. »Postoje značajna imena kroz povijest, koja su ostavila trag i dubok pečat, kao što su *Gaja Alaga*, nuklearni fizičar, *Zdenko Škrabalo*, bivši ministar vanjskih poslova RH, *Ivo Škrabalo*, njegov brat, redatelj, *Ante Sekulić* – književnik i povjesničar, *Paško Rakić*, znanstvenik i neki drugi snažni pojedinci, ali strukture zajednice ne postoje, i to je naš problem«, kazao je Žigmanov.

Devedesetih godina bila je

borba za dobivanje manjinskog statusa Hrvata u Vojvodini, a antihrvatsko raspoloženje je prisutno i danas. »Daljnja perspektiva je uvjetovana društvenim i političkim okolnostima, kako u Srbiji, tako i u Hrvatskoj. Ono što nas posebno zabrinjava je odnos Republike Hrvatske spram nas, na tom planu nismo zadovoljni, jer ne postoji program, podrška, sredstva... Mađari su, primjerice, neusporedivo više i snažnije, te kontinuirano podržani, a i kudikamo više kadrovski ekipirani. Mi pokušavamo doznati tijelima u Republici Hrvatskoj da često puta ne možemo sami riješiti neki problem, i u tim pokušajima ponekad imamo uspjeha, a ponekad ne, zato što je ili uho tvrdo, ili nemamo kome reći«, upozorio je, između ostalog, Žigmanov.

Predsjednik Ogranka Matice hrvatske Split prof. *Mario Mimica* se nadovezao na rečene probleme, te obećao podršku u međusobnoj suradnji i djelovanju Ogranka Matice hrvatske Split, Matice iseljenika, kao i

Glasovi orgulja u ravnici

U srijedu, 8. prosinca, u crkvi Samostana sestara službenica milosrđa (Ančele) u Splitu, prof. *Saša Grunčić* je izveo koncert »Glasovi orgulja u ravnici«. Bio je to šesti koncert u serijalu kojim se promovira orguljska glazba hrvatskih skladatelja u Vojvodini (*Albe Vidakovića*, *Stanislava Prepreka* i *Josipa Andrića*).

Geografskog društva Split.

U razgovor su se uključili i posjetitelji koji su emotivno vezani uz Vojvodinu, a među njima je bilo i onih koji su ponudili vlastitu arhivsku građu Zavodu.

SUSRETI U AGENCIJI I PODRUŽNICI HMI-JA

U Agenciji za odgoj i obrazovanje Subotičane je primila *Vesna Marović*, predstojnica podružnice sa svojim kolegama. U razgovoru su domaćini izrazili svoju potporu radu Zavoda, ali i nastavi na hrvatskom jeziku, o čemu je ravnatelj Zavoda Žigmanov obećao izvijestiti Hrvatsko nacionalno vijeće, koje vodi brigu o obrazovanju. On je upoznao djelatnike Agencije sa sustavom obrazovanja na hrvatskom jeziku i poteškoćama kroz koje prolazi tijekom osam godina, koliko traje obrazovanje na materinjem jeziku.

U pratnji prof. Maria Mimice i prof. *Ane Krželj*, više savjetnice za stručne suradnike – školske knjižničare, predstavnici ZKVH-a posjetili su splitsku podružnicu Hrvatske matice iseljenika, gdje ih je dočekala voditeljica *Branka Bezić Filipović*. Tijekom susreta dogovoreni su budući oblici suradnje, koji će se ubrzo moći i realizirati, napose tijekom kulturnog ljeta u Splitsko-dalmatinskoj županiji, kao i obratno, na prostoru Vojvodine u okviru kulturne suradnje.

PRIJEM KOD ŽUPANA

Predstavnici ZKVH-a su 9. prosinca primljeni u Splitsko-dalmatinskoj županiji, gdje su im domaćini bili župan *Ante Sanader*, predsjednik Županijske skupštine *Petroslav Sapunar*, zamjenik župana *Luka Brčić*, gradonačelnik Trilja *Ivan Šipić* i savjetnik župana *Damir Gabrić*.

Župan Ante Sanader je izrazio zadovoljstvo što postoje kontakti s vojvođanskim Hrvatima, te istaknuo kako ovaj sastanak ima

za cilj jačanje daljnje suradnje i uspostavljanje dobrih odnosa. »Mi smo u prošlom sazivu imali jednog vijećnika, koji je kontaktirao s vojvođanskim Hrvatima, a ovo je prilika da te kontakte i nastavimo«, rekao je Sanader.

Predsjednik Županijske skupštine *Petroslav Sapunar* je rekao kako daljnja suradnja najviše ovisi o ljudima koji će to potencirati, organizirati i razvijati.

Ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov je istaknuo kako je ovo prvi put da je uspostavljen izravni kontakt s predstavnicima Splitsko-dalmatinske županije.

»Dolasci političkih predstavnika iz Republike Hrvatske nama puno znače, jer se tako uvijek ostvaruje mogućnost daljnje kulturne suradnje«, rekao je Žigmanov. »Suradnja

Ante Sanader: Više interesa za suradnju

»Veliki je prostor zajedničkih djelovanja, kontakata i kulturne suradnje«, rekao je splitsko-dalmatinski župan Ante Sanader. »Matica hrvatska je sigurno institucija koja može biti dobra veza, ali i naše službe za društvene djelatnosti u Županiji, kao i druge institucije, bit će zasigurno zainteresirane za suradnju, u kulturnom pogledu.

Posebno kada su u pitanju ljetna kulturna događanja. Naši gradovi će svakako imati interes suradnje, da vas ugoste, i da oni ponekad dođu k vama. Bilo bi dobro da se i neki vojvođanski Hrvati vrate u svoju domovinu. Mi smo preveliki, u odnosu na ovako mali broj stanovništva. Neke naše općine dosta ulažu u gospodarske zone, društvene domove, sportske terene, ulažu i u kulturu, ali nema stanovnika. Rekao bih da smo prilično komotni, cijelo stanovništvo Hrvatske skoncentrirano je u 4 grada. Bilo bi dobro decentralizirati ove velike gradove, jer ova ostala područja su nenaseljena i pusta. Ulaskom u EU će se sigurno veliki broj stanovnika sliti u Hrvatsku, pa bi bilo lijepo da se neki naši ljudi i vrate, i iz Vojvodine, ali i iz ostalih krajeva. Mi i neke naše znanstvenike pokušavamo vratiti u Hrvatsku. Jer ako bi se neki naši vrhunski stručnjaci vratili u Split, kao što ste npr. vi, onda bih ja to smatrao uspjehom. Također, što se tiče pristupnih europskih fondova, mi smo vam također na raspolaganju, što se tiče mogućnosti partnerskog odnosa prilikom prijave određenih programa. Ukoliko imate dobar projekt, posebno neke projekte gdje možemo partnerski sudjelovati, to bi također bila velika šansa za vas«.

je važna jer ćemo u budućnosti raditi na trajnijem povezivanju Hrvata u Vojvodini sa žiteljima Splitsko-dalmatinske županije. Postoji prostor za daljnju suradnju, a mi ćemo ga nastojati na najbolji mogući način iskoristiti i obogatiti«.

Žigmanov je naglasio i kako institucije i udruge vojvođanskih Hrvata nisu imale pozitivnih iskustava u pogledu sredstava iz fondova EU. »U tom smislu nismo dovoljno institucionalizirani, ali činimo napore da do toga dođe. Neki primjeri dobre prakse bi nam svakako koristili«.

Gradonačelnik Grada Trilja Ivan Šipić je rekao kako je tijekom nedavnog posjeta Vojvodini uvidio kako se vojvođanski Hrvati žilavo bore da sačuvaju hrvatsku kulturu, riječ i identitet. »Dio ljudi je odselio tamo prije 65 godina iz Cetinske krajine, i ja kao predstavnik gradonačelnika i načelnika iz Cetinske krajine, volio bih da se jedan novi vid suradnje tu otvori, i mi ćemo zajedno dati svoj obol i doprinos tome, koliko to bude moguće«, rekao je Šipić.

PRIJAM KOD DOGRADONAČELNICE

Drugi prijem istoga dana upriličen je u Gradu Splitu, kojom prilikom je dogradonačelnica *Anđelka Visković* pozdravila goste, pri tom uvodno istaknuvši kako je Matica hrvatska naša najstarija kulturna institucija koja ovih dana obilježava i manifestaciju Dani ogranka Matice hrvatske Split, te je ujedno izrazila zadovoljstvo u pogledu sudjelovanja vojvođanskih Hrvata u toj, hvale vrijednoj manifestaciji.

Subotičani su tijekom boravka u Splitu, posjetili i tamošnji ogranak Matice hrvatske, gdje su se upoznali s poviješću ogranka. Razmijenjeni su darovi u vidu knjiga i obećana je daljnja suradnja koja će vrlo brzo imati konkretne programe.

D. B. P.

PREDSTAVLJANJE NIU »HRVATSKA RIJEČ« U PLAVNI

Ono što nije zapisano kao da nije niti postojalo

Naša je tiraža 1500 primjeraka i željeli bismo da bude mnogo veća te da dospije do svakog pripadnika naše zajednice, rekla je odgovorna urednica tjednika »Hrvatska riječ« Jasminka Dulić

Nakon Baje, Bačkog Monoštora i Sombora, predstavljanje Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« održano je prošloga petka, 10. prosinca, u Plavni u mjesnom Vatrogasnom domu. Domaćin promocije bilo je HKUPD »Matoš«, a suorganizatori ostale hrvatske udruge s teritorija općine Bač – HKUPD »Mostonga« Bač, UG »Tragovi Šokaca« Bač, HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani i HUK »Zora« Vajska.

Direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan tom je prigodom izrazio zadovoljstvo što hrvatske udruge na ovom prostoru zajedno sudjeluju u kulturnim događanjima, kao što je i ova promocija. Podsjetio je kako ova ustanova uz tjednik izdaje i dva podlistka: »Hrcko« za djecu i »Kužiš« za mlade. Govorio je i o problemima informiranja na elektroničkim medijima, te pri tome izrazio nadu da će sve veći broj Hrvata naći svoj interes pratiti događanja u hrvatskoj zajednici.

»Težište rada treba sve više usmjeriti prema mladima bez kojih nema budućnosti, a svi bismo morali makar malo učiniti kako bi hrvatska zajednica mogla funkcionirati«, rekao je Karan. Dodao je i kako NIU »Hrvatska riječ« ne može materijalno pomagati udruge, ali da uvijek postoji neki način da im se pomogne – bilo u tehničkoj opremi ili nekom drugom obliku neizravne pomoći.

UGLEDATI SE NA DRUGE MANJINE

O uređivačkoj koncepciji tjednika »Hrvatska riječ« govorila je odgovorna urednica lista Jasminka Dulić. »Hrvatska riječ nije poligon za međusobna sukobljavanja, jer hrvatska

Dražen Prčić, Jasminka Dulić, Ivan Karan, Milovan Miković i Kata Pelajić

zajednica ima jako puno posla pred sobom na kojima treba zajednički raditi. Naša je tiraža 1500 primjeraka i željeli bismo da bude mnogo veća i da dospije do svakog pripadnika naše zajednice«, kazala je Jasminka Dulić. Ona je također govorila o otvorenosti tjednika za sve teme koje se tiču hrvatske zajednice i šire, mreži dopisništva, tehničkoj kvaliteti lista, koji se, i pokraj svih prednosti u odnosu na druge manjinske listove, još uvijek malo čita. »U tome bismo se mogli ugledati na neke druge manjinske zajednice: 'Ruske slovo' se, primjerice, čita u svakoj rusinskoj kući. Kod nas se još uvijek radi o nedovoljno izgrađenoj nacionalnoj svijesti,

što rezultira ravnodušnošću i slaboj navici čitanja u našoj nacionalnoj zajednici«, rekla je ona.

Urednik sportske i zabavne rubrike Dražen Prčić je istaknuo kako je sve ono što nije zapisano podložno zaboravu. »Ako ne budemo ažurirali ono što se događa u sportu, kao i u drugim područjima djelovanja naše zajednice, pitanje je što će biti upamćeno od toga nakon pedeset godina. Sve je u životu povezano, ne postoje samo ozbiljne stvari, i zabava je također važan segment našega života. Prije godinu i pol pokrenuta je rubrika 'Priča o fotografiji' kojom smo htjeli otrgnuti od zaborava priče o ljudima i događajima«, rekao

je Prčić dodavši kako »ono što nije postojalo u medijima, kao da i nije postojalo«.

ZNANJE POHRANJENO U KNJIGAMA

O nakladničkoj djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« govorio je urednik Milovan Miković, naglasivši kako je od 2005. godine objavljeno 38 knjiga, te da će se u idućem razdoblju pojaviti još četiri naslova. »Važno je da sve ono što znamo ostavimo u knjigama«, bila je početna teza u izlaganju književnika Mikovića. On je pri tome naglasio kako su brojni Hrvati došli u ove krajeve u XVII. i XVIII. stoljeću, ali je manje poznato da su prvi Hrvati došli ovamo još s Belom IV. 1241. godine.

Miković je govorio i o monografiji »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« dr. Matije Evetovića. Ovaj je velikan pisane riječi u svom rukopisu uspio na znanstvenoj podlozi utemeljiti spoznaju o svom narodu. Miković je nastojao približiti ovu knjigu publici te se više zadržao na šokačkim velikanima obrađenim u knjizi, među kojima su: Josip Andrić, Marin Šemudvarac, Josip Pašić...

Tajnik HNV-a Željko Pakledinac zahvalio je gostima u ime svih hrvatskih udruga općine Bač i pozvao sve nazočne da čitaju i šire »Hrvatsku riječ« u svojoj sredini.

Ovo je bila druga promocija NIU »Hrvatska riječ« u Plavni. Prva je bila točno prije četiri godine, kada hrvatska udruga kulture »Matoš« još nije postojala, a bista dr. Josipa Andrića još nije vraćena na staro mjesto.

Z. Pelajić

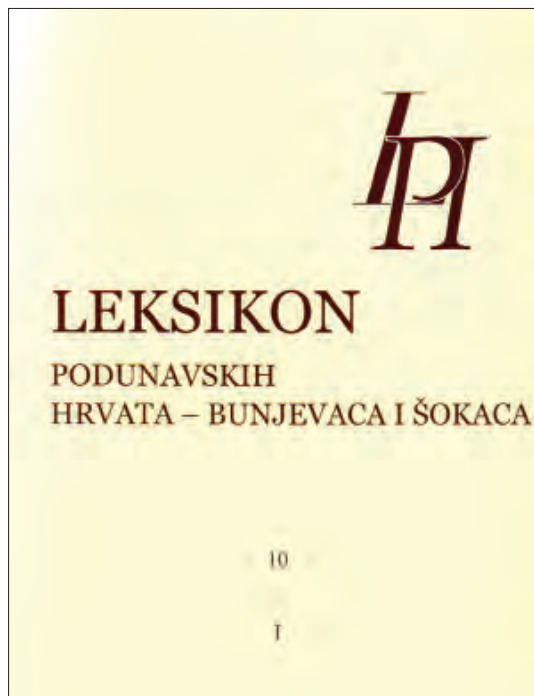

IZIŠAO DESETI SVEZAK »LEKSIKONA PODUNAVSKIH HRVATA – BUNJEVACA I ŠOKACA«

Devedeset natuknica na slovo »I«

U izdanju Hrvatskoga akademskog društva iz Subotice iz tiska je izašao 10. svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«, priopćili su iz Uredništva Leksikona. U ovome svesku koji obuhvaća slovo I, na 109 stranica obrađeno je ukupno 90 natuknica – od dinastije pseudonima Tome Gerarda Stantića »I+M« pa do Izložbe subotičkih bunjevačkih slikara. Natuknice prati 62 ilustracije te 7 uputnica. U izradi ove sveska *Leksikona* sudjelovalo je ukupno 43 autora.

U Leksikonu je obrađeno više životopisa značajnih osoba iz prošlosti i sadašnjosti bačkih Hrvata (nadbiskup *Josip Ikočić*, učitelj *Matija Išpanović*, kačmarski mučenik *Pajo Išpanović*, redatelj *Branko Ištvančić*, nogometaš *Zvonko Ivezić*, političari *Ivan* i *Mirko Ivković*, *Ivandečić*, glazbenik *Mika*

Ivošev i dr.), plemićke porodice *Ivanić* i *Ivanković*, toponimi (*Ivanković* kraj *Lemeša*, *Ivanovo Selo*) manje poznatih društava (međuratne udruge istarskih emigranata iz Subotice i Novoga Sada), više općih natuknica (identitet, interkulturalizam, izbori itd.), kao i makropedijске natuknice (*Istra*, *Isusovci*).

Potporu izlasku ovoga sveska »Leksikona« pružili su Ministarstvo kulture Republike Srbije, Pokrajinsko tajništvo za kulturu, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, JKP »Suboticaplin« iz Subotice te Samostalni sindikat radnika u komunalnim i srodnim djelatnostima Hrvatske.

Svezak je tiskao subotički »Printex« u nakladi od 1500 primjeraka, a može se kupiti u subotičkim knjižarama.

D. B. P.

JEZIČNI SAVJETNIK

O množini imenice grijeh

Piše: Miranda Glavaš-Kul

U prošleme smo broju govorili o došašću kao vremenu pripreme za najradosniji kršćanski blagdan – Božić. Tijekom došašća razmišljamo o sebi, o tome koliko smo grješni i što nam je činiti kako bismo što manje grijeshili. Dakle, razmišljamo o *grijuhu*, točnije o *grijesima* ili, kako mnogi kažu, *grijevima*.

U hrvatskome jeziku mnoge jednosložne imenice muškoga roda mogu imati dugu množinu, na primjer: bog – bogovi, grad – gradovi, vlak – vlakovi, kralj – kraljevi, panj – panjevi i dr. Takva je množina stilski neobilježena, no mnoge imenice mogu, uz dugu, imati i kratku množinu koja je obično stilski obilježena, rjeđa je i najčešće ju možemo pronaći u pjesmama (vuk – vukovi – vuci). Popis svih jednosložnih imenica koje

imaju dugu množinu ne možemo naći ni u jednoj gramatici jer takav popis ne postoji. Množinski oblik koje imenice možemo ispitati u nekim rječnicima, no ni ti rječnici, na žalost, nisu baš pouzdani u što ćemo se uvjeriti provjerimo li kako glasi množina imenice *grijev*.

U *Akademijinu rječniku* (Zagreb 1976.) riječ *grijev* može imati kratku (*grijesi*) i dugu (*grijevovi*) množinu. Rječnik Matice hrvatske iz 1967. godine također donosi oba množinska oblika. No pitanje je vrijedi li to i za hrvatski književni jezik? Ukoliko bi imenica *grijev* imala u hrvatskome jeziku dugu množinu, imali bismo razloga za oblik *grijevovi*, pa i za *grijevovi*. Kako u hrvatskome jeziku nema duge množine imenice *grijev*, u što se možemo uvjeriti čitajući liturgijske i biblijske

tekstove u kojima je imenica *grijev* i njezina množina *grijesi* vrlo česta, nema ni razloga za njezin oblik *grijevovi*.

Kako bismo onda mogli objasniti postojanje duge množine u ranije spomenutim rječnicima? Jedino je logično objašnjenje da je duga množina – *grijevovi* u spomenute rječnike ušla dok su hrvatski i srpski jezik bili izjednačavani jer je uzeto u

obzir i stanje u srpskom jeziku, gdje je sasvim uobičajena duga množina te imenice.

Pogledamo li u Babić-Finka-Mogušev »Hrvatski pravopis«, uvjerit ćemo se da dugoj množini – *grijevovi* nema mjesta u hrvatskome književnom jeziku jer o imenici *grijev* možemo pronaći sljedeće: »**grijev** *V* jd. griješe, *N* mn. grijesi (ne grijevovi)«.

SESTRE MILOSRDNICE SVETOGA KRIŽA IZ ĐAKOVA POSJETILE ZEMUN

**Iza oblaka je moje
ljubljeno sunce**

Prošle nedjelje, 12. prosinca, misno slavlje u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu uveličale su sestre milosrdnice Svetoga Križa iz Đakova. Povod njihovog dolaska u Zemun je predstavljanje životnog puta sestre Zdenke, članice Družbe milosrdnih sestara Sv. Križa, čije je krsno ime *Cecilija Schelingova*. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je domaćin vlč. *Jozo Duspara*, koje je izravno prenosila Radio Marija.

Pod misnim slavljem sestre su pjevale psalam, te su umjesto propovijedi uz prigodne slajdove s ponosom predstavile župljanima blaženu sestru Zdenku. Ona je rođena 24. prosinca 1916. u Krivoj na Oravi, a umrla je 31. srpnja 1955. u Trnavi. Sestra Zdenka je prerano otišla s ovoga svijeta u godinama totalitarizma, jer je bila žrtva brutalnog nasilja, mučenja i okrutnosti prilikom preslušavanja. Tome su pridonijeli i uvjeti života, koje je ona trpjela u zatvorima. Kako su sestre istakle u svom izlaganju, ova mučenica je dala svoj život u zamjenu za život jednog osuđenog svećenika. Sveti otac *Ivan Pavao II.* blaženom ju je proglasio 14. rujna 2003. godine i preporučio je kao uzor plemenitosti izrasle iz vjerne ljubavi prema Raspetome i bližnjem. Njezin je život osobito bio pun požrtvovanja kada je u pitanju služenje bolesnicima, a i sama je osjetila patnje koje joj je donijela opaka bolest. Misao koja je bila vodilja blaženoj sestri Zdenki »Iza oblaka je moje ljubljeno sunce« često je ponavljana kroz izlaganje. Ova je rečenica ujedno i naslov knjige čiji je autor rođak sestre Zdenke iz Krive, *Anton Habovštiak*, a koja je do sada najpotpuniji objavljeni životopis ove svetice.

Zemunci su imali priliku da nakon svete mise dođu do svog primjerka ove

knjige. Svečano euharistijsko slavlje uveličano je i prigodnim pjesmama koje je izveo crkveni zbor svete Cecilije. Osim osjećaja ponosa što pripadaju istoj družbi kojoj je pripadala i ova svetica, sestre su na ovoj svetoj euharistiji prenijele suštinu pravog značenja redovničkog poslanja.

D. Lukinović

PROSLAVA OBLJETNICE VIS-A

»APOSTOLI RADIO MARIJE«

**Godinu dana u
liturgijskim slavljinama**

Zahvalnom svetom misom u župnoj crkvi Marije Majke Crkve u Subotici 11. prosinca obilježen je jubilej – godinu dana djelovanja Vokalno-instrumentalnog sastava »Apostoli Radio Marije«. Svetu misu je predvodio nadbiskup i metropolit beogradski mons. *Stanislav Hočevar*, koji se nalazio u cjelodnevnom posjetu ovoj župi gdje je održao i duhovnu obnovu za mlade. U svojoj homiliji nadbiskup je pohvalio zalaganje mladih članova ovog sastava, predao im zahvalnicu, a svim prisutnim vjernicima poželio sretan Božić.

VIS »Apostoli Radio Marije« čine mladi volonteri Radio Marije u Subotici. Svojom pjesmom uveličavaju liturgijska slavlja po subotičkim župama, a i šire.

SUSRET STUDENATA I MLADIH RADNIKA SRIJEMSKE BISKUPIJE

Snaga čovjeka je u primanju i davanju istine

Povjerenstvo za pastoral mladih Srijemske biskupije nastavlja sa susretima studenata i mladih radnika u organizaciji Biskupijskog pastoralnog centra Srijemske biskupije. Na svetkovinu Bezgrješnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca, održan je u Petrovaradinu deveti susret mladih koji su se našli zajedno sa srijemskim biskupom mons. *Đurom Gašparovićem*, povjerenikom *Ivicom Damjanovićem*, te suradnicima u pastoralu mladih *Dušanom Milekićem* i *Marijanom Vukovim*. Voditelj susreta bio je vlč. *Marijan Vukov*, povjerenik za pastoral mladih Subotičke biskupije.

Na početku susreta mlade je pozdravio biskup Gašparović, koji je istaknuo kako je vrijedno i korisno da se svake srijede okuplja veliki broj studenata u Biskupijskom pastoralnom centru u Petrovaradinu. Zahvalio je koordinatorskom BPC-a vlč. *Ivici Damjanoviću* za brigu u pastoralu mladih i

potaknuo studente i mlade radnike da ustraju i dalje se okupljaju na susretima.

Voditelj susreta vlč. Vukov predstavio je temu »Laž naša, svagdanje svjedočanstvo«. Predavač je istaknuo kako ga je iskustvo naučilo da istina uvijek oslobađa, iako je često bilo situacija u kojima je teško govoriti istinu i živjeti istinu.

»Za nas vjernike to je jedini ispravan put, osobito za nas mlade. Ne budemo li mi svjedoci istine, nositelji pravih vrijednosti, lice Crkve će dobiti neki drugi izričaj. Snaga Crkve, snaga mladog čovjeka u crkvenoj zajednici je u biti prepoznatljiva po primanju i davanju istine. Susrećemo se s mnoštvom iskrivljenih pogleda na istinu. Poticali i od društva i od bližnjih, pokušavamo »zaobići« istinu gdje možemo i za to bivamo pohvaljeni. Pred takvim ponudama mladi čovjek treba birati svjedočenje istine do kraja ili »snalažljivost« ovog svijeta.«

U nastavku susreta održan je rad u radio-nicama gdje je svatko na temelju dobivenih pitanja mogao svjedočiti svoje iskustvo pristupa osmoj zapovijedi. Na koncu susreta molitvom i paljenjem adventskih svijeća mladi su potaknuti živjeti u istini kroz ovo vrijeme došašća.

Tomislav Mađarević

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarija.rs

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOŽITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

NOĆ JE POSTALA I SLIKOM DUHOVNOGA STANJA

Svjetlo na prosvjetljenje naroda

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Noć je od davnine prožeta strahom. Djeca se boje noći, mraka u kojemu se osjećaju sami. Plaše se snova u kojima se ponekad javljaju i prijete medvjedi i psi, zmije i lavovi. Zato djeca trebaju obrede za laku noć da odagnaju strah od nepoznatoga i ugrožavajućega u noći.

Ljudi su se u starini plašili zla koje se šuljalo uokolo, od razbojnika i skitnica koji su okolinu činili nesigurnom, od demona koji noću u snovima čine nepodopštine. Još više: u noći čovjek ne vjeruje svomu vlastitom srcu. Plašimo se da demoni ne zaposjednu srce i ne prisile nas na neka djela kojih bismo se po danu stidjeli. Germani su se za tih dvanaest ledenih noći između 25. prosinca i 6. siječnja najviše bojali divlje Wodanove vojske koja je jurišala šumama, mrtvih koji su obilazili uokolo i drugih neuračunljivih sila koji su činili svoje nepodopštine.

ISUS ZAUVIJEK RASVJETLJUJE NOĆ

Danas možemo jednim pritiskom na puce noć učiniti svijetlim danom. Pa ipak i u nas je utisnut strah od tame noći. Noć je danas postala simbolom. Čujemo kako netko kaže da je oko njega samo noć. Da je njegov život slomljen, da je sve besmisleno. Noć je kao stvorena za depresiju u koju ljudi uvijek iznova upadaju. U čovjeku se odjednom smrači kao u tunelu. Sve je crno, prazno, besmisleno. Ne vidi se kraja tunelu. Osjećaš se kao uzet. Zato se mnogi depresivni ljudi plaše osobito noći. Ne mogu spavati i nemirno se prevrću u krevetu.

Noć je postala i slikom duhovnoga stanja. Ivan od Križa govori o tamnoj noći duše, kroz koju mora proći čovjek na svome duhovnom putu. Bog mu je u ovoj noći daleko. On ga ne osjeća. Sva njegova duhovna iskustva koja je stekao su otpuhana. U Pavla je noć simbol daljine Boga i nesvjesna života. U Kristu mi nismo od noći i tame. Onda i ne spavajmo kao ostali, nego bdijmo i trijezni budimo. Jer koji spavaju, noću spavaju, i koji se opijaju, noću se opijaju. A mi koji smo od dana, budimo trijezni. Upravo jer je noć nešto tako opasno i ugrožavajuće, ljudi su oduvijek pokušavali preobražavati noć u nešto sveto. Već su štovanja otajstava slavila svoje posvete u noći. Uskrs se slavi u noći kad je Krist nadvladao tamu groba. Božić ima svoje ime po svetoj noći. Kršćani raznih prostora su stoga tajnu Kristova rođenja znali najbolje izraziti riječju sveta noć, uobičajenom u njihovih

predaka. Kad se Krist rađa usred noći, naša noć postaje uistinu očarana, ona postaje noć koja donosi sreću, sveta noć. Jer je Crkva svoju božićnu poruku ulila u strah naroda od ledenih noći, ona je duboko dirnula dušu naroda. Stoga je razumljivo da se na svim područjima Božić usjekao dublje u srca od Uskrsa, koji je ipak najveći kršćanski blagdan. Očito je slikom svete noći dan oslobađajući i spasonosan odgovor na strah naroda od njihovih demonskih noći. Oni svoje noći više nisu morali oslobađati sami kojekakvim kompliciranim obredima. Krist je sada preobrazio njihovu noć, budući da on kao svjetlo zauvijek rasvjetljuje noć.

KRIST U TVOJOJ NOĆI ŽELI DOĆI K TEBI

Svjetlo svijetle ne samo da rasvjetljuje, ono i grije. Ono sa sobom donosi toplinu ljubavi u tvoju sobu. Ono tvoje srce ispunja ljubavlju, koja je dublja i tajanstvenija od ljubavi ljudi s kojima se osjećaš povezan. To je ljubav koja dolazi iz božanskoga izvora, ljubav koja nikada ne presuše, koja nije tako lomna kao ljubav među nama ljudima. Dopustiš li ovom svjetlu da prodre u tvoje srce, možeš si tada zamisliti da si sasvim i potpuno voljen, da ljubav sve u tebi čini vrijednim ljubavi. To je konačno Božja ljubav koja ti dolazi ususret. Svjetlo svijetle nastaje sagorijevanjem voska. To je slika ljubavi koja se troši. Ona to može činiti jer ima dostatno voska. Ona ne treba štedjeti. Ali se stijenj ponekad mora pravilno odrezati. Inače će plamen biti previsok i soba će se začaditi. Tako postoji i ljubav koja je preglasna i u kojoj se razdaješ. Ona tada nije dobra ne samo za tebe, nego ni za drugoga. On će osjetiti čađu u ljubavi, zadnje namjere, ono što se previše hoće i što se previše čini, što drugoga ne rasvjetljuje, nego više zamračuje.

Stavi svjetlo Božića svjesno u svoju noć, u noć svojih depresija, u noć svoga besmisla, u neprospavane noći, kad čezneš za jutrom. I zamisli sebi da će i tvoja noć postati sveta noć, posvećena noć. Krist u tvojoj noći želi doći k tebi da s tobom slavi svadbeno slavlje, da slavi blagdan tvoje cjelovitosti kao što ga je slavio s onih pet mudrih djevice. Mudre djevice nisu bdjele čitavu noć. One su zaspale. Ali su zajedno sa svjetiljkama uzele sa sobom ulja. Ti trebaš sa sobom uzeti svjetlo svoje svijesti, da bi u svojoj noći prepoznao Onoga koji tvoju noć hoće očarati, preobraziti i posvetiti.

Krist u tvojoj noći želi

doći k tebi da s tobom

slavi svadbeno slavlje

lje, da slavi blagdan

tvoje cjelovitosti. *

Ti trebaš sa sobom

uzeti svjetlo svoje

svijesti, da bi u svo-

joj noći prepoznao

Onoga koji tvoju noć

hoće očarati, preobra-

ziti i posvetiti.

SUPER BRZE KIFLICE

Potrebno: 600 g glatkog brašna, 1 prašak za pecivo, 1 žličica soli, 1 dcl ulja, 1 kiselo vrhnje, 1 suhi kvasac razmučen u 2 dcl toplog mlijeka.

Priprema: Zamijesiti tijesto i napraviti jufke (loptice), rastanjiti ih u krug, rezati u trokute i praviti kiflice. Kiflice premazati razmučenim jajetom i ostaviti da se »odmore« dok se ne ugrije pećnica na 180 stupnjeva. Peći dok ne porumene i služiti tople.

SKUŠA U FOLIJU

Potrebno: 4 skuše od po 200 g, 1 veća kisela jabuka, sok od limuna, 1 veza kopra, 2 žlice krušnih mrvica, 1 žlica pirea od rajčice, 1 žličica senfa, 2 češnja češnjaka, sol, ulje.

Priprema: Očistite skuše, operite ih i dobro ocijedite. Premažite ih limunovim sokom i posolite. Oljuštite jabuku pa je naribajte na krupnijem ribežu. Jabukama dodajte krušne mrvice, usitnjen češnjak, pire od rajčice, senf i kopar, pa tim nadjevom napunite utrobe skuša. Premažite skuše uljem pa svaku posebno uvijte u aluminijsku foliju. Pecite u pećnici koja je prethodno ugrijana na 200 stupnjeva oko 30 minuta. Toplu skušu poslužite uz bareno povrće, krumpir-salatu ili samo uz kuhani krumpir.

SITNI KOLAČIĆI

Potrebno: 1 jaje, 200-250 g brašna, 100 g sjeckanih badema, 60 g šećera (tamnog 80 g), 1/2 vanilin šećera, 1/2 praška za pecivo, 1 dl ulja, 1/2 šalice (40-50 ml) mlijeka.

Priprema: Pomiješajte brašno, šećer, prašak za pecivo i vanilin šećer u dubljoj posudi. Ulupajte unutra jaje, dodajte ulje i mlijeko pa zamijesite tijesto. Kada je tijesto spremno (nakon 5 min miješanja) dodajte sjeckane bademe i dobro pomiješajte. Tijesto zahvatite žličicom i tako stavljajte na malo nauljen pleh ili na papir za pečenje. Ugrijte pećnicu na 180 stupnjeva i prvih pet minuta neka se peče na toj temperaturi, a zatim još 15-20 na 160 stupnjeva.

Kolačići su izuzetno dugotrajni i nakon 2 -3 tjedna ne izgube svoj okus. Idealni su za blagdane.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

»U svim trima školama za učenike su održane ogledne radionice pod nazivom 'Piramida prehrane za djecu' i 'Piramida prehrane po porcijama', koje su ih i zabavile i naučile osnovama pravilne prehrane. Radionicama je prisustvovalo 293 učenika, kao i učiteljice kojima je podijeljen i materijal za rad u budućnosti«, iznosi koordinatorka projekta Zavoda za javno zdravlje Subotica dr. Karolina Berenji pod nazivom »Hrana za moje srce«, o odvijanju aktivnosti u školama u proteklih nekoliko tjedana u okviru spomenutog projekta. Edukacija djece kroz projekt »Hrana za moje srce« provodi se u sklopu nacionalnog programa kardiološke zdravstvene zaštite (financiran je i odobren od strane Ministarstva zdravlja Republike Srbije) i odvija se u trima osnovnim školama: »Vuk Karadžić« u Bajmoku, »Matija Gubec« u Tavankutu i »Vladimir Nazor« u Đurđinu. Razloge za pokretanje raznovidnih aktivnosti za zdravstvenu edukaciju u djetinjstvu u Zavodu za javno zdravlje Subotica argumentiraju brojnim podacima: »Kardiovaskularne bolesti su vodeći uzrok smrti stanovništva Vojvodine s udjelom od 56,1 posto, a odstupanje od optimalne tjelesne mase predstavlja jedan od rizika za nastanak

Lekcije za zdraviji život

kroničnih nezaraznih bolesti, prije svega kardiovaskularnih. Prema istraživanju zdravlja stanovnika Republike Srbije u 2006. godini, registrirano je 9,8 posto pretilosti djece uzrasta od 7 do 11 godina, što se odnosi i na djecu iz ruralne sredine. Bilježi

se statistički značajan porast pretilosti djece iz navedene dobne skupine u odnosu na istraživanje iz 2000. godine. Prema podacima ECOG-a (European Childhood Obesity Group), trend porasta pretilosti u dječjoj dobi prisutan je u većini europ-

skih zemalja. Povećana prevalencija pretilosti djece u odnosu na ranije podatke treba zabrinuti. Pretilost u djetinjstvu je vjesnik smanjene vitalnosti i dužine života, a predstavlja i faktor rizika za razvoj ateroskleroze i kardiovaskularnih bolesti, zbog povezanosti s hipertenzijom, hiperlipoproteinemijama, diabetom mellitusom i drugim«, navode organizatori projekta. Krajem listopada u osnovnim školama u Bajmoku, Tavankutu i Đurđinu održani su roditeljski sastanci s ciljem upoznavanja roditelja s aktivnostima planiranim u projektu, i tribine na temu »Opterećenost stanovništva faktorima rizika i kardiovaskularnim bolestima«. Nazočila su 194 roditelja i 36 prosvjetnih djelatnika u svim trima školama. Zatim je nastavljen rad s djecom i antropometrijskim mjerenjima (tjelesna visina, tjelesna masa i opseg struka), obuhvaćeno je 494 učenika od prvog do četvrtog razreda. Time je kreirana baza podataka s antropometrijskim mjerama učenika po školama, i prema njima izdvojena djeca za dodatne individualne edukacije. Odnosno, za njih su izrađeni individualni planeri prehrane i održane su dijetetske konzultacije (s djecom i njihovim roditeljima) u drugom tjednu prosinca.

K. Korponaić

POLIKLINIKA

Jeleni Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 064/222-14-20, 063/508-811
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućne posete, prevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorija, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna hirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

Poliklinika za vašu porodicu

Ukrasi za blagdane

Tijekom prosinca Gradska knjižnica u Subotici organizirala je više od deset kreativnih božićno-novogodišnjih radionica za djecu. Tražilo se mjesto više, a neka su djeca bila i na svakoj od njih. Informatorice Dječjeg odjela vrijedno su pokazivale djeci kako uz pomoć knjiga i malo mašte mogu izraditi veoma kreativne uratke s kojima kasnije mogu ukrasiti svoj dom za predstojeće blagdane Božić i Novu godinu. Bilo je svega, izrađivani su adventski vjenčiči sa svijećama, za vrata, anđeli, ukrasne vrećice i kutije s božićnim motivima, čizme svetog Nikole, betlehemi, Isus u jaslama, ukrasi za bor i drugo. Uradci su bili od materijala koji svatko od nas može lako nabaviti ili ih već ima doma: ukrasni papir, novinski papir, tjestenina, kokice, razne vrpce, gips, limenke, alu-folija, stiropor, žica, ljepilo, šišarke, grančice bora, kokosovo brašno i drugo, a sve u kombinaciji s nezaobilaznim šljokicama, zlatnim i srebrnim sprejevima.

Ukoliko niste sudjelovali u nekoj od ovih radionica informirajte se za sljedeći put, jer iz Gradske knjižnice poručuju kako su knjige višestruki prijatelji. Služe ne samo za čitanje, edukaciju i zabavu, nego se uz njihovu pomoć, između ostalog, može biti izuzetno kreativan.

Ferije su pred vama. Odvojite malo slobodnog vremena, kojeg ćete sada imati dovoljno, i za odlazak u knjižnicu gdje će vam ljubazno osoblje pokazati brojne mogućnosti knjige i druženja s njom.

Bernadica Ivanković

Adventska radionica Palić

Božićna radionica Zorica Cakić

17. prosinca 2010.

Blagdan očeva – Oce

Posljednje nedjelje došašća na poseban način mislimo na naše očeve, djedove i dide. Oce se čestitaju prvenstveno očevima, a zatim i svom muškom svijetu. Slave se puno skromnije od Materica i očevi također skromnije darivaju djecu.

No, nama je i ovaj blagdan jednako važan kao i Materice, jer svi jednako volimo i svoje očeve – tate. Tako za nedjelju isto možete tati nacrtati neki lijepi crtež ili mu darovati neku sitnicu koju ste sami pripremili. Naravno, pokušajte toga dana biti što više s tatom, možete se skupa igrati, čitati priče, sanjkati se ili praviti snjegovića.

A možete naučiti i poneki stih i time obradovati tatu. Ako niste znali tko može postati tata, pročitajte sljedeće stihove.

Tko može postati tata?

Da bi netko postao tata,
mora znati nekoliko zanata.
Kao što je stavljanje ruku oko vrata,
kao što je izbjegavanje rata.

Da bi netko postao tata,
mora mu dječji vrisak i skakanje po sobi
postati radost, biti hobi.
Tata ne smije biti naravi teške
i smisla mora imati za greške.

Da bi netko postao tata,
mora uz nekoliko zanata,
imati i nekoliko inata,
mora se zainatiti
da će se zatatiti.

Zvonimir Balog

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Ivan Andrašić

Na prostorima bačkog Podunavlja nema popularnijeg jela od ribljeg paprikaša. Kuhaju ga, bukvalno, svi. Nerijetko, može se vidjeti i poneki desetogodišnjak, kako uz asistenciju oca zanjše kotlić nad vatrom. Neznano zbog čega i danas je aktualna fama o ribljem paprikašu kao o jelu kojega jedino dobro kuhaju muškarci. Iako su na nekima od brojnih natjecanja za zlatne i ine kotliće pobjeđivali i pripadnice nježnijega spola, svaki znalac od formata kazat će vam da kotlić nije za nekoga tko ne nosi hlače.

Svakako, tko god paprikaš kuha, misli i da je upravo njegov recept najbolji i ljubomorno ga čuva isključivo za svoje djelo i svoj dobar glas. Po tradicionalnoj pripremi ove delicije od riječne ribe kuhane u kotliću na otvorenoj vatri, od davnina su na glasu romantičari dunavskih valova, alasi.

NIŠTA FANTA, NIŠTA DODACI

Na ovoj fotografiji su ribari ŠG »Jelen« iz 1966. godine, stacionirani u objektu »Centrala« nadomak Apatina. Okupljeni su u trpezariji, oko kotlića s upravo skuhanim ribljim paprikašem. A tko će ga skuhati bolje od ovih pramajstora, koji su se s ribama družili danonoćno? Umirovljeni alas *Josip Vidaković* iz Sonte, čija je i ova fotografija, kaže kako je svaki iz njihove ekipe znao pripremiti vrhunski riblji paprikaš na vrlo jednostavan

Kuha se i sam, samo treba pametno ložiti

način, no svaki je od njih i ljubomorno čuvao nekakvu svoju malu tajnu, koja bi paprikašu dala baš onaj specifični okus i svi bi znali tko ga je skuhao.

»Nema tu filozofiranja. Riba mora biti svježa, a svakako i kvalitetna. I, dabome, morate je imati u dovoljnoj količini. Naša najbolja mjerica bio je naš kotlić. Napunimo ga do 2/3 ribom, dodamo domaći gusti sok od rajčice, opet bez mjerenja, po osjećaju, a onda prelijemo vodom, tako da joj razina bude dva do tri prsta iznad razine ribe. Luk i papriku nismo mjerili na grame, stavljali smo od oka. I, tu je mjesta bilo još samo za sol. Kakve fante, kakvi dodaci za riblju čorbu. A najveće svetogrđe bilo bi dodavanje u paprikaš lovora i papra. Danas se pričaju i bajke o crvenoj vrbi. Ma, za loženje pod kotlićem dobro je svako suho, mekano drvo. Bitno je održavati

jednak intenzitet vatre za cijelo vrijeme kuhanja. Ni dan-danas ne znam koliko smo grama ribe ubacivali u kotlić, mislim da je to bilo skoro kilogram po osobi. Tjesteninu, najčešće trzane valjuške, umijesili bi sami. Brašna smo uvijek imali, jaja ne baš uvijek, pa bi nekada uz dobar paprikaš bilo i zelenih valjušaka (tjestenina umiješana bez jaja, samo od vode i brašna, op. aut.). I, kako smo svi imali vinograde, nikada nismo bili bez dobroga domaćega vina, koje je uz ribu jedino išlo«, prisjeća se dida Josip i otkriva jednu malu alasku tajnu: »A ponekad, kad bismo imali dovoljno vremena, znali bismo u manjem kotliću do raspadanja kuhati sitnu bijelu ribu, potom tu čorbu procijediti i umjesto vode sipati u kotlić u kojem bi kuhali paprikaš, što bi ovom jelu dalo još bolji okus i veću gustoću.«

DANAŠNJA RECEPTURA

Danas su javne »kotličijade« vrlo raširene. Iako se izvorni riblji paprikaš priprema od miješane ribe, poželjno od nekoliko različitih vrsta, danas je u bačkom Podunavlju, s malim varijacijama od mjesta do mjesta, ustaljena receptura za kuhanje paprikaša od šarana, svakako za 4 osobe: 2 kg očišćenog šarana, 2 krupnije glavice crvenog luka, 2 uvrh pune žlice mljevene slatke crvene paprike, 1 žlica mljevene ljute paprike, 1 decilitar ukuhane rajčice, nekoliko ljutih feferona s vijenca, sol. Očišćenoga šarana narezati na komade, crveni luk narezati na što sitnije kockice. U kotlić poslagati komade ribe, zaliti rajčicom, dodati luk i usipati otprilike 2,5 litre hladne vode na 2 kg ribe. Kotlić staviti iznad vatre da zakuha. Ribu nikako ne miješati, nego zavrtjeti cijeli kotlić. Kada fiš prokuha, dodati mljevenu papriku, te lagano promiješati po površini. Dodati i osušene feferone s vjenčića. Paprikaš se kuha 35 minuta od početka vrenja. Vatra ne smije biti prejak, ali ni preslaba. Ni jednoga trena paprikaš ne smije prestati kuhati. Pred kraj kuhanja kušati i po potrebi dosoliti. Paprikaš mora biti blago ljut, kako bi ga svi mogli jesti. Prije posluživanja feferone izvaditi iz kotlića na poseban tanjurić i svatko si može zaljutiti jelo u svojem tanjuru istiskujući ljuti sok iz kuhanih feferona. Fiš se poslužuje s kuhanom tjesteninom, najbolje domaćom.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЖКП Суботичке пијаци
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

U susret Božiću – Lemeš

Materice u Tavankutu

17. prosinca 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Prvi snijeg

Nakon što se napadao diljem Europe, napravivši i golemi prometni kolaps u mnogim državama, stidljivo je i kod nas stigao prvi ovozimski snijeg. Za razliku od drugih stvari zbog kojih često zavidimo Europi, ovoga puta nećemo. Dosta nam je svakodnevnih problema, samo nam još fali veliki snijeg i nevolje koje on donosi sa sobom.

FOTO KUTAK

Od svega pomalo!

KVIZ

Đuro Deželić

Kada je i gdje rođen hrvatski književnik Đuro Deželić?
Što je bio po temeljnoj naobrazbi?
Koje je društvene funkcije obnašao u gradu Zagrebu?
Što je njegovom zaslugom urađeno u glavnom gradu?
Na čelu kojih se novina nalazio?
Koja su neka od njegovih najčuvenijih djela?
Kada je i gdje umro Đuro Deželić?

25. ožujka 1838. godine u Ivančić-Gradu.
Pravnik.
Od 1871. godine je bio gradski vijećnik i zamjenik gradonačelnika.
Vodovod.
Narodne novine i Danica.
Životopis Mirka Bogovića, Surka, Medvedgradski duh, Burzanci i dr.
28. listopada 1907. godine u Zagrebu.

VICEVI

- Danas fino mirišeš. Novi parfem? - pita žena muža.
- Ne. Čiste čarape! - odgovara ovaj.

Pita otac sina:

- Daješ li saonice i svojoj maloj sestrici?
- Uvijek kada idemo uz brijeg!

- Teta, vi mora da ste vrlo jaka žena! - kaže mala Iva svojoj teta Mari.
- Kako to misliš dijete moje?
- Moj tata kaže kako vi vrtite sve muškarce oko malog prsta!

- Kako to da si tako kratko telefonirala? Uvijek pričaš barem sat vremena, a sada si završila za 10 minuta? - upita mater svoju kćer.
- Bio je pogrešan broj!

ODBOJKA

Spartak nastavlja niz

SUBOTICA – Deset susreta i isto toliko pobjeda zabilježili su odbojkaši Spartaka u natjecanju Prve lige Srbije. U nedjelju, 12. prosinca, u gradskoj Dvorani sportova na red je došlo i Bavanište (3-1), a izabranici trenera Gorana Ilića još jednom su obradovali svoju publiku i nastavili pobjednički niz.

U sljedećem kolu, u subotu 18. prosinca, Spartak gostuje u Nišu.

Nova pobjeda

SUBOTICA – U ranije odigranom susretu 10. kola Wiener Stadtische Super lige za odbojkašice, ekipa NIS Spartak zabilježila je novu pobjedu, svladavši Poštar 064 iz Beograda (3-0). Povratkom u pobjedničku seriju »golubice« drže i dalje drugu poziciju na tablici, a novi ligaški ispit imat će ovoga vikenda na gostovanju kod Kolubare u Lazarevcu.

Spartak II – Merkur 3-0

SUBOTICA – Druga ekipa Spartaka zabilježila je sigurnu pobjedu protiv Merkura u 9. kolu Prve vojvođanske lige skupina Sjever. Nakon devet odigranih susreta mlade odbojkašice iz druge ekipe imaju osam pobjeda i samo jedan poraz.

KOŠARKA

I dalje drugi

SUBOTICA – Uvjerljivom pobjedom protiv momčadi Sindelića (98-73), košarkaši Spartaka i dalje drže drugu poziciju na tablici Prve lige Srbije. Za nove bodove pred domaćom publikom najzaslužniji je najbolji strijelac susreta Radić s 24 postignuta koša, dok su se u redovima domaćina istakli još i Vukolić i Mladenović s 15 postignutih poena. Na koncu meča trener Ivić je, kao i uvijek kada to rezultat dozvoljava, dao priliku i mlađim igračima da zabilježe koju minutu više u prvoligaškom natjecanju. U subotu, 18. prosinca, Spartak je ponovno domaćin, ovoga puta momčadi Niša.

Uvjeljiv poraz

SUBOTICA – Košarkašice Spartaka upisale su neugodan domaći poraz protiv lidera prvenstva ekipe Hemofarm Štada (49-70), ali su unatoč rezultatskom neuspjehu zadržale drugu poziciju na tablici Prve A lige. Priliku za popravak imat će u subotu kada u 11. kolu gostuju ekipi Proleter iz Zrenjanina.

RUKOMET

Pobjeda na gostovanju

ZUBIN POTOK – Rukometaši Spartak Vojputa osvojili su nove prvenstvene bodove pobjedom na gostovanju protiv Mokre Gore (25-24) u Zubinom Potoku. Susret je odigran u okviru 13 kola Prve lige za rukometaše, a s novim bodovima Subotičani zauzimaju 5. mjesto s 16 osvojenih bodova. U sljedećem kolu u subotu 18. prosinca momčad trenera Svetozara Jovovića na svom parketu dočekuje ekipu Mladost TSK iz Bačkog Jarka.

STOLNI TENIS

Vojvodina – Spartak 0-3

NOVI SAD – Gostujućom pobjedom protiv Vojvodine u Novom Sadu, stolnotenisači Spartaka osvojili su 16. bod u prvenstvu Prve lige Srbije i zauzimaju treće mjesto na tablici. Vodi momčad Crvene zvezde sa 17 osvojenih bodova, koliko ima i drugoplasirani Banat iz Zrenjanina. Četiri prvoplasirane momčadi iz regularnog dijela prvenstva izborit će plasman u doigravanje za naslov prvaka države.

SU TOP 16 – B skupina

SUBOTICA – STK Spartak je prošle subote, 11. prosinca, bio organizator stolnotenisačkog turnira SU TOP 16 – B skupina na kojemu se okupilo 16 pionira natječući se po Bergerovom sustavu

17. prosinca 2010.

Vicaí Optika

* 24000 Subotica, Vladimira Nazora 8 *

* Tel.: 024/521 100, 064 00 777 40 *

* *Kompjutorski pregled i provjera vida **

* *Leća: s dioptrijom i u boji **

* *Brza nabava specijalnih stakala i kvalitetna ugradnja istih **

* *Odloženo plaćanje umirovljenicima **

* *Sindikalni krediti **

* *Mogućnosti plaćanja: karticom, čekovima građana, virmanska uplata, gotovina **

* *Radno vrijeme: 8-12, 17-19 Subota: 9-12 **

u 15 kola. Ovaj turnir je bio kvalifikacijskog tipa s obzirom da se 5 natjecatelja iz ove skupine natjecalo za tradicionalni novogodišnji turnir SU TOP 12 – A skupine, prvi po redu za sezonu 2010.-2011., a koji bi se trebao održati krajem prosinca ove godine. Pobjednik turnira je Alen Planić koji je zabilježio svih 15 pobjeda, drugo mjesto je osvojio David Papak, a treće mjesto je pripalo Dimitriju Konstantinoviću. Četvrto i peto mjesto, koje vode u A skupinu, osigurali su Branislav Radosavljević i David Sič Koso. U igri parova prvo mjesto je osvojio par Radosavljević – David Sič.

Bence Bognar u finalu

BAČKA TOPOLA – Talentirani mladi stolnotenisač subotičkog Spartaka Bence Bognar ostvario je lijep uspjeh osvajanjem drugog mjesta u konkurenciji igrača do 10 godina starosti na 21. memorijalu »Tibor Mesaroš« igranom početkom ovoga mjeseca u Bačkoj Topoli. U konkurenciji veterana treće mjesto je zauzeo Branko Brstina, također član subotičkog Spartaka.

HOKEJ

Pobjeda hokejaša

DUNAUJVAROS – Hokejaši Spartak Tisza Volana zabilježili su drugu uzastopnu pobjedu u natjecanju Prve B mađarske hokej lige u kojoj se od ove godine subotički hokejaši natječu u zajedničkoj momčadi sa segedinskom ekipom Tisza Volan. Na gostovanju u Dunaujvarosu savladana je domaća momčad Dunaferra (3-2), a golove za pobjedničku momčad postigli su Varga, Lecković i Ambruš.

Spartans 2010

SUBOTICA – Proteklog vikenda na Stadionu malih sportova održan je prvi hokejaški međunarodni turnir »Spartans 2010« na

kojem su sudjelovali dječaci godišta 2001. i mlađi. Pored ekipa Spartaka na turniru su natjecali mlade ekipe iz Segedina, Crvene zvezde i Vojvodine. Rezultat nije bio u prvom planu s obzirom kako su sudionici natjecanja bili dječaci koji pohađaju školu klizanja i njihovo vrijeme tek dolazi.

KARATE - JUDO

Europski kup

SUBOTICA – Proteklog vikenda u Subotici je održan 45. europski kup karate – judo Martialarts. Sudjelovalo je 620 natjecatelja iz Rusije, Rumunjske, Makedonije, Mađarske, Češke, Crne Gore i Srbije. Na ovom velikom međunarodnom turniru sudjelovao je i Judo klub Spartak iz Subotice sa svojim selekcijama: Grad, Čantavir i Bajmok u disciplini Martialartsa ostvarili su dobre sportske rezultate osvojivši 18 zlatnih, 18 srebrnih i 15 brončanih medalja.

LIGA PERSPEKTIVE

Susreti 4. kola

SUBOTICA – Ovoga je vikenda na programu četvrto kolo Lige perspektive, nogometnog natjecanja nižih razreda subotičkih osnovnih škola. U skupini A sastat će se Ivan Milutnović – I. G. Kovačić, Đuro Salaj – Jovan Mikić, Sveti Sava – Matija Gubec, dok će se u B skupini odigrati odgođeni susret Sonja Marinković – Ivan Milutinović (Mala Bosna).

Na tablici A skupine vodi škola Jovan Mikić s 9 bodova, slijede I. G. Kovačić, Đuro Salaj i Ivan Milutinović sa 6 bodova, dok su Matija Gubec i Sveti Sava bez bodova.

Momčad Osnovne škole Majšanski put je vodeća sa 7 bodova na tablici B skupine, a slijede škole Sveti sava (Bikovo) 6, Sonja Marinković 4, Vladimir Nazor 3, Kizur Istvan 1 i Ivan Milutnović (Mala Bosna) bez bodova.

POGLED S TRIBINA

Bez iznenađenja

Najjače i najprestižnije klupsko nogometno natjecanje na svijetu – Liga prvaka, iako se igra u Europi, ponovno je potvrdilo neprikosnovenu vrhunsku etiketu. Zbilja je to skup najboljih od najboljih. I tu nema velikih iznenađenja. Veliki, koji su izborili nastup među 32 momčadi, nakon prvog dijela natjecanja po skupinama bez problema su vizirali svoje mjesto među 16 najboljih i na proljeće će se naći u izlučnim susretima osmine finala. Ipak, provuklo se i po koje malo iznenađenje, pa je recimo Tottenham u svom debitantskom nastupu osvojio prvo mjesto ispred branitelja naslova Intera, Copenhagen je uspio proći izbacivši Ruse (Rubin) i Grke (Panathinaikos), dok je ukrajinski prvak Shakhtar pretekao Arsenal. U globalu gledano, sve ove momčadi, izuzev Danaca, financijski su jednake velikanima europskog nogometa i polagano se počinje širiti elitni klub.

U ždrijebu osmine finala, koji je na programu upravo danas, 17. prosinca, znat će se parovi prvih velikih proljetnih okršaja. A tada već može biti i malih ili velikih iznenađenja. Nadajmo se kako ćemo proljetni europski nogometni show pratiti i s jednom hrvatskom ekipom. Naravno, ukoliko Dinamo uspije svladati PAOK-a i ostvariti san dug četiri decenije. I to bez ikakvih iznenađenja...

D. P.

NOGOMET

Parovi polufinala

Pobjedom protiv Osijeka (1-3) u odgođenom susretu četvrtfinala hrvatskog nogometnog kupa, zagrebački Dinamo je izborio plasman među posljednje četiri momčadi najmasovnijeg nogometnog natjecanja. Ždrijeb je odlučio kako će se za plasman u veliko finale boriti Slaven Belupo i Dinamo, te Varaždin i Cibalia, a prvo spomenute momčadi biti će domaćini prvih susreta koji će se igrati 20. travnja sljedeće godine.

KOŠARKA

Pobjeda Zadra

Košarkaši Zadra su jedina hrvatska momčad koja je izborila pobjedu u 11. kolu regionalne NLB lige. Zadrani su bili bolji od Partizana (91-88), dok su Cibona, Zagreb i Cedevita doživjeli nove poraze. S obzirom na bodovnu izjednačenost cijele lige, niti ovo kolo nije u većoj mjeri promijenilo odnos momčadi na tablici.

RUKOMET

Plasman u drugi krug

Solidnim igrama u prvom dijelu natjecanja hrvatske su rukometašice izborile plasman u drugi krug natjecanja, ali im je potencijalni prolazak u polufinale izmakao nakon poraza od Rumunjske (31-22) i domaćina Danske (31-19). U posljednjem susretu supine, Hrvatska je igrala protiv Španjolske.

HOKEJ

Poraz Medveščaka

Hokejaši hrvatskog prvaka poraženi su na domaćem ledu protiv gostujuće momčadi Villacher SV (1-4) u susretu 27. kola regionalne EBEL lige. S 26 osvojenih bodova Medveščak zauzima šesto mjesto na tablici, a u sljedećem kolu 21. prosinca gostovat će kod momčadi Red Bull Salzburg.

SKIJANJE

Kostelić šesti u Svjetskom kupu

Nakon nekoliko prvih, uvodnih utrka najbolji hrvatski skijaš Ivica Kostelić zauzima šesto mjesto u ukupnom poretку Svjetskog kupa sa 130 osvojenih bodova. U konkurenciji najboljih svjetskih slalomaša Kostelić zauzima treće mjesto s 60 osvojenih bodova.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

MILICA ŠOŠTAREC, PLIVAČICA

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Na nedavno održanom plivačkom prvenstvu Centralne Europe za mlade, prošloga vikenda u Beogradu, Subotičanka *Milica Šoštarec* (1997.) postigla je vrijedan rezultat plasmanom na 6. mjesto u utrci na 50 m slobodnim stilom i 10. mjestom u utrci istim stilom na 100 m. Iako nije osvojila jednu od medalja, njeno plivačko dostignuće predstavlja respektabilan rezultat s obzirom kako je mlada plivačica PK Spartaka plivala u konkurenciji godinu dana starijih protivnica iz Rumunjske, Slovenije, Slovačke, Poljske, Mađarske, Makedonije i domaćina Srbije. Njezin reprezentativni nastup veliko je priznanje i subotičkom plivanju kojega godinama nije bilo na velikim plivačkim natjecanjima.

Odgovarajući na uvodno pitanje o dojmu svog reprezentativnoga nastupa, Milica je odrešito

kazala:

»Nije bilo nikakvog straha, niti treme, bila sam sretna i dobro sam se osjećala u prilici da nastupim u jednoj tako jakoj konkurenciji godinu dana starijih plivačica iz nekoliko zemalja Centralne Europe. Izuzetno sam ponosna i zadovoljna ostvarenim rezultatom.«

Malo slabiji poznavatelji plivanja vjerojatno ne mogu niti zamisliti jačinu reprezentativne selekcije jedne Mađarske ili Poljske, država poznatih po velikoj tradiciji i razvijanju plivačkog sporta, dok se mlada Subotičanka priprema u često neprimjerenim uvjetima gradskog bazena.

»Natjecala sam se s plivačicama koje tijekom cijele godine treniraju dva puta dnevno, dok ja u ovo doba godine imam samo jedan trening. I pokraj toga uspjela sam postići solidno vrijeme od 27,95 sekundi, sekundu

Ostvaren veliki rezultat

Mlada subotička plivačica ostvarila zapažen nastup na Prvenstvu mladih plivača Centralne Europe

slabije od pobjednice, ali su zato i drugoplasirana i trećeplasirana plivačica bile unutar 27 sekundi«, pojašnjava Milica vrijednost svog ostvarenog rezultata.

Šoštarecova je već od prvih nastupa i natprosječnih rezultata za svoj uzrast počela skretati pozornost plivačkih stručnjaka, pa je i zavrjedila poziv u reprezentativnu vrstu Srbije. Zašto voli sprint i discipline 50 m i 100 m slobodnim stilom, Milica kaže:

»Od kada sam se počela baviti plivanjem, sprint mi je najdraži. To je jedna od najatraktivnijih disciplina koja zahtijeva snagu i brzinu, odličnu tehniku i start. Kada se sve to uspije uklopiti, u samo par desetaka sekundi, onda se dobiva i odličan rezultat. Voljela bih se u sljedećoj godini 'spustiti' do 26 sekundi, što bi mi moglo donijeti još bolje plasmane u budućnosti.«

Sljedeće je godine pred njom još jedno veliko natjecanje na kome će imati priliku ponovno pokazati svoj neosporni talent.

»Ovog ću se ljeta natjecati na EYOF-u (Europena Youth Festival), Olimpijadi mladih u Turskoj i željela bih se plasirati u

finale, jer će tamo biti zbilja jaka konkurencija. Do tada mi predstoji još i nastup na državnom prvenstvu i brojnim plivačkim mitinzima na kojima će biti dosta prilike za testiranje forme.«

Voli li više tzv. male ili standardne velike bazene, Milica kaže kako je ipak teže plivati u velikom bazenu, no s obzirom da voli plivati nije joj važna veličina bazena u kojemu se održava pojedino natjecanje.

»Najvažnije je kontinuirano raditi na tehnici i snazi, jer samo se vrhunskom tehnikom i izdržljivošću mogu ostvariti i vrhunski rezultati.«

A da tako i bude, o njezinoj plivačkoj karijeri računa vodi trener *Bojan Race*, ali i otac *Ivan*, koji je uvijek tu u ulozi asistenta za svaku potrebu.

»Da, ponekad mi tata, koji je i sam trener u klubu, zna u prolazu nešto savjetovati ili prigovoriti, pa se znam ponekad i naljutiti, ali sve je to kratkoga daha, jer znam da je, u konačnici, to za tmoje dobro. U mojim rezultatima, pokraj mog velikog truda i odricanja, ima puno njihovog udjela.«

JUGOTON - CROATIA RECORDS d.o.o.
Sremska Kamenica, Branka Ćopića 12
jugotoncrorec@gmail.com
www.crorec.hr

Prodavnica BEOGRAD
Nušićev 27
011 322 53 62

Prodavnica SUBOTICA
Matka Vukovića 5
024 522 920

www.jugoton.rs office@jugoton.rs

PETAK
17.12.2010.

06.00 - Najava programa
 06.05 - Trenutak spoznaje (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Lugarnica 19, serija
 09.52 - Vijesti iz kulture
 10.10 - Top Secret - Water, dokumentarni film
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi, telenovela
 13.20 - Hitna služba 15, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.15 - Drugo mišljenje
 14.55 - Luda kuća 4, humoristična serija
 15.35 - Rodna gruda, emisija pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo
 17.30 - Proces
 17.55 - Iza ekrana
 18.31 - Naši i Vaši 2, TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Jalta, Jalta - snimka
 22.15 - Dnevnik 3
 22.45 - Vijesti iz kulture
 22.55 - Peti dan, talk-show
 23.50 - Filmski maraton: Vanishing, američki film
 01.35 - Filmski maraton: Životna prekretnica, američki film (R)
 04.15 - Peti dan, talk-show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
 07.05 - Johnny Bravo, crtana serija
 07.30 - Hamtaro
 07.55 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Crtani film
 --- - Tajni dnevnik patke Matilde
 08.25 - Školarci obavještajci 3., serija za mlade
 08.50 - Školski program:
 --- - Puni krug
 --- - Glazbeceda
 09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 10.00 - Beverly Hills 4, serija
 10.45 - Reprizni program - domaći
 12.05 - Val Gardena: Svjetski skijaški kup (M) -

super G, prijenos
 13.30 - Eureka 3, serija
 14.15 - Školski program: (R)
 --- - Puni krug (R)
 --- - Glazbeceda
 15.00 - Gepardice: Jedan svijet, američki film
 16.45 - serija za mlade
 17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
 17.50 - Briljanteen
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Top Secret - Water, dokumentarni film (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Filmovi naših susjeda: Nebo iznad krajolika BiH, bosanско-hercegovački film
 21.35 - Muškarci na stablima, serija
 22.25 - Umrstva u Midsomeru 12b, mini-serija
 00.00 - Koncert zabavne glazbe
 01.00 - Kraj programa

06.15 Naši najbolji dani, serija (66/260)
 07.05 Gospodin Magoo, crtana serija (29/65)
 07.30 Bumba, crtana serija (57-58/150)
 07.45 Graditelj Bob, crtana serija (6/39)
 07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, crtana serija (23/26)
 08.20 Roary, crtana serija (19/52)
 08.45 Zauvijek zaljubljeni, serija (56/140) R
 09.45 Slomljeno srce, serija (64/130) R
 10.50 Gumus, serija (24/100)R
 12.40 IN magazin R
 13.25 Provjereno, informativni magazin R
 14.25 Zauvijek zaljubljeni, serija (57/140)
 15.20 Slomljeno srce, serija (65/130)
 16.15 Gumus, serija (25/100)
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Gumus, serija - nastavak
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Supertalent superfinale, uživo
 22.30 Dobričina, igrani film
 00.20 Domino efekt 2, igrani film
 01.55 Vuk, igrani film R
 03.55 Ezo TV, tarot show
 05.25 Kraj programa

05.35 Miffy, animirana serija
 05.55 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija
 08.00 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 10.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.55 1001 noć, dramska serija (R)
 11.55 Ezel, dramska serija (R)
 12.45 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.35 Andeo i vrag, telenovela
 15.30 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
 17.15 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
 21.35 Boomerang, igrani film, romantična komedija
 23.50 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.05 Zbogom ljubavi, igrani film, komedija
 02.00 Kung Pow, igrani film,
 03.20 Astro show, emisija uživo

SUBOTA
18.12.2010.

06.05 - Najava programa
 06.10 - Drugo mišljenje: Zablude i istine o dbeljini (R)
 07.05 - Iza ekrana (R)
 07.30 - Rodna gruda, emisija
 08.00 - Hrvatska kronika BiH
 08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Buffalo Bill, američki film
 09.40 - Skica za portret
 09.55 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Kućni ljubimci
 10.45 - Normalan život, (R)
 11.25 - Opera box
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Veterani mira, emisija
 13.20 - Prizma
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.40 - Kulturna baština: Knežev dvor
 14.55 - Eko zona
 15.25 - Tajni život slonova, dokumentarna serija
 16.20 - Euromagazin
 16.55 - Vijesti
 17.05 - Reporter
 18.10 - U istom loncu,

kulinarski show
 18.45 - Potrošački kod
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Ples sa zvijezdama, 1. dio (8/8)
 21.40 - Ples sa zvijezdama, 2. dio (8/8)
 22.05 - Momci s Madisona 3, serija
 22.55 - Vijesti
 23.10 - Vijesti iz kulture
 23.20 - Izigravajući Boga, američki film
 00.50 - Filmski maraton: 1408, američki film (R)
 02.30 - Filmski maraton: Pazi da ne bude gužve, talijansko-španjolski film (R)
 04.10 - Eko zona (R)
 04.40 - Potrošački kod (R)
 05.10 - U istom loncu, kulinarski show (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.50 - Najava programa
 07.55 - Garfield i prijatelji, crtana serija
 08.20 - Plesne note, serija
 08.45 - Vrijeme je za Disneyja: Little Einsteins
 --- - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 09.35 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za djecu
 10.00 - Ni da ni ne: Izbori ljepote
 10.55 - Božićni Marsovac, kanadski film za djecu
 12.05 - Val Gardena: Svjetski skijaški kup (M) - spust, prijenos
 13.20 - Filmska matineja: Božićna priča, američko-kanadski film (R)
 --- - Rukomet, EP prijenos polufinala
 15.55 - Dubai: SP u plivanju, prijenos
 16.10 - Košarka, NLB (ž): Gospić - Partizan, prijenos
 17.55 - Vaterpolo, EL: Mladost - Barcelona, prijenos
 19.20 - Sportski program
 19.30 - Glazbeni specijal
 20.10 - Strani igrani film
 22.10 - Skladište 13, serija
 22.55 - Skladište 13, serija
 23.40 - Vrijeme je za jazz: Za jednom kapi čistoga života, A.T.Šaban i Big Band HRT-a (2. dio)
 00.40 - Kraj programa

HRT1, NEDJELJA,
19.12.2010., 23.50
DJEVERUŠA – francusko-
njemački film
(LA DEMOISELLE
D'HONNEUR, 2004.)

Psihološka drama.
 «Djeveruša» slavnoga, nedavno preminula redatelja Claudea Chabrola (Beau Serge, Les Biches, Merci pour le Chocolat), adaptacija je istoimenoga romana spisateljice Ruth Rendell, i zanimljiv i originalan film prepoznatljive „chabrolovske“ matrice: zločinom

06:40 Tko je Harry Crumb igrani film
 08:15 Bračne vode, serija
 08:45 Peppa, crtana serija
 09:00 Timmy Time
 09:15 Winx, crtana serija
 09:40 Chuggington, crtana serija (29/52)
 09:55 Ben 10: Alien Force, crtana serija (7/20)
 10:25 Dog stories memori kviz
 10:40 Televizijska posla, serija
 11:10 Frikovi, serija (16/16)
 12:10 U sedmom nebu, serija
 13:10 Privatna praksa, serija
 14:10 Tko je Harry Crumb igrani film R
 15:55 Dobričina, igrani film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Dobričina, igrani film R - nastavak
 18:00 Lud, zbunjen, normalan, serija (2/24)
 18:30 Lud, zbunjen, normalan, serija (3/24)
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Crno svitanje, igrani film
 21:55 Smrtonosna igra, igrani film
 23:45 Pauk, igrani film
 01:25 Budan, igrani film
 03:00 Ezo TV, tarot show
 04:30 Stander, igrani film R
 06:25 Kraj programa

07.00 Miffy, crtana serija
 07.45 YooHoo i prijatelji, crtana serija (R)
 08.20 Bakugan, crtana serija
 08.45 Crvene kapice, crtana serija
 09.15 Učilica, kviz za djecu (uživo)
 09.45 Sinovi i kćeri, humoristična serija
 10.15 Ekkluziv tabloid,

koji se dogodi u provincijskoj sredini, među ljudima koji ni po čemu ne djeluju kao zločinci. Originalnih likova i napetih situacija (a opet u atmosferi mirne, čak ljupke francuske provincije), film je vrlo uspješno ostvarenje koje potiče na razmišljanje. U glavnim ulogama nastupaju dvoje poznatih mladih francuskih glumaca, Benoît Magimel i Laura Smet (inače kći pjevačke zvijezde Johnnyja Hallydaya).

Uloge: Benoît Magimel, Laura Smet, Aurore Clément, Bernard Le Coq, Sol'ne Bouton, Anna Mihalcea
Scenaristi: Claude Chabrol, Pierre Leccia (prema romanu Ruth Rendell)
Redatelj: Claude Chabrol
Trajanje: 105'

magazin (R)

- 11.00 Bibin svijet, serija (R)
- 11.35 Malcolm u sredini, humoristična serija (dvije epizode)
- 12.35 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
- 14.05 Šapice, igrani film, avanturistički
- 15.45 Grad anđela, igrani film, fantastična drama
- 17.55 Zvijezde Ekstra: 10 najzanimljivijih holivudskih priča (2. dio), zabavna emisija
- 18.30 RTL Danas
- 19.05 Žuta minuta, zabavni show
- 20.00 Sam u kući, igrani film
- 21.55 Kuća debele mame, igrani film, komedija
- 23.45 Kobno preostrojanje, igrani film, drama
- 01.35 Astro show, emisija uživo
- 02.35 Grad anđela, igrani film, fantastična drama

**NEDJELJA
19.12.2010.**

- 05.40 - Najava programa
- 05.45 - Duhovni izazovi (R)
- 06.15 - Euromagazin (R)
- 07.00 - Mala TV:
- - TV vrtić: Čestitke
- - Ninin kutak
- - Danica i Žuti (R)
- - Tajni dnevnik patke Matilde: Zameo ih snijeg
- - Bembove priče (R)
- - 7 kontinenata - Europa
- 08.05 - Prijatelji, zabavni show za djecu
- 09.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
- 09.55 - Vijesti iz kulture
- 10.00 - Vijesti

- 10.10 - A.Christie: Gospodica Marple 5, mini-serija
- 11.40 - manjinski MOZAIK
- 12.00 - Dnevnik
- 12.25 - Plodovi zemlje
- 13.20 - Split: More
- 14.00 - Nedjeljom u dva
- 15.05 - Mir i dobro
- 15.35 - Vijesti
- 15.45 - Vukovar: Svi za humanitarnu akciju
- 17.45 - Lijepom našom: Kostrena (2/2)
- 18.45 - Globalno sijelo
- 19.15 - LOTO 6/45
- 19.30 - Dnevnik
- 20.10 - 1 protiv 100, kviz
- 21.05 - Stipe u gostima 3, TV serija
- 21.45 - U zemlji čudesa, hrvatski film
- 23.25 - Vijesti
- 23.40 - Vijesti iz kulture
- 23.50 - Djeveruša, francuski film
- 01.35 - A.Christie: Gospodica Marple 5, mini-serija
- 03.05 - Garaža
- 03.35 - Skica za portret
- 04.20 - Globalno sijelo (R)
- 04.50 - Plodovi zemlje

- 07.05 - Najava programa
- 07.10 - Zbor HRT-a i Musica aeterna pod ravnanjem Tončica Bilića
- 07.55 - Zlatna kinoteka: Anastasia, američki film
- 09.35 - Alta Badia: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 1. vožnje
- 10.35 - Skica za portret
- 10.47 - Biblija
- 10.57 - Gospić: Misa, prijenos
- 12.05 - Magazin LP
- 12.35 - Alta Badia: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 2. vožnje
- 13.40 - Božićni posjetitelj, američki film
- 15.30 - Olimp - sportska emisija
- 15.55 - Dubai: SP u plivanju, prijenos
- 18.05 - Olimp - sportska emisija
- 20.05 - Ponos Hrvatske - dodjela priznanja, prijenos
- 22.10 - Filmski butik: Jahači na duge staze, američki film
- 23.45 - Garaža
- 00.15 - Koncert zabavne glazbe show za djecu
- 01.15 - Kraj programa

- 07:15 Ekipa iz snova igrani film
- 08:40 Brza blagajna, serija
- 09:10 Peppa, crtana serija
- 09:25 Timmy Time
- 09:40 Winx, crtana serija
- 10:05 Chuggington
- 10:20 Ben 10: Alien Force
- 10:50 Dog stories memori kviz
- 11:05 Automotiv, auto-moto magazin
- 11:35 Novac, business magazin
- 12:05 Frikovi, serija (1/16)
- 13:05 U sedmom nebu, serija
- 14:05 Ekipa iz snova igrani film R
- 15:40 Supertalent - superfinale, show R
- 17:00 Vijesti Nove TV
- 17:10 Supertalent - superfinale, show - nastavak
- 18:05 Lud, zbunjen, normalan
- 18:35 Lud, zbunjen, normalan
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:05 Periferija City, serija
- 21:05 Poslije sumraka, igrani film
- 22:55 Red Carpet, showbiz magazin
- 00:20 Kuća letećih bodeža, igrani film
- 02:30 Crno svitanje, film R
- 04:05 Red Carpet, showbiz magazin R
- 05:20 Kraj programa

- 06.45 Miffy, animirana serija
- 07.25 Yoohoo i prijatelji, crtana serija (R)
- 08.00 Bakugan, crtana serija
- 08.25 Crvene kapice
- 08.55 Malcolm u sredini, humoristična serija (četiri epizode)
- 11.00 Jezikova juha, reality show (R)
- 12.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode) (R)
- 13.35 Sam u kući, igrani film, komedija
- 15.35 Kuća debele mame, igrani film, komedija
- 17.30 Discovery: Moje dijete je..., dokumentarni film
- 18.30 RTL Danas
- 19.05 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin
- 20.00 Policajac iz vrtića, film, obiteljska kacijska komedija
- 22.00 CSI: Miami, serija (dvije epizode)
- 23.45 Specijalni izvještaj, igrani film, znanstveno-fantastični
- 02.10 Astro show, emisija uživo
- 3.10 Upoznajte Applegateove, igrani film, komedija

**PONEDJELJAK
20.12.2010.**

- 05.40 - Split: More (R)
- 06.10 - Mir i dobro (R)
- 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.05 - Vijesti
- 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
- 07.35 - Vijesti
- 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
- 09.07 - Lugarnica 20, serija
- 10.00 - Vijesti
- 10.10 - Pametni automobil, dokumentarni film
- 11.15 - Treća dob, emisija za umirovljenike
- 12.00 - Dnevnik
- 12.32 - More ljubavi
- 13.20 - Hitna služba 15, serija
- 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
- 14.20 - Normalan život
- 15.00 - Luda kuća 4, humoristična serija
- 15.40 - Glas domovine
- 16.15 - Hrvatska uživo
- 17.00 - Vijesti
- 17.35 - 8. kat, talk-show
- 18.31 - Naši i Vaši 2, TV serija
- 19.30 - Dnevnik
- 20.15 - Latinica, 1. dio
- 21.20 - Latinica, 2. dio
- 21.55 - Poslovni klub
- 22.30 - Dnevnik 3
- 23.10 - Veliko, veće, najveće: Zračna luka, dokumentarna serija
- 00.00 - Uoči Božića - Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Nikše Bareze
- 01.00 - Hitna služba 15, serija
- 01.45 - CSI: Miami 7, serija
- 02.30 - Skica za portret
- 02.35 - Glas domovine (R)
- 03.05 - Poslovni klub (R)
- 03.35 - 8. kat, talk-show
- 04.20 - Latinica

- 06.15 - Najava programa
- 06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
- 07.05 - Johnny Bravo, crtana serija
- 07.30 - Hamtaro, crtana serija
- 07.55 - Mala TV
- - TV vrtić
- - Brlg
- - Profesor Baltazar
- 08.25 - Školarci obavještajci 3, serija za mlade
- 08.50 - Jelenko, serija za djecu
- 09.20 - Crno proročanstvo, serija za djecu
- 09.45 - Beverly Hills 4, serija
- 10.30 - Beverly Hills 4, serija
- 11.20 - Lijepom našom:

Kostrena (2/2)

- 12.20 - Reporter
- 13.25 - Eureka 3, serija
- 14.15 - Mala TV (R)
- - TV vrtić (R)
- - Brlg
- - Profesor Baltazar
- 14.45 - Jelenko, serija za djecu
- 15.15 - Dolazim kući za Božić, američki film
- 16.45 - Johnny Bravo, crtana serija
- 17.05 - Hannah Montana 2, serija za mlade
- 17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
- 17.55 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
- 18.30 - Županijska panorama
- 19.00 - Pametni automobil, dokumentarna serija (R)
- 19.50 - Hit dana
- 20.00 - TV Bingo Show
- 20.45 - Last Chance Harvey, američki film
- 22.15 - CSI: Miami 7, serija
- 23.10 - Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija
- 23.35 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
- 00.20 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 2, serija
- 01.05 - Ciklus Sinatra: Tony Rome, američki film
- 02.51 - Kraj programa

- 06:05 Naši najbolji dani, serija
- 06:55 Gospodin Magoo
- 07:20 Bumba, crtana serija
- 07:30 Graditelj Bob
- 07:45 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, crtana serija (24/26)
- 08:10 Roary, crtana serija
- 08:50 Zauvijek zaljubljeni
- 09:45 Slomljeno srce, serija
- 11:15 Gumus, serija R
- 12:55 IN magazin R
- 13:40 Najbolje godine, serija
- 14:40 Zauvijek zaljubljeni
- 15:35 Slomljeno srce, serija
- 16:30 Gumus, serija (26/100)
- 17:00 Vijesti Nove TV
- 17:25 Gumus, serija - nastavak
- 18:25 IN magazin
- 19:15 Dnevnik Nove TV
- 20:05 Najbolje godine, serija
- 21:05 Lud, zbunjen, normalan
- 21:40 Lud, zbunjen, normalan
- 22:15 Traži se heroj, igrani film
- 23:45 Večernje vijesti
- 00:00 Traži se heroj, igrani film - nastavak
- 00:20 Kontrola, igrani film
- 02:10 Bračne vode, serija
- 02:35 Kuća letećih bodeža, igrani film R
- 04:40 Ezo TV, tarot show

05:40 Kraj programa

07.15 Miffy, animirana serija
 07.30 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
 09.45 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 11.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.00 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin (R)
 12.55 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.40 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
 17.15 Bibin svijet, serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 U dobru i zlu, serija (dvije epizode)
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Nema predaje, igrani film, akcijski
 23.05 Obačun u Malom Tokiju, igrani film, akcijski triler (prvi dio)
 23.50 RTL Vijesti
 00.05 Obačun u Malom Tokiju, igrani film, akcijski triler (drugi dio)
 00.55 Astro show, emisija uživo
 01.55 Specijalni izvještaj, igrani film

UTORAK
21.12.2010.

05.55 - Najava programa
 06.00 - Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Lugarnica 20, serija
 09.52 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Čudom preživjeli 3, dokumentarna serija
 11.10 - Debbie Travis preuređuje 2
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - More ljubavi
 13.20 - Hitna služba 15, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Među nama
 15.00 - Luda kuća 4, humoristična serija
 15.40 - Znanstvena petica
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.00 - Vijesti
 17.35 - 8. kat, talk-show
 18.31 - Naši i Vaši 2, TV serija

19.30 - Dnevnik
 20.10 - Hrvatsko proljeće: Višeglasja, dokumentarna serija
 21.10 - Država, selo, grad
 22.30 - Dnevnik 3
 23.10 - Lica nacije
 00.00 - Hitna služba 15, serija
 00.45 - CSI: Las Vegas 9
 01.30 - CSI: Miami 7, (R)
 02.15 - Završni udarac 2, (R)
 03.00 - Skica za portret
 03.10 - Debbie Travis preuređuje 2 (R)
 03.55 - 8. kat, talk-show
 04.35 - Znanstvena petica (R)
 05.05 - Lica nacije (R)

06.20 - Najava programa
 06.25 - More ljubavi, (R)
 07.10 - Johnny Bravo
 07.35 - Hamtaro, crtana serija
 08.00 - Mala TV:
 --- TV vrtić
 --- Ninin kutak
 --- Crtani film
 --- Danica
 08.30 - Školarci obavještajci 3, serija za mlade
 08.55 - Jelenko, serija za djecu
 09.25 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 09.50 - Courchevel: Svjetski skijaški kup (Ž) - slalom, prijenos 1. vožnje
 10.50 - Beverly Hills 4, serija
 11.35 - Globalno sijelo
 12.05 - Prizma
 12.50 - Courchevel: Svjetski skijaški kup (Ž) - slalom, prijenos 2. vožnje
 14.05 - Mala TV: (R)
 --- TV vrtić (R)
 --- Ninin kutak (R)
 --- Crtani film
 --- Danica (R)
 14.35 - Jelenko, serija za djecu
 15.05 - Carolin Božić, mađarsko-američki film
 16.35 - Johnny Bravo
 16.55 - Hannah Montana 2, serija za mlade
 17.20 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
 17.45 - Džamonja, dokumentarni film
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Čudom preživjeli 3, dokumentarna serija (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Zaklada Ana Rukavina, prijenos
 22.05 - CSI: Las Vegas 9
 22.50 - CSI: Miami 7, serija
 23.45 - Završni udarac 2, serija
 00.30 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
 01.15 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 2, serija

02.00 - Ciklus Sinatra:
 Detektiv, američki film
 03.50 - Kraj programa

06:05 Naši najbolji dani, serija
 06:55 Gospodin Magoo
 07:20 Bumba, crtana serija
 07:30 Graditelj Bob
 07:45 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine
 08:10 Roary, crtana serija
 08:50 Zauvijek zaljubljeni
 09:45 Slomljeno srce, serija
 11:15 Gumus, serija R
 12:55 IN magazin R
 13:40 Najbolje godine, serija
 14:40 Zauvijek zaljubljeni
 15:35 Slomljeno srce, serija
 16:30 Gumus, serija (27/100)
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Gumus, serija - nastavak
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Najbolje godine, serija
 21:05 Lud, zbunjen, normalan
 21:35 Ulični tango, igrani film
 23:45 Večernje vijesti
 00:00 Traži se heroj, film R
 01:40 Bračne vode, serija
 02:05 Kontrola, igrani film R
 03:45 Ezo TV, tarot show
 04:45 Bračne vode, serija R
 05:10 IN magazin R
 05:45 Kraj programa

06.45 Miffy, animirana serija
 07.00 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
 07.55 RTL ritam zona - Top 40 domaći, glazbena emisija
 08.55 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 10.30 U dobru i zlu, humoristična serija (dvije epizode) (R)
 11.25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.55 Ezel, dramska serija (R)
 12.55 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.40 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
 17.15 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 U dobru i zlu, humoristična serija (dvije epizode)
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Jezikova juha, reality show
 22.00 Kako se riješiti frajera u 10 dana, igrani film, romantična komedija (R)

00.15 RTL Vijesti
 00.30 Jennifer 8, film, triler
 02.35 Astro show, emisija uživo

SRIJEDA
22.12.2010.

05.55 - Najava programa
 06.00 - Među nama (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Lugarnica 20, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Čudom preživjeli 3, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - More ljubavi
 13.20 - Hitna služba 15, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Riječ i život: Božiću ususret, religijski program
 15.00 - Luda kuća 4, serija
 15.40 - Alpe Dunav Jadran
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.00 - Vijesti
 18.25 - Naši i Vaši 2, TV serija
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Paralele
 20.45 - Novo doba, TV serija
 21.40 - Mi Hrvati
 22.20 - Dnevnik 3
 23.00 - Drugi format
 23.50 - Hitna služba 15, (R)
 00.35 - CSI: Las Vegas 9
 01.20 - CSI: Miami 7, serija
 02.05 - Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija
 02.25 - Oprah show (R)
 03.10 - Mi Hrvati (R)
 03.40 - Skica za portret
 03.55 - 8. kat, talk-show (R)
 04.40 - Drugi format (R)
 05.25 - Alpe Dunav Jadran (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, (R)
 07.05 - Johnny Bravo
 07.30 - Hamtaro, crtana serija
 07.55 - Mala TV
 --- TV vrtić
 --- EBU drama
 08.25 - Školarci obavještajci 3, serija za mlade
 08.50 - Jelenko, serija za djecu
 09.20 - Aladdinove pustolovine
 09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 10.00 - Beverly Hills 4, serija
 10.45 - Beverly Hills 4, serija
 11.30 - Ritam tjedna, glazbeni

magazin (R)

12.05 - Znanstvena petica (R)
 12.35 - Dokumentarni film (R)
 13.10 - Lica nacije (R)
 14.05 - Crtani film
 14.10 - Mala TV (R)
 --- TV vrtić (R)
 --- EBU drama (R)
 14.40 - Jelenko, serija za djecu
 15.10 - Godina bez Djeda Mraza, američki film (R)
 16.40 - Johnny Bravo
 17.00 - Hannah Montana 2
 17.25 - Dva i pol muškarca 6
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Čudom preživjeli 3, dok. serija (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Bezdan, američki film
 22.55 - CSI: Las Vegas 9
 23.45 - CSI: Miami 7, serija
 00.30 - Nove avanture stare Christine 4, serija
 00.50 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
 01.35 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 02.20 - Ciklus Sinatra: Dama u cementu, američki film
 03.50 - Kraj programa

06:05 Naši najbolji dani, serija
 06:55 Gospodin Magoo
 07:20 Bumba, crtana serija
 07:30 Graditelj Bob
 07:45 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine
 08:10 Roary, crtana serija
 08:50 Zauvijek zaljubljeni
 09:45 Slomljeno srce, serija
 11:15 Gumus, serija R
 12:55 IN magazin R
 13:40 Najbolje godine, serija
 14:40 Zauvijek zaljubljeni
 15:35 Slomljeno srce, serija
 16:30 Gumus, serija (28/100)
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Gumus, serija - nastavak
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Najbolje godine, serija
 21:05 Lud, zbunjen, normalan
 21:35 Lud, zbunjen, normalan
 22:05 Periferija city, serija
 23:05 Večernje vijesti
 23:20 Plavi demon, igrani film
 01:00 Bračne vode, serija
 01:25 Panika u zraku, film
 02:55 Na rubu zakona, serija
 03:40 Ezo TV, tarot show
 04:40 Plavi demon, film R
 06:10 Kraj programa

06.40 Miffy, animirana serija
 07.00 RTL ritam zona - Retro, glazbena emisija
 08.55 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)

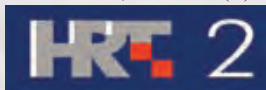
10.30 U dobru i zlu, humoristična serija (dvije epizode) (R)
 11.15 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.55 Ezel, dramska serija (R)
 12.55 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.40 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Osveta ljubavi, (dvije epizode)
 17.20 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 U dobru i zlu, serija (dvije epizode)
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Velika pandina avantura, film, obiteljski (R)
 22.40 Bojnik Payne, film, komedija (prvi dio)
 23.55 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.10 Bojnik Payne, film, komedija (drugi dio)
 00.55 Astro show, emisija uživo
 01.55 Kako se riješiti frajera u 10 dana, igrani film, romantična komedija (R)

ČETVRTAK
23.12.2010.

05.55 - Najava programa
 06.00 - Riječ i život: Božiću ususret, religijski program (R)

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.07 - Lugarnica 20, serija
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Čudom preživjeli 3, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - More ljubavi
 13.20 - Hitna služba 15, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Trenutak spoznaje
 15.00 - Luda kuća 4, serija
 15.40 - Projekt Carmen, domaći dok. film
 17.00 - Vijesti
 17.35 - 8. kat, talk-show
 18.31 - Naši i Vaši 2, TV serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.05 - Otvoreno
 21.55 - Pola ure kulture
 22.30 - Dnevnik 3
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.10 - Na rubu znanosti
 00.00 - Hitna služba 15, (R)
 00.45 - CSI: Miami 7, (R)
 01.30 - Oprah show (R)
 02.15 - Generacija Y
 02.40 - Skica za portret (R)
 02.55 - Jelovnici izgnanog vremena (R)
 03.15 - Na rubu znanosti (R)
 04.05 - Znanstvene vijesti (R)
 04.15 - Projekt Carmen, domaći dok. film (R)
 04.40 - Pola ure kulture (R)
 05.10 - 8. kat, talk-show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, (R)
 07.00 - Johnny Bravo
 07.25 - Hamtaro, crtana serija
 07.50 - Mala TV
 --- - TV vrtić
 --- - Crtani film
 --- - Čarobna ploča - 7 kontinenata
 08.25 - Školanci obavještajci 3, serija za mlade
 08.50 - Jelenko, serija za djecu
 09.20 - Aladdinove pustolovine, crtana serija
 09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 10.00 - Beverly Hills 4, serija
 10.45 - Beverly Hills 4, serija
 11.30 - Eko zona (R)
 12.00 - Alpe Dunav Jadran (R)
 12.30 - Mi Hrvati (R)
 13.00 - Paralele (R)
 13.30 - Drugi format (R)
 14.15 - Mala TV (R)
 --- - TV vrtić (R)
 --- - Crtani film (R)
 --- - Čarobna ploča - 7 kontinenata (R)
 14.50 - Jelenko, serija za djecu
 15.20 - Sin Djeda Božićnjaka, kanadsko-američki film
 16.50 - Johnny Bravo
 17.10 - Hannah Montana 2
 17.35 - Dva i pol muškarca 6
 17.55 - Generacija Y
 18.20 - Znanstvene vijesti
 18.30 - Županijska panorama
 19.00 - Čudom preživjeli 3, dokumentarna serija (R)
 19.50 - Hit dana
 20.00 - Šest stupnjeva može promijeniti svijet, dokumentarni film
 20.55 - Zapravo, ljubav -

britanski film
 23.20 - CSI: Miami 7, serija
 00.05 - Zovem se Earl 4
 00.25 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
 01.10 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 01.55 - Vatrene kočije, američki film
 03.55 - Kraj programa

06:25 Naši najbolji dani, serija
 07:15 Gospodin Magoo
 07:40 Bumba, crtana serija
 07:55 Graditelj Bob
 08:10 Roary, crtana serija
 08:50 Zauvijek zaljubljeni
 09:45 Slomljeno srce, serija
 11:15 Gumus, serija R
 12:55 IN magazin R
 13:40 Najbolje godine, serija
 14:40 Zauvijek zaljubljeni
 15:35 Slomljeno srce, serija
 16:30 Gumus, serija (29/100)
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Gumus, serija - nastavak
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Najbolje godine, serija
 21:05 Lud, zbunjen, normalan
 21:35 Provjereno, informativni magazin
 22:40 Večernje vijesti
 22:55 Slijepa pravda, film
 00:35 Vjerovali ili ne, dokumentarna serija
 01:05 Panika u zraku, film R
 02:40 Na rubu zakona, serija
 03:30 Ezo TV, tarot show
 04:30 Slijepa pravda, film R
 06:00 Kraj programa

06.50 Miffy, animirana serija
 07.05 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
 08.00 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
 09.00 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 10.30 U dobru i zlu, humoristična serija (dvije epizode)
 11.30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 12.00 Ezel, dramska serija (R)
 13.00 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.45 Andeo i vrag, telenovela
 15.35 Osveta ljubavi, telenovela (dvije epizode)
 17.20 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 U dobru i zlu, humoristična serija (dvije epizode)
 20.00 Ezel, dramska serija
 21.00 Malo drugačiji Božić, igrani film, obiteljski
 22.45 Kako se bogato oženiti, igrani film, romantična komedija (prvi dio)
 23.40 RTL Vijesti, informativna emisija
 23.55 Kako se bogato oženiti, igrani film, romantična komedija (drugi dio)
 00.55 Bojnik Payne, igrani film, komedija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

[illegible]

1. The first part of the paper discusses the importance of the study of the history of the Indian people. It is a study of the past, which is a study of the present. It is a study of the past, which is a study of the present. It is a study of the past, which is a study of the present.

अभिज्ञान शकुन्तलम्